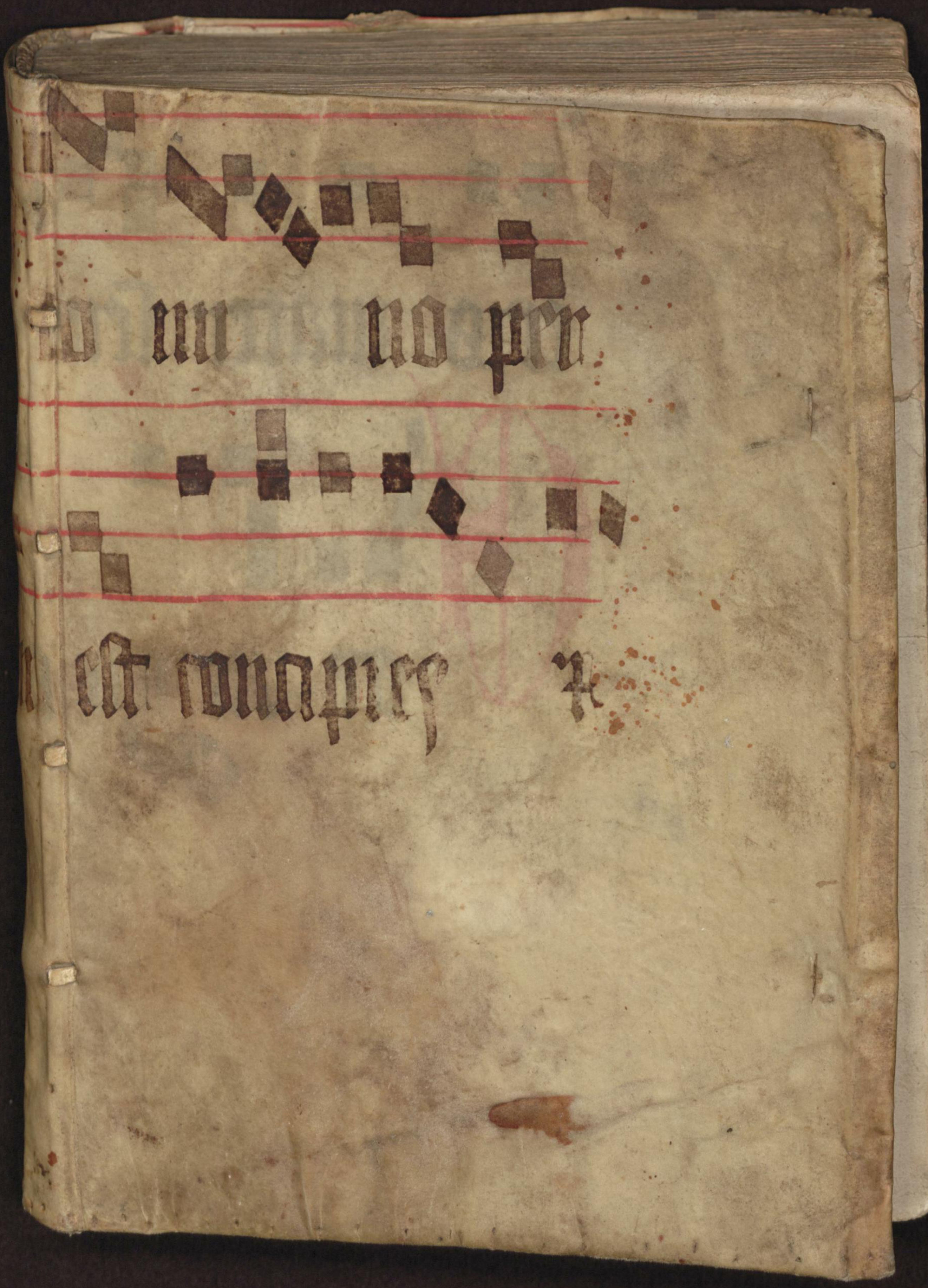
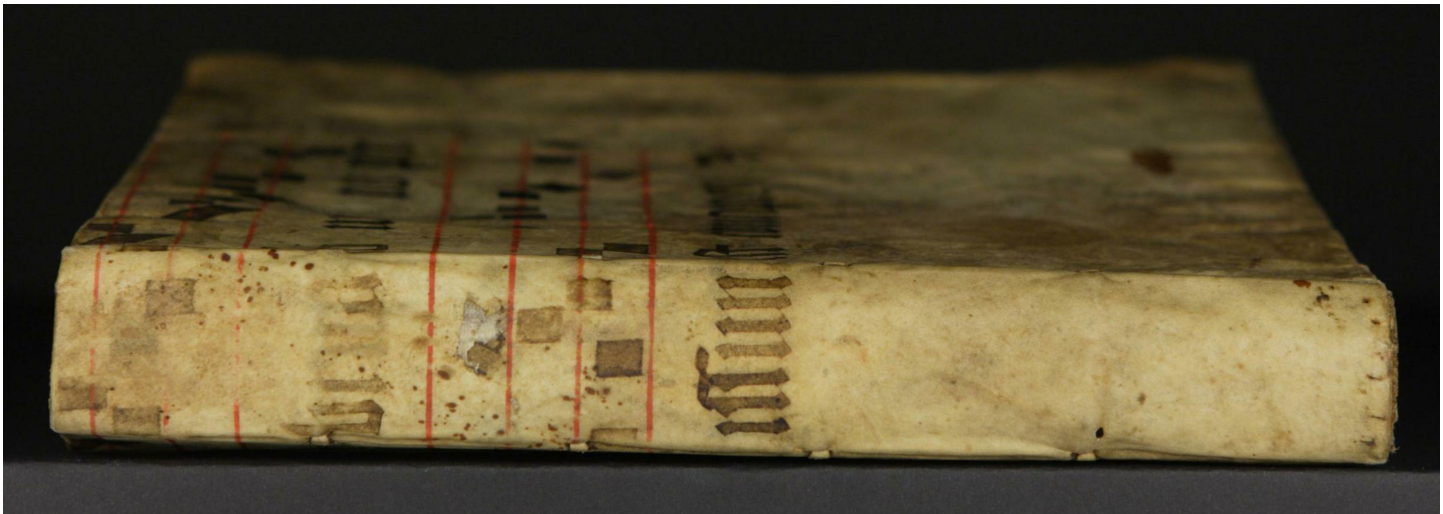
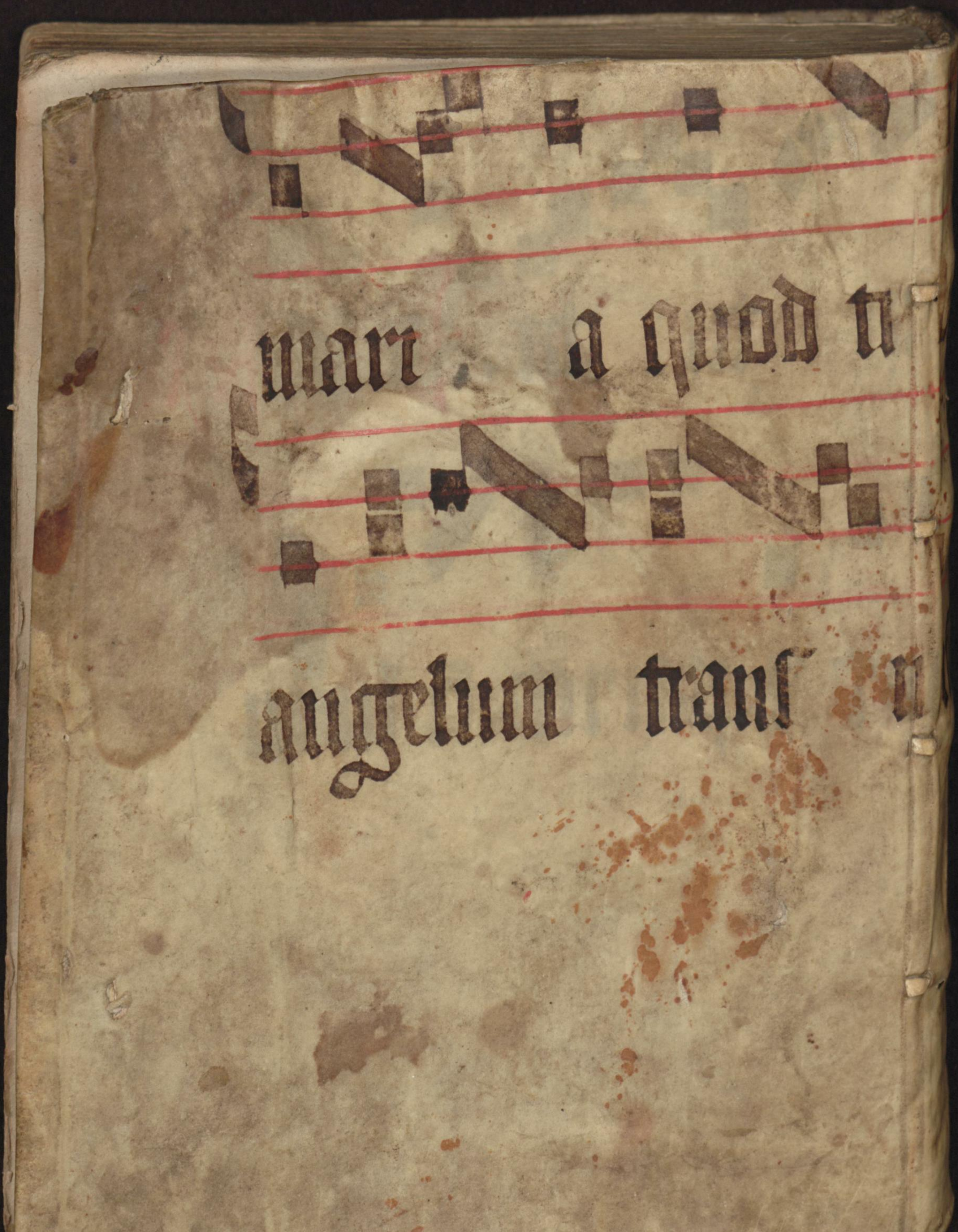

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

884

DA. Box

No 3530.

M. Tischer fecit

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

HYPOTYPOSIS

ARCIUM, PALATIORUM, LIBRORUM, PYRAMIDUM, OBELIſcorum, Cipporum, Molarum, Fontium, Monumentorum & Epitaphiorum, ab Illuſtri & ſtrenuo Viro HENRICO RANZOVIO, Prorege & Equite Holſato, conditorum cum nonnullis eorum Ectypis ligneis, & in fine additis Epigrammatibus, conſcripta & denuo edita

à

PETRO LINDEBERGIO

Ita ſe comparent in vit[...]
mori neſ[...]

Roſtochi 1590, 4°, auctior, Francofurti 1592, 4°.

HAM[...]
Typis Ja[...]

M. [...]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

... clypei pars dextra, ſiniſtra eſt
... nua bina gerit.
... is color alter, & alter
... bilitate decet.
... mplex fuit ipſa vetuſtas:
... ta priſca notat.
... V D.
... n Marte duellum,
... nma viri:
... ns, hic vincit, & illa,
... uére pares.
... , inſignia geſtet
... r illa tua.
... ve canduit illud,
... Artis habet.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CANDIDO LECTORI S. D.

PETRVS LINDEBERGIVS.

CVm hoc, quidquid eſt operis, Lector benevole, pluribus communicare, & prælo ſubjicere decreviſſemus, viſum nobis fuit pauca, de Phœnicis & Cimbrici noſtri Polyhiſtoris laudibus, libare & præmittere. Etſi autem ego facilè meam tenuitatem hac in re agnoſco, atq; is non ſum, qui tantum heroa per totam Germaniam Martis & Palladis ſtudio clariſsimum, & adhuc vivum (quòd plerunq; adulationem ſapere ſolet) ſatis laudare & accuratè depingere poſsit: tamen cum id amicis volentibus facere debeam, non longis utar ambagib⁹, ſed μακρῶν ἄνευ προοιμιῶν πολλῶν τε καὶ χωρὶς παθῶν, more Laconico ad ipſum propoſitum accedam, & quæ mihi de hoc viro conſtant, brevibus præfabor, omnino ſperans candidum lectorem, de hac qualicunq; meâ operâ & collecto libello, benignè judicaturum, & veniam, ſicubi, ut ſolet in talibus, hallucinatus fuero, libenter mihi conceſſurum, quòd ut faciat etjam atq; etjam peto & contendo.

Primum verò omnium non eſt, ut exſpectet quiſquam vulgarem illam, à VIPERTO II. MARCHIO-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CHIONE LUSATIÆ, BURGGRAVIO MAGDEBURGENSI ET LISNICENSI, COMITE GROITZENSI, cujus pronepos fuit Otto hujus familiæ conditor, Ranzovianam deductam Genealogiam, cum nemo tam non dico per Cimbricam Cherſoneſum, ſed per Saxoniam, imò totam Germaniam hoſpes ſit, qui eam ignoret: Nemo qui hanc gentem ante quadringentos annos in Holſatiâ floruiſſe, & quaſi perpetuum ſeminarium bellicoſorum militum, & magnanimorum ducum fuiſſe non ſciat? Quis eſt, quem BALTHASARI illius principis optimi, EPISCOPI quondam Lubecenſis ac præpoſiti Sleſuicenſis ex hâc familiâ prognati encomia lateant? Quem fugiat DANIELIS RANZOVII viri bellicoſiſsimi, & FRIDERICI II. Daniæ Regis ſereniſsimi, primarij copiarum ductoris ac præfecti, celebritas? Cui obſcurum eſſe poteſt, illud quondam Cimbricæ gentis lumen & numen, decus & columen, JOANNES RANZOVIUS Henrici pater? qui, poſt ſuſceptum Balthei militaris decus, Daniam ab infeſtiſsimo hoſte oppugnatam vindicare juvit, octies patentibus in campis diverſis prælijs hoſtiles acies ſuperavit, & omni virtutum bellicarum & togatarum laude & lampade præ cæteris fulſit. Quis non HENRICUM nobilitatis Saxonicæ apicem & Phœnicem novit? Cui naſcenti (anno 1526. quinto Idus Martias) ſummam ingenij dexteritatem, nominis celebritatem, divitias ingentes, & rerum omnium felicitatem Mathematici prędixę-

dixêre. Quàm verè, ſatis eſt in propatulo: Non enim ſolùm à primâ ſtatim pueritiâ animum ingenuis artibus expolivit, ſed etjam adhuc ætate ingraveſcente, quòd nigro cygno rarius inter primæ notæ homines, colere pergit, neque id in ignavo ocio, ſed in ſummâ Reipublicæ luce & communi omnium bono. Præcipuè autem delectatur ſtudio Aſtronomico, quo tædium & nauſeam catenatâ quaſi variorum negotiorum mole obortam diſcutit, tantoſq; in eo progreſſus fecit, ut non ſolum ſibi, ſed etjam amicis futura, judicio ex geneſi facto, prædicere poſsit. Quòd videre licet ex lucubrationibus, partim ſuo, partim fictitio nomine, à ſe editis, Calendario nimirum Ranzoviano, Speculo Aſtrologiæ, Horoſcographiâ fabricam cardinum cœleſtium continente, & nonnullis alijs, quorum in tractatu noſtro mentionem faciemus. In medicinâ, poëſi, & hiſtoriis ſimiliter tantum profecit, quantum noſtrâ tempeſtate ex Saxoniæ nobilibus nemo. Nam præter hiſtoriæ, ut diximus, cognitionem excellentem, & eloquentiæ laudem eximiam, elegans etjam, doctum & feſtivum carmen ſcribit, & medicinam ſummâ cum laude, quando libet, facit. Quo ipſo, ſecundum Aſtrologorum vaticinia, ad immortalitatem ſibi viam ſtravit, & ſuorum majorum laudes, ſpretis nonnullorum Cyclopum & Centaurorum cavillis, longè poſt ſe reliquit. Bello uni duntaxat interfuit, imò cum patre ſuo præfuit, Dithmarſico ſcilicet. Nam quòd juvenis adhuc in Caroli V. aulam cum ADOLPHO Holſatiæ duce

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

per ſeptennium vixerit, cumq́; eo in equitibus ac peditibus cogendis Cæſari operam navârit, id lubens prætereo. In illo autem bello quàm multa præclarè geſſerit, paucis opinor eſt incognitum, cum Dithmarſi antea invicti, jam victi deditionem facere, veniam petere, nudoque capite & flexis genibus juramentum ſubjectionis præſtare coacti fuerint. Flagrante bello Suecico, Holſatia ipſius fidei ac curæ commiſſa eſt, ne hoſtes de improviſo in eam irruptionem facerent. Quin etjam delectus equitum & militum, in Daniam contra Regem Suecię proficiſcentium, ab ipſo eſt habitus, idq́; ex mandato Regis FRIDERICI II. à cujus patre CHRISTIANO III. præfecturæ Segebergenſis adminiſtrationem paucis ante annis fuerat adeptus, & in Ducatibus, Sleſuicenſi, Holſatiæ ac Dithmarſiæ Gubernator deſignatus. Quam dignitatem per ſpatium 34. annorum obtinuit, & in hodiernum uſq; diem ſummâ cum principum vicinorum gratiâ & favore, ſubditorum benevolentiâ & amore obtinet. Acerrimas habuit cum Comitibus Hojenſibus contentiones, tùm ratione æris alieni, quo ſocero ſuo obſtricti erant, tùm quod uxoris fratrem in vincula conjecerant, ad quam rem vindicandam Franciſcus ab Halle Jodocum juniorem Comitem Hojenſem, fratrem Joannis Epiſcopi Monaſterienſis, natum ex ſorore Guſtavi Sueciæ Regis, in oppidulo Segebergenſi cepit, & cuſtodiæ itidem mancipavit. Cum autem in judicio Cameræ, pro ſe & contra Comites Hojenſes, ſententiam latam jure belli, vi & armis

per-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

perſequi decreviſſet, tandem interpoſitâ tractatione Regis Daniæ Chriſtiani III, & Electoris Saxoniæ Auguſti, hæc controverſia Anno 1558. Ulzenij eſt ſopita. Apud Regem FRIDERICUM II, tantâ valuit fide & autoritate, in arduis graviſsimiſq; rebus perſpectâ, exploratâ, cognitâ, ut emergentibus quibuſcunq; maximi ponderis & momenti negotiis, ſemper fuerit adhibitus, & ab ipſo præcipuo loco habitus, quòd, cùm aliis illuſtribus teſtimoniis & confirmationibus, tùm in ordinem Danicum cooptatione, & donatione inſignium aurei elephantis cum turri, Rex ſatis declaravit. De divitiis ejus quid dicam? quibus ita eſt divinitùs cumulatus, ut Principis alicujus cenſum, ſi non exſuperare, ſaltem adæquare poſsint. Solâ cum uxore CHRISTINA ab HALLEN Franciſci ab Hallen ex equeſtri Brunſuicenſium ordine nati filiâ unicâ, præter magnam iſtam auri vim, præter tot arces, tot palatia & prædia cultiſsima à patre ſibi relicta, ultra quadringenta millia dalerorum in dotem accepit, &, quòd ipſi in proclivi fuit, uno & eodem ferè tempore, Carolo V, Reginæ Angliæ, Regi Danorum, nec non civitatibus, Antuerpienſi, Lubecenſi, Gedanenſi atq; Hamburgenſi aliquot centena millia Joachimicorum mutuò dedit. Nec minus felix eſt liberis, quorum genuit maſculos ſeptem, fœmellas quinq;. Ex maſculis tres fato conceſsêre, reliqui regiarum arcium Præfecti, Conſiliarii, & in aulam ſunt adſciti. Natas viris item primariis & Regum Conſiliariis, ampliſsimâ & in his regionibus dote inuſitatâ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

(ſingulis 25 millibus dalerorum, præter mundum muliebrem magni pretii numeratis) elocavit. Nolo hîc cuncta commemora[illegible]e invidiam potius, quàm admirationem excitem, ut eſt plerunq; inſignis felicitatis comes invidia, unum tamē quod mihi olim de hoc viro fuit auditu jucundiſsimum, priuſquam deſino, referam. Cùm ante quinquennium, Italiam omnium terrarum alumnam luſtrandi gratiâ, per Marchiam iter facerem, incido neſcio in quem equitem, poſt varios ſermones habitos aſſerentem, ditem & opulentum iſtum JOACHIMUM SCHULENBURGUM, ab Auguſto Electore aliquando interrogatum, num Romano in Imperio etjam tantis divitiis, arcibus, prædiis, & famâ, inter ſui ordinis homines ſibi parem noſceret, cùm diu ſubſtitiſſet, reſpondiſſe: unus, unus eſt, qui tam divitiis, arcibus, prædiis & famâ, quàm libris & liberis me ſuperat, atq; is eſt R. M. Daniæ in Ducatibus Gubernator & Legatus HENRICUS RANZOVIUS. ô laus præclara, ô elogium & encomium præclarum, à magno viro, viro magno datum, at multò præclarior eſt ejus erga patriam amor, & beneficentia; erga literatos favor & munificentia; erga pauperes & egenos liberalitas, quæ ſingula tanta ſunt, ut fateri cogar quòd res eſt, quodq; liberè & libenter fateor, RANZOVIUM omnes ſuos anteceſſores & æquales, cùm in hac parte, tùm in patriâ exornandâ pyramidibus, obeliſcis, variis ſtructuris, ædificiiſq; elegantiſsimis longo intervallo poſt ſe relinquere. Sed, ne epi-

ſtolæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ſtolæ orationem includam, finem facio. Non enim id in præſentiarum agimus, ut, inſtar panegyrici, hujus viri adhuc vivi laudes congeramus, verùm qui ſit ſaltem demonſtremus. Vale, candide Lector, & hoc, quidquid eſt, in honorem Mæcenatis noſtri non ſine multo labore hinc inde à nobis congeſtum, ſcriptum, conſcriptum, boni conſule. Datæ Roſtochij, Anno ab orbe redempto ſupra ſeſquimilleſimum nonageſimo, quinto Iduum Martij, quo ante Annos 65. ſtirpe nobiliſsimus, opibus ampliſsimus, famâ clariſsimus hic heros & vir incomparabilis natus eſt, quem Deus Opt. Max. ad literatorum & literarum incrementum, & patriæ ſalutem, quàm diutiſsimè florentem & incolumem conſervet & tueatur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

INDEX

Præcipuorum capitum, quæ in hoc opuſculo continentur.

CAPVT I. *continet*

Arces & prædia Henrici Ranz. V. R. fol. 1.
Deſcriptionem arcis Bredenbergæ. fol. 1.
Typum ejuſdem arcis. fol.
Portam ejuſdem arcis. fol. 5.
Armamentarium. fol. 6.
Cochlidem Bredenbergenſem. fol. 7.
Tres columnas ante cochlidem erectas. fol. 8.
Horologium Bredenbergenſe. fol. 9.
Bibliothecam Bred: fol. 10.
Epigrammata aliquot in Biblio: fol. 12.
Epigrammata in Bibliothecam & adjunctum ſacellum. fol. 15.
Epi: in Biblio: & Pyramidem. fol. 15.
Sacellum Bredenbergenſe. fol. 17.
Hortum Bred: fol. 20.
Apiarium. fol. 24.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Seminarium arborum. fol. 25.
Pontem Ranzovianum. fol. 29.
Dracoburgum aulam. fol. 31.
Rintlemium aulam. fol. 32.
Prædium Wellingsbuttel. fol. 33.
Prædium Hattſtedium. fol. 33.
Prædium Tuſchenbeck. fol. 35.
Typum ejuſdem. fol. 35.
Arcem Ranzovisholmiam. fol. 37.
Typum ejuſdem. fol. 37.
Caſtellum Wandesburgum. fol. 39.
Typum ejuſdem. fol. 39.
Prædium Bucken. fol. 40.
Prædium Melbecam. fol. 41.
Typum ejuſdem. fol. 41.
Arcem Redingſtorpianam. fol. 44.
Typum ejuſdem. fol. 44.
Prædium Ovendorp. fol. 45.
Caſtrum Nutſcow. fol. 47.
Typum ejuſdem. fol. 47.
Prædium Nuchel. fol. 48.
Oppidum Gronow. fol. 49.

Ty-

Typum ejuſdem. fol. 49.
Deſcriptionem Noſocomii ibidem exſiſtentis. fol. 50.
Prædium Stelnow. fol. 51.
Prædium Erffradt. fol. 52.
Caſtrum Ranzow. fol. 53.

Caput II. continet

Palatia Henrici Ranzovii V. R. fol. 54.
Lubecenſe. fol. 55.
Itzehoenſe. fol. 56.
Segebergenſe. fol. 56.
Chilonienſe. fol. 57.
Flensburgenſe. fol. 57.
Hannoverenſe. fol. 57.
Mindenſe. fol. 58.
Epigrammata de iiſdem palatiis. fol. 58.

Caput III. continet.

Libros ab Henrico Ranzovio V. R. conſcriptos. fol. 60.
Libros H. R. ſumptibus impreſſos. fol. 64.
Libros ex bibliotheca Bredenbergenſi editos. fol. 67.

Epigrammata in Genealogiam Ranz. fol. 70.
In Chronicō Alberti Abbatis Stadenſis. f. 71.
In Macrum Henrici Ranzovii, & ſpeculum Aſtrologicum &c. fol. 75.

Caput IV. continet

Effigiem Friderici II. Regis Daniæ. fol. 78.
Pyramidem Nordoenſem. fol. 79.
Typum ejuſdem. fol. 80.
Pyramidem Segebergenſem. fol. 83.
Typum ejuſdem. fol. 84.

Caput V. continet

Obeliſcum Ranzovianum. fol. 93.
Typum ejuſdem. fol. 94.

Caput VI.

Molas Ranzovianas. fol. 98.

Caput VII.

Fontem Bredenbergenſem cum typo. fol. 99.
Fontem Munſterdorpienſem. fol. 101.
Fontem Redingſtorpianum cum typo fol. (102.

Caput VIII. continet

Monumenta & Epitaphia Ranz. fol. 103.
Epi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Epitaphium Dethlevi Ranzovii Lubecæ poſitum. *fol.* 104.
Epitaphium Bartholdi Ranzovii Bremæ. *fol.* 105.
Epitaphium Ottonis Ranzovii Chilonii. *fol.* 105.
Epitaphium Dethlevi Ranzovii, *fratris* Joannis Ranz. qui obiit Romæ. *fol.* 107.
Epitaphium Balthazari Ranz. Epiſcopi Lubecenſis. *fol.* 108.
Epitaphium Franciſci ab Hallen Antwerpiæ. *fol.* 110.
Epit: Magdalenæ Ranzoviæ, ſororis H. R. Itzehoæ. *fol.* 111.
Epit: Theodorici ab Hallen Meldorpiæ. *fol.* 112.
Epit: Gerhardi Walſtorpii avi materni H. R. Segebergæ. *fol.* 113.
Epit: Breidæ *Ranz.* qui cum exercitu contra Carolum V. in Phriſiam miſsus *fuit.* *fol.* 114.
Epit: Catharinæ *Ranzoviæ*, Abbatiſſæ Itzehoenſis. *fol.* 116.
Epit: Joannis *Ranz.* Hen. patris Itzehoę. 118.

Epitaph: Catharinæ & Joannæ Rameliæ. (fol.124.
Epit: Danielis Ranzovii, belli Ducis contra Suecos. fol. 125.
Epit: Theodorici Ranzovii Hen: filii Lubecæ. fol. 128.
Epit: Pauli Ranzovii, Legati quondam Ducis Adolphi & Hen: fratris. fol. 130.
Epit: Mettæ Ranzovię, Pauli filię. fol. 133.
Epit: Gerhardi Ranzovii, Pauli filii. fol. 135.
Epit Caji Ranzovii Pauli filii. fol. 137.
Epit: Annæ Walſtorpiæ, Hen: matris. f. 139.
Epit: Joannis Ranzovii, Hen: filii. fol. 140.
Ejuſdem Joannis cenotaphium. fol. 142.
Epitaphium Eberhardi ab Hollen, Epiſcopi Lubecenſis. fol. 143.
Epit: Catharinæ Ran: Hen. filiæ. fol. 144.
Ejuſdem cenotaphium. fol. 145.
Epit: Friderici Ranzovii, Henrici filii Pariſiis factum. fol. 147.
Ejuſdem cenotaphium fol. 149.
Epiſtolam conſolatoriam Friderici II. Regis Daniæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Daniæ ad Henricum Ranzovium, de obitu Friderici filii, 4. dies ante ipſius Regis mortem ſcriptam. fol. 151.
Epit: Danielis Ranzovii, Petri Ranzovii filii. fol. 152.
Epit: Jacobi Qualii. fol. 158.
Epitaphium Diderici Vogels Hen. R. miniſtri. fol. 158.
Epit: Pauli Oxmundt H. R. pueri. fol. 159.
Epitaphium Henrici Ranzovii Itzehoæ erectum. fol. 160.
Typum ejuſdem. fol. 161.
Preces Hen: Ranz: pro felici ex hâc vitâ exitu. fol. 163.

Caput IX. continet

Emblema Henrici Ranzovii. fol. 164.
Emblema ejuſdem alterum. fol. 168.

Caput X.

Elogia quædam Henrico Ranzovio à diverſis conſcripta. fol. 169.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Collationem gentis Fabiæ Rom: & gentis Ranz: fol. 179.
AEnigma continens numerum arcium Ranzoviorum. fol. 181.
AEnigma continens numerum Ranzoviorum hoc tempore viventium. fol. 181.
Epig: in effigiem Hen: Ranz: fol. 182.
In effigiem ejuſdem armatam. fol. 183.
In effigiem ejuſdem togatam. fol. 184.
Figuram Nativitatis ejuſdem. fol. 185.
Epig: in inſignia ejuſdem. fol. 189.
In effigiem Joannis Ranzovii Henrici patris. fol. 191.
In effigiem togatam ejuſdem. fol. 192.
Epigramma in laudem ejuſdem. fol. 193.
Aliud in laudem ejuſdem. fol. 193.

Caput XI. continet

Effigiem Viperti II. fol. 195.
Epigrammata in eandem. fol. 196.
Effigiem Viperti III. fol. 197.

Epi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Epigrammata in eandem. fol. 198.
Effigiem Henrici I. Burggravii Liſnicenſis. fol. 199.
Epigrammata in eandem. fol. 200.
Inſignia Viperti II. fol. 201.
Epigrammata in eadem. fol 202.
Inſignia Comitum Liſnicenſium. fol. 206.
Epig: in eadem. fol. 204.
Arborem Genealogicam Comitum Liſnicenſium. fol. 207.
Epig: in eandem. fol. 208.

Caput XII. continet

Arcem Cronenburgum. fol. 209.
Arcem Gottorpiam. fol. 211.
Arcem Oitinenſem. fol. 211.
Arcem Haffniam. fol. 212.
Arcem Bredenbergam. fol. 213.
Arcem Segebergam. fol. 213.
Arcem Suaveſtedium. fol. 214.
Arcem Bothcampiam. fol. 214

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Arcem Arnsburgum. fol. 215.
Inſcriptionem Curiæ Gerhardi Ranzovii, Canonici Bremenſis. fol. 215.

Caput XIII.

Vrbem Hamburgum. fol. 216.
Vrbem Chilonium. fol. 217.
Vrbem Flensburgum. fol. 218.
Vrbem Rensburgum. fol. 218.
Vrbem Haderslebiam. fol. 219.
Vrbem Sleſvigam. fol. 220.
Vrbem Itzehoam. fol. 221.
Vrbem Crempam. fol. 221.
Vrbem Tunderam. fol. 222.
Vrbem Ekelefordam. fol. 223.
Vrbem Huſenum. fol. 225.
Vrbem Roſchildiam. fol. 226.
Vrbem Haffniam. fol. 227.
Bergam Norvegiæ. fol. 227.

Caput XIV. continet

En-

Encomia fluviorũ aliquot Holſatiæ, ac Sleſvicenſis Ducatus. fol. 228.
Fluvium Albim. fol. 228.
Travenam. fol. 229.
Eidoram. fol. 230.
Storam. fol. 230.
Billenam. fol. 231.
Suentinam. fol. 231.
Alſtriam. fol. 232.
Slejam. fol. 232.
Trejam. fol. 233.
Schvalam. fol. 233.
Mildam. fol. 234.
Hevoram. fol. 234.

Caput XV.

Picturam aulæ. fol. 235.
Judicium Henrici Ranzovii de irâ principum. fol. 240.
Cautionem & Regulam aulicam. fol. 243.
Aliquot Epigrammata de aula. fol. 245. 257.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

In vitam aulicam Hen: Ranz: V. R. fol. 251.

Caput XVI.

Encomia venationis. fol. 258.
Diſceptationem, Veneris Junonis, & Dianæ Venationis Deæ de prę́ſtantiâ. fol. 260.
Querimoniam leporis Rythmicam. fol. 262.

Caput XVII.

Salinum inauratum Hen: Ranz: V. R. quod dono dedit CHRISTIANO IV. Regi Daniæ. fol. 265.

Caput XIIX.

Elegiam Hen: R. de ſtatu mundi fol. 267.
De Fide. fol. 269.
Et Concluſionem. fol. 270.

FINIS.

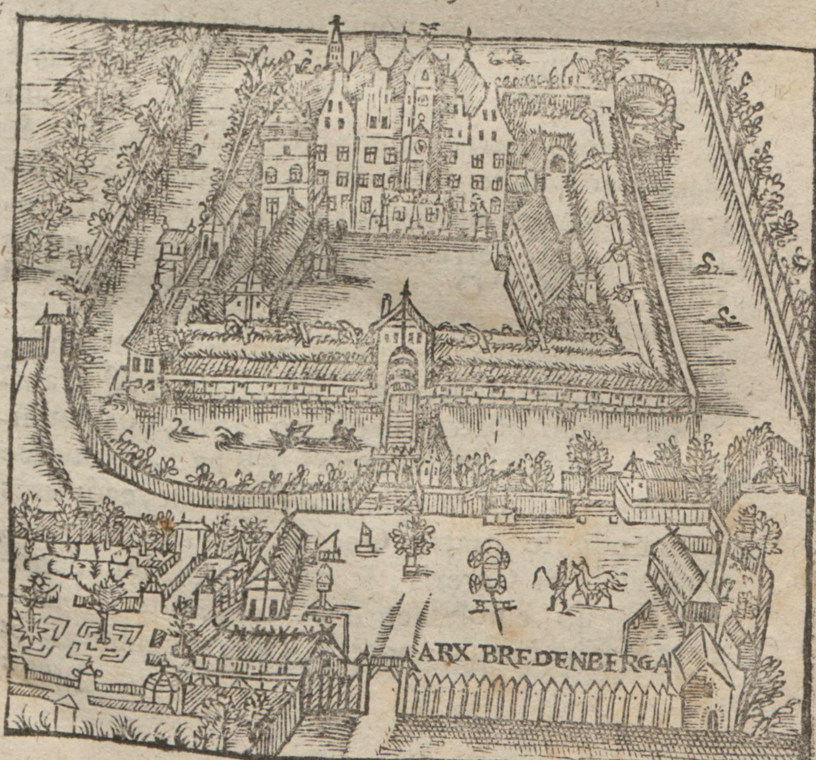
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CAPVT PRIMVM.

DE ARCIBVS ET Prædiis Ranzovianis, &

I.

DE BREDEBERGA, CVJVS elevatio poli eſt grad: 54. min: 25.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

INTer Arces, quas poſsidet ſtrenuus & nobilis vir HENRICUS RANZOVIUS, R.M. in Ducatibus Vicarius, Pręfectus Segebergenſis, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, Wellingsbuttel, Hattſtedt, Tuſchenbeck, Ranzovisholm, Wandesbeck, Bucken, Melbeck, Redingſtorp, Ovendorp, Nutſchow, Nuchel, Gronow, Stelnow, & Erffradt, primaria & munitiſsima eſt BREDENBERGA, in eâ Tranſalbinæ citerioris Cimbricæ Cherſoneſi parte ſita, cui Holſatorum incolarum idiomate Stormariæ nomen eſt, undiquaq; foſsis & planitie ad quingentos paſsus circumſepta atq; diſtincta, quæ ſingulis ſex horis, ubi neceſsitas ita poſtulârit, aggere perrupto, inundatis latè agris, aquis obduci poteſt. Occiduâ parte Bredenbergæ pagi oram reſpiciens, inter Vellulam ſylvam, & Storam navigabilem, flumen Francorum hiſtoriis inclytum, jacet, quæ, Carolum Magnum in ejus ripâ ad Tranſalbinos bello ſubactos in officio retinendos, munitiones excitâſſe, perhibent. Ab hâc autem arce paſſus 350 diſtans in Albim ſe exonerat, eaq; ſitus commoditate gratas Oceani divitias recipere, illiq; viciſsim Cereris, & agri vicini abundantiam magno emolumento & commodo concredere & ſubminiſtrare poteſt. Diſtat Hamburgo ſe-

ptem:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ptem: Lubecâ decem: Segebergâ ſex: Rendeſburgo ſex: & Chilonio octo miliaribus. Foſſa profunda circumcirca eſt ducta octagenos quinos lata pedes, in cujus ferè medium demiſſus arrectus ordo vallorum præacutorum, inter ſe transverſariis conjunctorum, qui non amplius duobus cubitis ex aquâ eminent, ut, qui tranſilire eos pararit, ubi tranaverit, ſeipſe ijs induat ſit neceſſe. Tranſitus foſſæ ad æquinoctialem exortum ſpectat, ponte egregio eſt conjunctus, interciſus aliis duobus ponticulis penſilibus.

Mœnia autem lateribus deunce longis ſunt exſtructa, quadrata, ſicut & vallum, cui paribus prætenduntur lateribus, eorum ſingula pedes habent quadringentos ſexagenos quaternos. In exterioribus angulorum partibus turres habent rotundas, unam ad orientem, ad occidentem alteram, quarum diameter eſt ſexagenûm ternûm pedum. Mœnibus proxima eſt totius arcis validiſsima munitio, vallum, quod orgiis paulo plus novem altum, circiter pedes quinquaginta eſt latum, obſitum per intervalla duabus ſepibus vivis, ex ruborum & ſentum caninarum plantis in ordinem diſpoſitis. Id ſepium genus, præterquam quòd naturalibus ſpiculis adverſus hoſtiles inſultus eſt munitum, facem non timet, & ne tantulâ poſſeſſoris impenſâ eget. Sed omnem magnificentiam, elegantiam, & munitionem arcis hujus enarrare nimis longum foret, qui volet, legat Georgium Cruſium & D. Georgium

D Brau-

Braunium decanum & Canonicum Colonienſem, tomo quarto urbium orbis terrarum, à quibus ad unguem eſt deſcripta. Condita autem arx eſt primùm à Joanne Ranzovio equite aurato, Anno Chriſti 1530. quam deinde nobiliſsimus & magnanimus Heros filius ipſius Henricus, modernus arcis poſſeſſor, novis ædificiis ſic auxit & expolivit, ut illi ſecundas inter Holſatica munimenta hi nunc deferant, qui oppugnationum non imperiti habentur. Ejus excellentiam ſequentes verſus depingunt.

Arx ſum Ranzoûm dominis habitata duobus,
Maxima Cimbrorum gloria uterq; fuit.
Conſilio pollens, armiſq; valens Joannes,
Et pater & primus conditor arcis erat.
Filius Henricus ſucceſsit doctior arte,
Et ſimul armorum, militiæq; ſciens.
Cedant arma togæ, ſua belli gloria laudi eſt,
Filius at laudem Martis & Artis habet.

Jonathas Gutsloff J. V. D.
& Holſat. cancell:

ALIUD.

A. C. *Arx ego ſum vallo, & foſſâ munita profundâ,*
1530. *Nomen de lato monte vocata gero.*

Sex & ter centum ſol luſtra peregerat ingens,
Ex quo natus homo Chriſtus in orbe fuit.
Cum patruele ſuo Fridericus bella gerebat,
Illo qui profugo Danica ſceptra tulit.
Hoc me tunc ſtatuit Joannes limite terræ,
Ranzovio natus ſanguine clarus eques.
In domini, ſtirpiſq; ſtruens, & prolis honorem
Condidit, hæc illi maxima cura fuit.
Reddidit ille animam ſuperis, ego duro ſuperſtes,
Et mecum illius nomen honoſq; ſimul.
Sic immota loco ſeros hoc ſpector in annos,
Et tanti eſſe viri nobile teſtor opus.
Quo ſine nulla ſatis ſunt propugnacula firma:
Tu me præſidio Chriſte tuere tuo.

Joachimus Hinckius Decanus Bremenſis.

ALIVD.

Cum ſterili tumulus ſtarem infœcundus arenâ,
Nilq; meus, ſentes præter, haberet ager.

Me Satyri tenuêre rudes, Fauniq; bicornes,
Et quæ vipereo ſanguine monſtra ſcatent.
Quos ubi Johannes ſubmovit, nobilis heros
Ranzovius, cœpit cultior eſſe locus.
Ille valens animo & victricibus inclytus armis,
Eſſem munitæ fecit ut arcis opus.
Quam modò Pierides complexus mente venuſtâ,
Filius Henricus perpolit arte ſuâ.
Sic mihi pro Faunis, Mavors atq; innuba Pallas
Mœnia tutantur: cætera habent Charites.
At te Chriſte precor, qui nutu cuncta gubernas,
Vt tutelaris Juppiter eſſe velis.
Ranzoviumq; mihi & natos, caroſq; nepotes,
Cum longâ ſalvos poſteritate dare.

DE PORTA arcis.

PORta arcis arcuata eſt teſtudine, paſsibus quindecim longa, utrinq; deauratis verſibus in æs ſculptis radiat, inter quos elegans hoc tetraſtichon legitur.

Si nihil

Si nihil ædificas, qui ſpectas noſtra, viator,
Aut mea ne carpas, aut meliora ſtruas.
Si meliora tenes, id Divos poſcito mecum,
Ne, quod uterq́; tenet, faſcinet invidia.

Ibidem.

Janua ſinceris ego nunquam claudor amicis,
Oſorem ſemper clauſa ſubire veto.

DE ARMAMENTARIO.

IN meridionali parte valli armamentariũ eſt, omni genere apparatus bellici inſtructiſsimum, præcipuè tormentis æreis, quæ, quòd veteribus ignota fuerint, novè dicuntur bombardæ, & pro magnitudine & uſu diverſum ſortiuntur nomen, curules, columbrinæ, falcones, ferreæ quinquipedæ, ſcloppeti manuales, & alia horridioris ſoni. In hoc ipſo magna etjam copia pulveris nitrati, pilorum, ſulphureorumq́; globorum, & cannabinorum ſertorum pice illitorum, eſt recondita. Cataphracti autem in tabulato ſervantur, ut & loricæ, thoraces, galeæ, haſtilia, lanceæ, enſes, tympana, vexilla, χειρόμυλα ferrea, ingenioſè nunc primùm inventa, quibus in acie pro malleis præacutis utaris, &, ſi res ita fe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ita ferat, in obſidione quotidiè ſeſquimodium molas. In foribus hujus ſequens decaſtichon viſitur.

Longa domus belli capit inſtrumenta cruenti,
Dum bona tranquillæ tempora pacis eunt.
Grandia ſtant illic uteris tormenta cavatis,
Et nunc ceu placido preſſa ſopore tacent.
At ſubeant hoſtes, mox longa ſilentia rumpent,
Et piceas flammas ore pilaſq́ʒ voment.
Sidera pulſabit ſonus alta, remugiet æther,
Et gemitus tellus, mota fragore, dabit.
Sulphureoq́ʒ globos procul eiaculata cavernis,
Turbine proſternent obvia quæq́ʒ ſolo.

DE COCHLIDE.

PRÆTer alia ornamenta continet præſens arx Cochlidem elegantem octogenariam, ad turris altitudinem conſtructam, ex ſectis ad gnomonem lapidibus, ab Auguſto Saxoniæ Electore H. R. donatis. Quòd Cochlis ipſa, venuſto hoc carmine, candidâ gratitudine teſtatur.

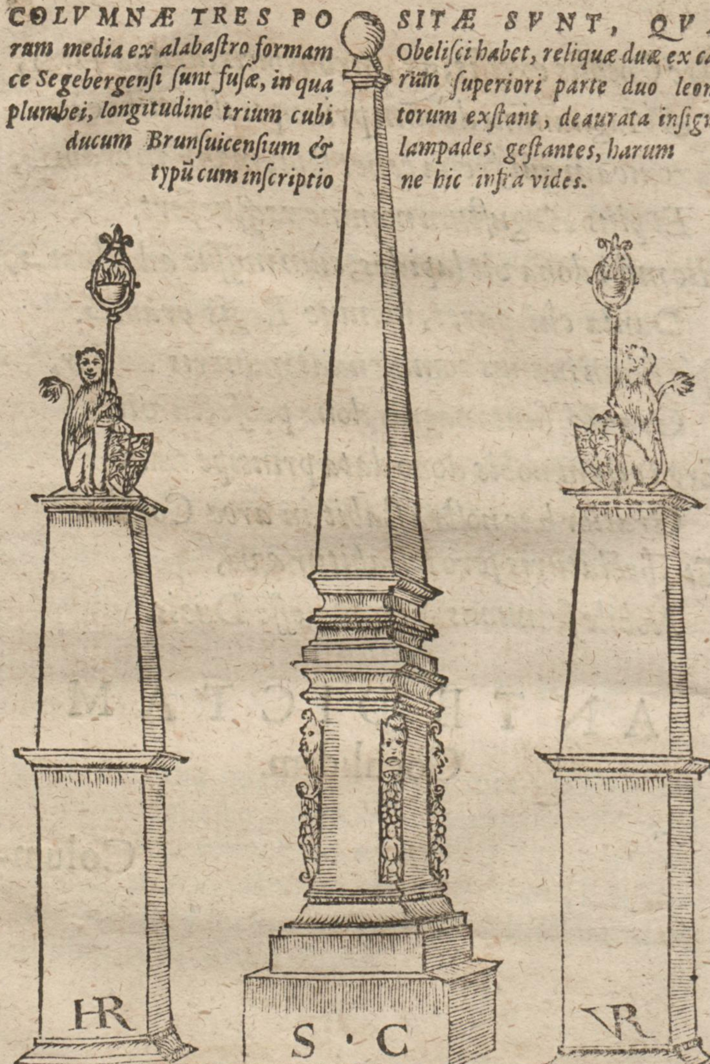
Hæc

Hæc Cochlis exciſis, quam conſpicis, ardua ſaxis,
Magnanimi donum principis illa mihi eſt.
Saxonicam qui frena tenet ſeptemvir in oram,
Et pius Auguſtum nomine req́ refert.
Hic mihi donavit lapides, cùm miſſus ad illum,
Dania cui paret, nomine Regis eram.
Ipſe ſuum munus commendat muneris auctor,
Grataq́ ſunt magnis dona profecta viris.
Ergò etjam nobis dono data principe tanto,
Gratior hæc noſtrâ ſtabit in arce Cochlis.
Et ſpectaturis ſero teſtabitur ævo,
Nobile ſe munus Saxonis eſſe Ducis.

ANTE DICTAM
Cochlidem.

Colum-

COLVMNÆ TRES POSITÆ SVNT, QVA-*rum media ex alabaſtro formam Obeliſci habet, reliquæ duæ ex calce Segebergenſi ſunt fuſæ, in quarum ſuperiori parte duo leones plumbei, longitudine trium cubitorum exſtant, deaurata inſignia ducum Brunſuicenſium & lampades geſtantes, harum typũ cum inſcriptione hic infra vides.*

MVNVS IVLII DVCIS BRVNSVICENSIS HENRICO RANZOVIO DONATVM ANNO CHRISTI 1583.

DE

DE HOROLOGIO.

IN hâc ipſâ Ranzovianæ familiæ hæreditariâ arce, ſubtile automaton horologium, artificioq́; prorſus ſummo elaboratum conſpicitur, cujus denticulati orbes interius libramentis ſic impelluntur, ut exterius in Auſtrali tabulâ Planetæ ſenſim emergant, & dierum nomina oſtendantur : In Septentrionali duo ſtyli horas atq; earum quadrantes diſcriminent : Ad orientem, cataphracti equites, haſtis ad ſingulos horarum quadrantes, ſervato elapſorum quadrantium numero, alternatim jucundo ſpectaculo minori campanæ incurſent, velut præmonentes, maximam latè jam jam boatum daturam, horaſq́; diſcriminaturam. Occidentalis horologij facies duodecim zodiaci ſigna, in circulo immobili horas, in ſignifero menſes, ſigna, & eorum gradus indicat. Lunæ item horas, tarditatem & celeritatem motus, diſceſſum & reditum ad Solem ob oculos ponit. Sed, cùm cætera intricatiora ſint, & tàm verba quàm Geometrica lineamenta, quæ locum hìc non habent, requirant, hæc de automato brevibus dixiſſe ſufficiat, his additis verſiculis:

Hoc opus æquales ſpatiis diſtantibus horas,
Lapſaq́; ſub terras, ortaq́; ſigna docet.
Quæ mediam cœli labentia ſidera, & imam
Obtineant verſo cardine ſigna domum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Lunaq́ quo Phœbo jungatur tempore monſtrat,
Oppoſitum teneat Lunaq́ quando locum.
Felices animæ, quibus hæc ſapientia curæ eſt,
Lucidaq́ immotis legibus aſtra colunt.
Illas poſteritas meriti memor inferet aſtris,
Aſtrorum monſtrat fabrica mira Deum.

DE BIBLIOTHECA hujus arcis.

Bibliotheca hæc eleganti fornice teſtudinata eſt, & conjuncta ſacello, librisq́; reſervandis deſtinata, quorum 6300 varii generis autorum ex omni orbis parte, magno ære & labore coëmptos retinet, ut & diverſi generis æneas tabulas & ſculpturas, marmoreasq́; ſtatuas, globos, mappas Geographicas, aſtrolabia, horologia, aliaque id generis inſtrumenta Mathematica plurima, quæ non ſolùm ad pompam, aut ſpeciem congeſta habet Ranzovius noſter, ſed liberaliter amicis, operam ſuam in re literariâ promovendâ ponere cupientibus, & gratis & ultrò offert. Quinetjam ipſe variis & immenſis occupationibus plerunq; diſtrictus, in hanc ſeſe abdit, cumq́; tot virorum illuſtrium monumentis pedem confert, & nunc à philoſophorum familiis ad Theologos, ab his ad medicos &c. unâ aut alterâ horâ deficit, quòd teſtantur ſequentes, ad libros

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

hujus Bibliothecæ ab ipſo ad Flaminii imitationem ſcripti, verſiculi:

Salvete aureoli mei libelli,
Meæ delitiæ, mei lepôres,
Quàm vos ſæpè oculis juvat videre,
Et tritos manibus tenere noſtris,
Tot vos eximii, tot eruditi,
Priſci lumina ſæculi & recentis,
Confecêre viri, ſuaſq; vobis
Auſi credere lucubrationes,
Et ſperare decus perenne ſcriptis.
Neq; hæc irrita ſpes fefellit illos,
Veſtro præſidio per univerſum
Ævo perpetuo leguntur orbem,
Doctorumq; volant per ora clari.
Vos eſtis requies honeſta mentis,
Jucunda ingeniis bonis voluptas,
Rebus perfugium minus ſecundis,
In lætis decus, & nitor refulgens.
Vos ætate puer virente, magno
Sum complexus amore, nunc vir autem

Multò proſequor impotentiore,
Et quam fata diu ſinent amare,
Vobis immoriar mei libelli:
Ac cum rege lubens fatebor illo
Alphonſo egregio, eſſe cariores
Veſtras divitias mihi, benigna
Quàm ſors quas mihi contulit caducas.
Salvete aureoli mei libelli,
Salvete, ex quibus hæc mihi voluptas,
Ævum percipitur per omne, grata.
Quàm vos intueor libenter, & quàm
Lubens colloquor. Ecquid æſtimandum eſt
Curis eſſe beatius ſolutis?

IN BIBLIOTHECAM.

Quam Bredeberga tenet, meritò celebratur ubiq;
Laudibus à doctis, Bibliotheca, viris.
Tam variis etenim, totaq; eſt inſtructa libellis,
Vt non huic habeat Cimbrica tota parem.
Prima Sacris libris claſsis ſpatioſa dicata eſt,
Qui noſtræ tradunt Relligionis opus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hinc ſequitur Legum Juriſprudentia cultrix,
Hæc eſt juſtitiæ fida miniſtra ſacræ.
Tertia ſed claßis Medicinæ tota tributa eſt,
Quâ viget humani corporis ipſa ſalus.
Vendicat hinc quartam claſſem ſibi docta Ma-
Inde ſacros Vates, Hiſtoricoſq; vides. (theſis,
Bis ter mille libris conſtat, libriſq; trecentis, Libri Bibliothecæ 6300.
Vilibus exceptis, quos numerare grave eſt.
Dii faxint ſuperi, multos ſit ſalva per annos,
Et maneat ſeræ poſteritatis opus.

Dethlevus Sylvius.

In eandem.

Si Phœbus, Muſæ, Pietas, Aſtræa, Minerva,
Et quotquot Sophiam Diiq; Deæq; fovent,
Si noſtro vellent (quòd abominor) orbe relicto
Quærere diverſo forſan in orbe larem:
Præſidium, Bredeberga, tamen commune locaret
Arce tuâ, & cunctis hæc foret una domus.
Quidquid enim doctis mandari ea nomina char-
Quæ lauro inſcribi, quæ voluêre cedro: (tis,

Magnifico ſumptu congeſta hîc, optimus Heros
Ranzoviæ Henricus gloria gentis, habet.

Vitus Gruelus D.

In eandem.

Continet hæc varios nova Bibliotheca libellos,
Quos tibi voluendi copia larga datur.
Nobilis hos certis diſtinxit claßibus autor,
Quemlibet & titulum jußit habere ſuum.
Vt tanto melius librûm diſcrimen haberi,
Ordinis & ratio major ut eſſe queat.
Sive igitur te ſacra juvant vel ſcripta prophana,
Exhibet hæc varios Bibliotheca libros.

A L I V D.

Hîc monumenta vides hominum, quos quælibet
Ob Sophiæ ſtudium jußit honore coli. (ætas
Qui te colloquii, quamvis ſint morte ſoluti,
Participem multâ reddere voce queunt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

IN BIBLIOTHECAM
& adjunctum ſacellum.

Quòd benè conveniunt, & in unâ ſede moratur,
Conjuncta eſt ædi Bibliotheca ſacræ.
Struxit utrumq́; gravi motus pietatis amore,
Henricus Ranzow nobilis autor, opus.

Chriſtophorus Sylvius.

IN BIBLIOTHECAM
& Pyramidem.

Pyramidum quondã miracula Memphis ad aſtra
Extulit, in Phariis urbs celebrata Nomis.
Librorum moles eadem omni ex parte coactas
Legit, ibi ut princeps Bibliotheca foret.
Sed dudum periêre libri, veſtigia tantùm
Pyramidum veterum nunc ſupereſſe ferunt.
Ergò velut Memphis gelidas migrârit ad Arctos
Auſtriniſvè inſit terra boréa plagis.
Ranzovii hîc operâ cœlo ſe Pyramis infert,
Atq; adeò innumeris Bibliotheca libris.

Plena

Plena ſtat, & variis oculos animumq; figuris,
Et gnomis paſcit, carminibuſq; bonis.
Pro Memphi Cimbros poſthac ut viſere poßit,
Cernere tam rara hæc cui monumenta libet.
At tu Ranzoæ celeberrima gloria ſtirpis,
Hoc ſplendore tuo, magnificoq; animo,
Notus eris tot ſæcla, libris quot litterulæ inſunt,
Et quot momentis Pyramis aſtra petit.

Nathan Chytræus.

IN TABVLA QVADAM ſuſpenſa muſcæ hoc Epitaphium, in calice ſubmerſæ, legitur.

Guſtatrix jacet hîc lautorum muſca ciborum,
Et conviva frequens Principis in tabulâ.
Non volucris roſtro, ſtimulis nec araneæ aduncis,
Cretica ſed guſtans pocula, pota cadit.
Nil opus eſt luctu: quis enim tam nobile fatum
Lugeat? eſt auro condita, merſa mero.

In ta-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

IN TABVLAM PICTAM,

ubi apis puerum Veneris pungit.

Pungit apis puerum Veneris, dum roſcida mella
Furatur, ſic ſunt dulcia mixta malis.

In caſum Phaëtontis ibidem depictum.

Aſpicis ut Phaëton rapido Jovis occidat igne,
Ne ride, punit corda ſuperba DEVS. „
Hic Clymenen habuit matrem Meropemq; parentē,
Jactavit Phœbo, ſe tamen eſſe ſatum:
Quinetjam conſcendit equos ſoliſq; quadrigas,
Atq; ſuis impar viribus urſit opus.
Sed mortalis ubi temerè cœleſtia tentat,
Neutrum habet: at faſtus præmia fulmen habet:
Te modulo metire tuo, qui talia ſpectas, „
Ne gravet infirmum ſarcina magna caput. „
Qui fueris, hic eſſe velis, ſublimia vitã, „
Vltra qui peram non ſapit, ille ſapit. „

DE SACELLO.

VT reliqua conclavia in hâc arce artificioſè ſunt ordinata & ornata ita, etjam ejuſdem ſacellum, quod præter pavimentum emblemate vermiculato elegan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

eleganter conſtratum, æreum baptiſterium, varia candelabra, & divitem ad ſacra facienda ornatum, etjam pretioſâ Redemptoris noſtri cruce aureâ, arâq; marmoreâ, cui miri candoris interlucente auro bracteato inſculpta eſt Euangelica de filio prodigo parabola, magnificentiam quandam regiam & egregiam ſpirat, & ſtructurâ ſuâ eleganti, artificioſiſq; picturis, quibus admodum quoq; venuſtum & auguſtum eſt, nulli in iſto fermè tractu cedit. Eo loco ubi Henricus Ranzovius ſacris intereſſe conſuevit, patris hoc Epitaphium è cancellariâ Danicâ miſſum in æs luculenter inciſum videtur.

Cum placido vitæ mutaſſet tempora fato
Heu Janus hic Ranzovius.
Luxerunt Nati, Conjux, Holſatica tellus,
Vno ore plangentes patrem.
Mars tumulo impoſuit Laurum, zonamq́, tro-(phœumq́,
Et hoſtibus demptas opes.
Pax etjam, aut concors huic, aut contraria Marti,
Laudavit ipſa animum viri.
Fama hinc diſpergens latè ore, manuq́ ſecuta eſt,
Virtutis excellens decus.
Qualiter hunc igitur vixiſſe putabimus ævum,
Per luſtra bis ſeptem & tria?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Tot namq; hic vixit, quem Mars, pax, fama perennis
Laudent, requirant, efferant.
Et pia cum natis conjux viduata marito,
Et patria, lugeant patrem.

AD FORES HENDECAſyllabi ſequentes conſpiciuntur.

Hunc quicunq; ſubis locum, reſiſte
Paullùm, ſi placet, atq; paucula audi,
Votivum domini vides ſacellum,
In quo res parago ſacras, & ore
Noſtræ percipitur ſalutis autor,
Funduntúrq; preces, piæq; voces
Et dicuntur & audiuntur. Ergo
Arcem ſi venis huc videre ſaltem,
Illius ſtudium, bonamq; mentem,
Qui poni voluit ſibi, probato,
Aut, ſi res ita fert tua, æmulare,
Et ſemper pietatis eſto cultor:
Sin huc ingrederis, ſacris ut ipſe
Interſis ſimul, ad fores, prophanas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Omnes exue cogitationes,
Et mentem indue ſancta cogitantem,
Præſentemq́ puta Deum videre,
Ad quem verba facis, preceſq́ fundis,
Illi corde pio, piâq́ linguâ,
Pro donis age gratias benignis,
Collauda, venerare, concine, atq;
Dictis ſuppliciter precare votis.
Huic ſoli eſt operi locus dicatus,
Illud te monitum prius volebam.

DE HORTO.

AD hortum accedo, qui non ſolū ſuaviate odorum, quos flores ex ſe ſpirant, ſed guſtatu fructuum, aſpectu pergularum, vitium, topiarii, herbarum, arborumq́; in quincunces poſitarum, ludentium piſcium, cygnorum, cantuq́; avium, neminem non allicit & tenet. In quinq; præcipuè diſcernitur partes, pomarium, topiarium, pergulas, alvearium, & olitorium. Varii generis herbas, quæ in Germaniâ tempore Taciti non fuerunt, exhibet, ut ficum, amygdalas, laurum, crocum, juniperos, caſtaneas, oleas, rhabarbarū, glycyrrhizam, aliaſq́; Cimbrico frigore aſſuefactas, quas omnes nimis longum enarrare foret. Rariores tamen, quæ mihi in mentem

tem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

tem veniunt, nequeo quin recitem, elementorum ſecutus ordinem. Abrotonum mas & fœmina, Aquilina, Angelica coſti vires ſupplens, Aron, Biſtorta, quæ Limonium eſt, ut quidam volunt, Bellidis variæ ſpecies, Bugloſſa, Chalta, Calendulam vocant, Caryophylli flores, Carduus Mariæ, Crocus verus, Colutea, à ſolo Theophraſto deſcripta, quam hîc perperam Senam Arabum faciunt, Cucumeres, Cucurbitæ, Chamæmelon; Helenium, Hemionitis, Helleborus, Intybum, Iris; Lilia, Lybiſticum, Lichnis coronaria, Leucoja; Mentæ corymbiferæ, Melanthion Pimpinellæ genus acetariis expetitum, Sanguiſorbam hîc dicunt, Poëonia fœmina, Phyllis, Pulegium, Roſarum multæ ſpecies, Roſmarinus, Sampſuchus, Scholymus eſculentus, Pſeudonardi duæ ſpecies ſylveſtres, Staphilini tres, Satureia, Thymus, Violæ. Omitto apium, rutam, hyſopum, lactucas, ſeſsiles, maluam, raphanum, napos, & olerum genera plurima. Herbarum autem, quas recenſuimus, multæ in formas deſcriptæ, modò Henrici Ranzovii, ejuſq; conjugis nomina dicunt, modò in animalium, modò in eorum Labyrinthorum, qui acu pingi conſuevêre, formas effigiantur, multę in pulvinos ordinatim diſponuntur. Uva autem criſpa & Ribes vulgo appellata (quarum hanc levem, illam aſperum Ceanothon veterum Geſnerus interpretatur) areolas in ſepis modum cingunt eleganter: Lætiſsimis vitibus pergulæ coloratæ opacantur, topiato opere utrinq; & veluti in teſtudina-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

tam porticum jugantur, ubi non ſecus ac in nemore umbroſo ſedeas, obambules, cœnites, & projectilibus æreis pilulis ſeu orbiculis in menſâ oblongiori ludas, & colluſoris orbiculos metam præoccupantes detrudas vel præeas, quinetjam ſolſtitium atq; ardorem Syrii, imbremq; capiti defendas. Pręterea ſuper pergulas ædicula turrita ſcandulis tecta ſurgit, per feneſtras in diætam capreoli ſerpunt, pampiniq; eam inumbrant. Variæ itidem ex marmore ſtatuæ, horto ſunt conſtitutæ tanquam cuſtodes, diverſis carminibus illuſtratæ, ex quibus prior eſt Vertumni, Amaltheæ cornu ferentis, cum verſibus his lapidi inciſis:

Pomiferum quicunq; venis novus hoſpes in hortũ
Ne mea miratus, quæ ſit imago, roga.
Eſt mihi Vertumno nomẽ, quia vertor in omnes,
Quas animus formas geſtit habere meus.
Nunc habitu meſſor, nunc ſum robuſtus arator,
Nunc manibus jures gramina ſecta meis.
Nunc frondes poterunt credi, vitiſvè putata,
Mollia nunc ramis poma revulſa ſuis.
Quæ lubet, hanc ſumo faciem, res nulla repugnat,
Qualibet in vultus apta figura meos.
Hinc eſt, primitias anni quòd grata vetuſtas,
Inq; meas aras lactea dona dabat.

Seu

Seu patulis ſurgens ramis produceret arbor,
Seu variis cingens floribus herba caput.
Nunc adeò, toto quæcunq; leguntur in horto,
In manibus ſpectas munera prima meis.
Poma, nuces, uvas, pyra, pruna, cydonia, mora—,
Quæq; nimis longùm cuncta referre forent.
Si lubet è multis aliquid, quodcunq; lubebit,
Accipe, larga manus nil tibi noſtra negat.
Hoc ſaltem oro unum, pleno ſi ventre recedes,
Dicas, Vertumni munere vado ſatur.

NYMPHA VENATRIX horti & piſcinæ cuſtos.

Hujus Nympha loci, parvi cuſtodia ſtagni,
Dormio, dum ſtando feſſa reclino caput.
Parce meum, quiſquis venis huc, abrumpere ſomnum,
Seu tibi ſtare lubet, ſive ſedere, tace.
Me meus Henricus dominꝰ cognomine Ranzow,
Excubias horto juſſit habere ſuo.
Si ſtrepitum facis, & ſomnum mihi rumpis, in horto
Furem, clamabo protinus, eſſe meo.

PRIAPVS.

Vt reor, indignum nemo ſcelus eſſe putabit,
Quòd volui pulcræ virginis eſſe comes.
At mihi ne junctam thalamo quis credito: non
Non adeò ſordet libera vita mihi. (eſt,
Stulta meum rapit officium, ſeq́ʒ ingerit ultrò
Atqʒ meo cuſtos vult vigil eſſe loco.
Stultus ego contrà ſervo vigilantior illam,
Et pariter mentem paſco oculoſq́ʒ meos.
Victa iacet ſomno, tu ſis quicunq́ʒ, caveto
Rumpere, ſoli hoc eſt fas licitumq́ʒ mihi.
Si non obſequeris, fuſtem falcemq́ʒ recurvam,
Non fruſtra ſumptos experiêre mihi.

DE APIARIO.

EXamen illud, ex quo cæteræ apes jam ſexaginta annos omnino ſunt propagatæ, domi arcis in candelabro æreo, è lacunari catenis demiſſo, prius reſedit, cunctis novitate rei ſuſpenſis, & ſummopere admirantibus. Poſtea H. R. U. R. ſingulare apiarium, idq́ʒ ſphæriſterio arboribus & vitibus pulcerrimè virentibus opaco vicinum, conſtruxit, ad quod lapis eſt erectus, phaleciis ejuſmodi in eo ſcriptis.

Quam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Quam ſpectas apibus domus dicata eſt
Ex magnâ ratione: Nam propinqua
Quondam examen apum reſedit arce,
Huc latos procul advolans per agros,
Cùm vix undiq; jam parata ſtaret:
Quòd fauſtum ratus omen eſſe, parvam
Hanc illis Dominus domum locavit,
Et ne dejiciant jubet nepotes,
Neu quiſquam moveat loco precatur.

DE SEMINARIO arborum.

Seminarium arborum hâc inſcriptione cippo inciſa conſtat.

Anno Domini 1580. H. R. has, quas vides,
quercus ordine plantavit, abjetes conſevit, betulas *A. C.*
in vallo diſtribuit, cæteraſq; arbores in hoc ſemina- 1580.
rium aliunde tranſlatas, & ſatas coluit, foſsâq; munivit, ac initium ſationis aſſcribi juſsit, eam ob cauſſam, ut harum arborum ætatem explorare poſsit poſteritas, quam in omnia orbis ſecula æternæ divinitati commendat.

In idem.

Has ego conſevi quercus, betulaſq́; patenti
In campo, propriâ diſpoſuiq́; manu.
Et rogo ne temerè violet lædatvè ſecuri,
Poſt mea qui tandem fata ſuperſtes erit.
Scilicet ex illis, quot quercus duret in annos,
Poſteritas facilè diſcere ſera poteſt.

IN porticu arcis ſæpius nominatæ, luculentæ aliquot imagines, magni nominis heroum inibi depictorum, geſta Epigrammate venuſto ipſæ decantantes, latè rutilant, quibus in fine ſequentes duo his verſiculis, quos ob elegantiam aſſcripſimus, ſunt additi.

JOANNES PISCATOR Ranzovii de ſe ipſo.

Quòd me pictoris, magnis heroibus unà,
Docta manus junxit, non ratione caret:
Hi velut in terris quærunt diſtantibus hoſtes,
In fluviis hoſtes ſic ego quæro meos.
Et capio inſidiis & aperto Marte trucido,
Invigilans ſtudio nocte dieq́; meo.
Si quis erit noſtras penitus cognoſcere laudes
Qui cupit, has unum diſtichon illud habet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Squamigeros undis reti velut extraho piſces,
Pocula ſic pleno gutture ſicco libens.

ALIVD.

Tres cubitos vix dat ſtatura, tricongius hauſtus
Eſt meus: hâc ſolâ dux ego Rexq́; viâ.
Magna, illi magni fecêre; ego magna puſillus,
Illi pugnantes ſæpè, ego ſæpè bibens.

JOANNISCVS MORIO Ranzovii de ſe ipſo.

Quis prohibet, ſi me viventem ſemper amavit,
Nunc domino hoc junctum me quoq; ſtare loco.
Stat quoq; piſcator, ſtomachum ſi piſcibus ille,
Jucundis animum pavi ego ſæpè jocis.
Morio non vulgaris eram, juveneſq́; ſeneſq́;
Luxerunt raptum funere, luxit herus.
Illi mordaces poteram depellere curas,
Ridentemq́; jocis exhilarare meis.
Aut illos imitare, juvat ſi perdere vitam,
Aut me, ſi cordi eſt vivere dulce tibi.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ALIVD.

Quid mirare duces miſer, ardeſciſq; tuendo?
  Neſcis quale tegat ſplendida vita malum.
Lerna periclorum, & certi ſentina laboris,
  Prudentum vita eſt: ſtultus at hiſce caret.
Ergo agè ſtultitiam ſimula, ſic nulla ſubibis
  Munia, donantur pectora ſtulta rude.
Vt fugeret longi maleſana negotia belli
  Siſyphides, littus fertur araſſe maris.
Aut flue delitiis, & duc inglorius ævum,
  Aut mercare gravi, grande, labore, decus.
„ Ingredior quodcunq; velis iter, unus utriq;
„   Finis, mors fatuum cum ſapiente rapit.
Vivere non tibi vis, alieno ut tempore vivas?
  Quid num poſt ut edas, ante famem moreris.
Ab nimio fallax emitur, me judice, nomen,
„   Vive tibi, nimium nec ſape, tutus eris.
„ Vive tibi, nec te crucia, neq; craſtina cura,
  Hoc ego prudentes admoneo fatuus.

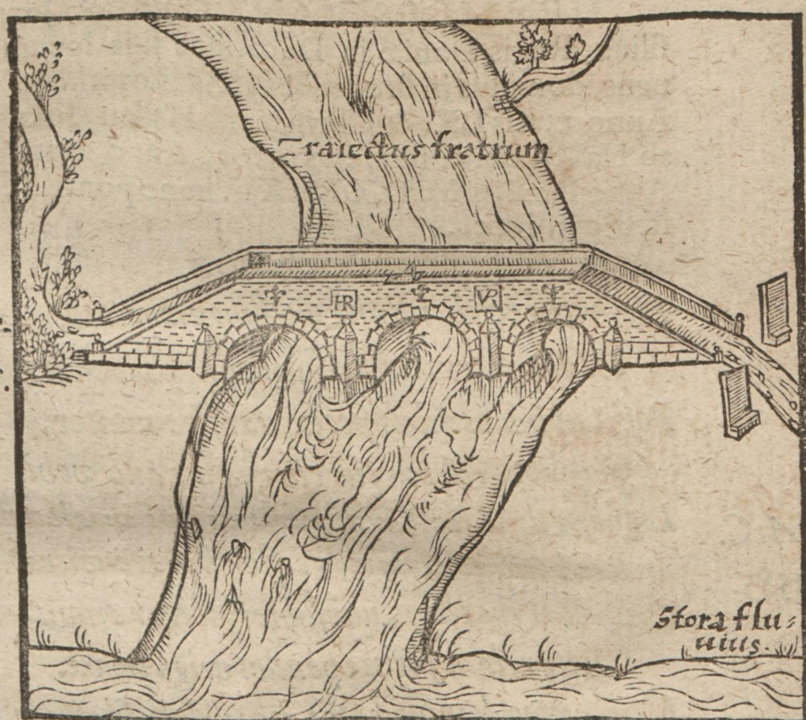
DE

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

DE PONTE RANZOVIANO.

Meridies.

Ortus.

Occaſus.

Septentrio.

NOn ita temerè à Bredenbergâ fluvius Trajectus fratrum, vulgo **der Bruder Fort** nuncupatus, Storæ ſe aquis conſociat, ſupra hunc, lapi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

deum ponte ultra centum pedes longum, candido ex ſaxo H. R. itinerantium commoditatibus conſtravit. Prope hunc pontem duobus cippis inciſæ ſunt ſequentes inſcriptiones & verſus.

HENRICUS RANZOVIUS, Joannis filius, Regis Daniæ in Ducatibus ſuis locum tenens, dominus in Bredenberg, Ranzovisholm &c. Anno ætatis LX. & Chriſtina ab Hallen, Franciſci ab Hallen unica filia, ejus uxor, Anno ætatis LI. Anno Domini M. D. LXXXV. hunc pontem conſtrui curârunt.

Pons ſpectatori.

Henricus celebri Ranzoio ſanguine natus,
Me pontem curvo fornice ſtruxit eques.
Poßit ut hâc pedibus ſiccis tranſire viator,
Quælibet & currus res gravis axe vehi.
A. C. *Ligneus ante fui, ſaxum jam verſus in album,*
1585. *Res hominum varias teſtor habere vices.*
Trajectus fratrum, qui ſubterlabitur amnis,
Dicitur, hinc formæ pendet origo novæ.
Namq́; meo domino natos, par nobile fratrum,
Cum juvenes eſſent, abſtulit atra dies.
Hic Theodorus erat vocitatus, at ille Joannes
Indolis eximiæ, charus uterq́; patri.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Me dominus voluit niveam quoq; ſumere for-
Amnis fraterni, qui tego rite vadum. (mam

ALIVD.

Stat ſua cuiq; dies, natos ante ora parentum
Nunc cadere, & patres nunc tumulare vides.
Labitur omnis homo, labuntur flumina curſu
Diverſo, & ſemper ſunt mala mixta bonis.

II. DE DRACOBVR-go aula.

NOn quòd ædificiorum magnificentiâ ſequentes aulas & arces Dracoburgum antecellat, ſecundum hoc in ordine locum obtinet, ſed quòd illam ampliſsimus & nobiliſsimꝰ vir Henricus Ranzovius, cum conjuge Chriſtinâ, Franciſci ab Hallen filiâ unicâ, è tranſactione cum Comitibus Hojenſibus, quorum in Comitatu ſita eſt, prius quàm reliquas omnes acceperit, teſtante ſequenti Epigrammate:

Non hunc, quòd præſtet Dracoburgum quaſlibet A. C.
Codice præſenti poſsidet inde locum. (aulas, 1558.
Sed quòd, præ reliquis, primùm Ranzovius illā
Nactus poſt ſoceri fata ſuprema pii.

Et Comites contra Hojenſes defenderit, eſſe
Omnino feudum qui voluêre ſuum.

III.
DE RINTELEMIO
aula.

AVla Rintelem, ut & pręcedens Dracoburgum, poſt ſoceri Franciſci ab Hallen obitum, hæreditario jure ad H. R. regium in Ducatibus gubernatorem itidem devoluta eſt, ſitaq; in oppido Rintelem ad Viſurgim, à quo denominationem ſortita eſt, quòd ipſa prædicat his verſiculis:

A. C. *Rintlemium oppiduli RintlemI à nomine dicor,*
1558. *Quod ſtringis gelidâ, belle Viſurgis, aquâ.*
Ante fui ſedes Hallæo ſtemmate nati,
Nunc me Ranzovius, vir generoſus, habet.
Famâ cujus ego, per Schowenburgica rura
Et volo cunctorum, clara, per ora virûm.
Vtq; etjam domibus poßim clara eſſe ſuperbis,
Ejuſdem domini cura erit illa mei.

Petrus Lindebergius.

Reve-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

IV.
DE PRAEDIO WEL-
lingsbuttel.

Reverendiſsimo Bremenſium Epiſcopo Henrico, & toto Hamburgenſium capitulo ſuffragantibus, idem Ranzovius Vicarius Regius, prædium hoc, quod miliare Hamburgo abeſt & fluvio Alſtriæ conterminum, juſto emptionis titulo ademptum poſsidet.

Hamburgæ diſtat non longè à finibus urbis
Wellingsbuttellum, vocis origo latet.
Hoc mihi Bremenſis conſenſu Præſulis emptũ eſt, *A. C.*
Qui dux Saxonico ſtemmate natus erat. *1563.*
Ordine Canonico in totum firmante, probante,
Qui voluit pactum Præſulis eſſe ratum.
Det Deus ut longè poſſim feliciter uti,
Et mea poſt obitum pignora cara meum.

Caſparus Fabricius.

V.
DE PRAEDIO
Hattſtedio.

Devictis, olim invictis, à sereniſsimo Danorum Rege Friderico II, & Adolpho Holſatiæ du-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ce, Dithmarſis, hoc prædium H. R. Regius Ducatuum adminiſtrator & loci tenens coëmit, & poſtquàm vallo circumdedit, egregièq; apparavit, ab eodem Rege juriſdictionem minorem & majorem, id eſt capitis, quemadmodum Comites ac Barones in germaniâ, & tota nobilitas Cimbrica & Danica ſuis poſſeſsionibus cum tali libertate fruuntur, obtinuit.

Gens pagana habitat, cœnoſis tuta lacunis,
Holſaticas juxta, Daniacaſq; plagas.
A priſcis retinens nomen memorabile Marſis,
Quos nunc Dithmarſos patria terra vocat.
Hîc mihi Ranzovio Hattſtedium præpingue coëmi
Cum ſilvis, pratis, fluminibuſq; ſuis.
Quod tandem cinxi vallo, pulcreq; polivi,
Tempore ut hoc poſsit nobilis eſſe domus.

Petrus Lindebergius.

VI.
DE PRAEDIO
Tuſchenbeck.

SVffragio Franciſci utriuſq;, Ducũ Saxoniæ infe-rioris, â Cancellario Marco Keller hoc quoq; prædium, nemoroſâ ſilvâ abditum, foſsâ latâ cir-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

cumdatum, oppiduloq; Gronow finitimum, & ab urbe Lubecâ mille paſſus diſtans, precio non contemnendo H.R. Danorum Regis in Holſatiâ Legatus, ſibi, ſuiſq; acquiſivit.

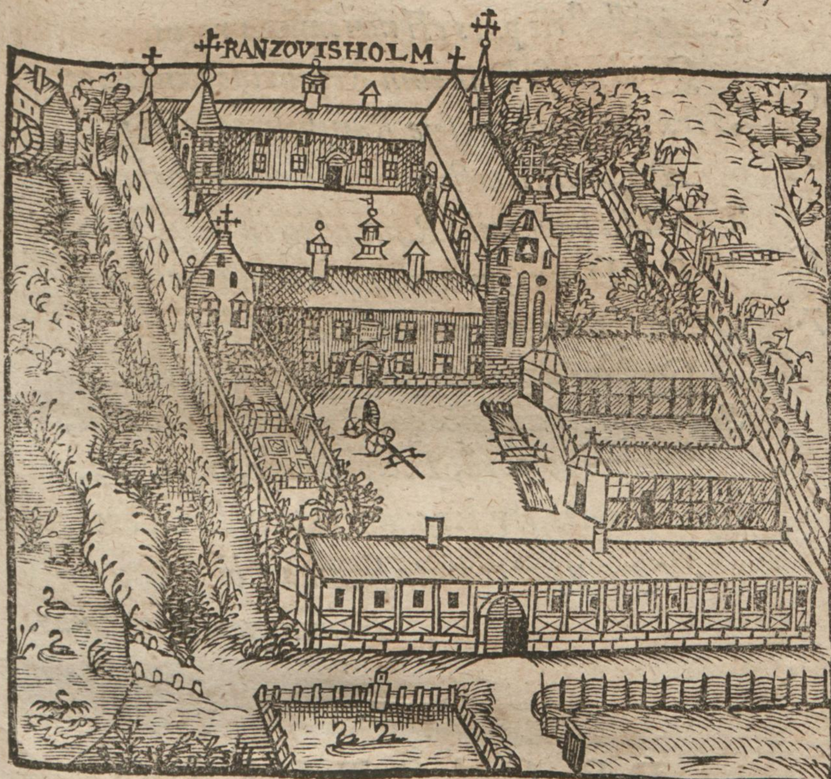
A.C. 1563.

Vt natis aliquot, cariſq; nepotibus eſſent
Poſt mea, quas poſſent, fata, habitare, domus.
Hanc Tuſchenbecum conſenſu Principis emi,
Quem cultæ inferior Saxoniæ ora colit.
Sumptibus & parcens nullis, hâc arce refeci
Cuncta decore gravi, cuncta nitore pari.
O utinam longè per ſecula longa feratur
Ranzovii prolis Ranzoviana domus.

Petrus Lindebergius.

VII.

DE ARCE RANzovisholmia.

A Friderico II Danorum Rege, arcem Ranzovisholmium, formâ quadratâ nobilem, templo inſigni inſignem, ædificiis elegantiſsimis conſpicuam, areâq; & fonte ſplendido ſpecioſam, in Fioniâ provinciâ, non procul ab oppido Odenſehe ſitam, Danię Regiorum in Cimbricâ Cherſoneſo Ducatuũ Præſes H. R. titulo emptionis 55000 Joachimicorum ſibi comparavit, in quam poſſeſſoris exſtant verſiculi.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Fionia illuſtris pars eſt non infima regni,
A.C. *Quod ſub ſe Danaum Rex Fridericus habet.*
1568. *Arx iſtic præſtans ſeſe Ransholmia jactat,*
Atq; ſuum à noſtro nomine nomen habet.
Vendidit hanc mihi Ranzovio clemẽſq; potenſq;
A.C. *Rex Danus, procerum nil renuente choro.*
1567. *Ac id ſponte ſuâ, ne non ſit certa favoris,*
Quâ me dignatur proſequiturq;, nota.
Si vero pretium mihi quo Ransholmia conſtat,
Noſcere re verâ, Lector amice, cupis.
Quinquagies, ter, bis, numerato mille daleros,
Sic pretiũ fiet cognita ſumma tibi.

Henningus Conradinus.

IIX.

DE CASTELLO Wandesburgo.

Wandes-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

WANdesburgum, quod à D. Adamo Trazigero, Holſatiæ quondam Cancellario, regius hic Prorex H. R. mercatus eſt, & funditùs exſtruxit, turri, foſsâ, ſtagno, areâq; 40 pedes longâ, 30 latâ, inſigniter amplificavit, celeberrimum illud Holſatię emporium Hamburgum ſeſquimiliari attingit. In cujus tabulato, lapidi inciſa, hæc leguntur:

Henri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Henricus Ranzovius, Joannis equitis aurati filius, caſtellum hoc Wandesburgum ſuis ſumptibus & impenſis funditùs ædificari & exſtrui curavit, anno poſt partum Virginis 1568, ut patriæ ſuæ ſibi cariſsimę, decora & ornamenta augeret, & ſibimetipſi, uxoriq; & poſteris ſuis domum pulcram & ſeceſſum amœnum pararet.

A.C. *Quum Vandesburgi Henricus fundamina jecit,*
1568. *Ranzoio clarus ſtemmate natus eques.*
Bis quater & decies ſenis ſol addidit annis
Ter quina à cunis ſecula, Chriſte, tuis.
Tu quem terra tremit, rutilans cui militat æther,
Fortunes caſtrum, Ranzovidumq; genus.

Henningus Conradinus.

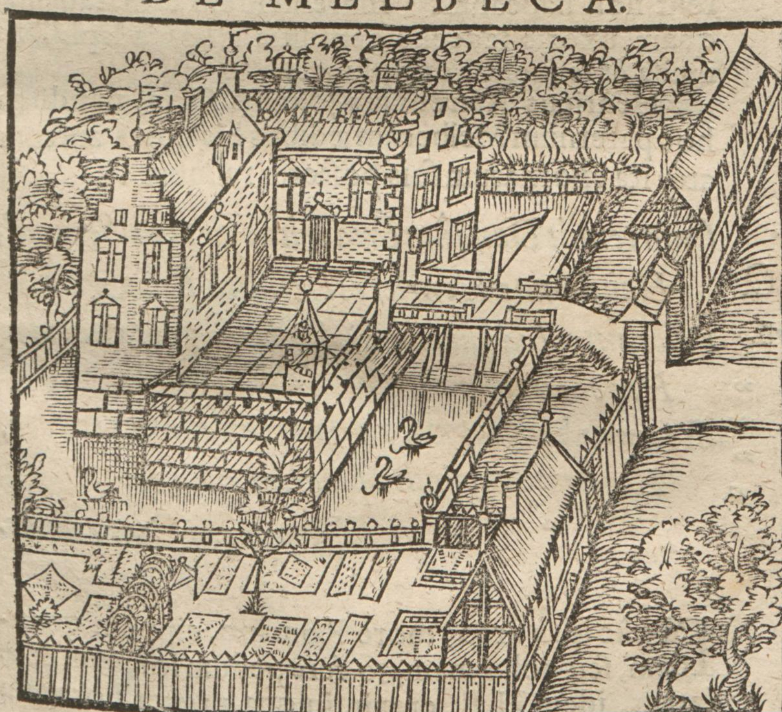
IX.
DE PRAEDIO
Bucken

A.C. PRædium Bucken, diſtans Itzehoâ & Bredenbergâ miliare unum, & Rendesburgo quinq;, H. R.
1575. Regius Vicarius, quem honoris cauſsâ toties nomino, non ſine magnis expenſis ædificavit, neq; ſolùm molâ frumentariâ, verum etjam ovili egregio, in quo annuatim ultra mille oves aluntur, auxit & ampliavit.

Quod ſum, quod reditu moletrinæ dives, ovilis
Fertile fœtura, cultibus uber agri, Id,

Id, Prorex Ranzoe, tuum eſt, nec grata nepotum
Hæredum dicent ſecula cana ſuum.
Tu vives generoſe heros, ac aurea tecum,
Quæ æternant nomen, plurima facta, tuum.
Joannes Fuſius.

X.
DE MELBECA.

MELbecam Dithmarſiæ regioni fertiliſsimæ & amœniſsimæ adjacentem, ſtagno inædificatam, muro quadratis lapidibus intrinſecùs & extrinſecùs partim diſtinctam, partim ædificiis variatam, & ponte ac areâ ex ſaxo vivo pulcro decoratam, arcis Segebergenſis Præfectus & regius Conſiliarius H. R. à patre adeptus eſt, &, uti reliquas omnes, ita reparavit, ut hæredes quòd in eâ deſiderent non habeant. Ingredientem eam, tàm ſua, quàm uxoris ſedecim gentilitia inſignia lapidibus incîſa, & ſequentia excipiunt.

Henricus Ranzovius Joannis filius, prædium hoc paternum Melbecam ædibus his novis auctum atq; ita exornatum ſuis poſteris reliquit.

Cum tenuit Danaûm Fridericus ſceptra Secundꝰ,
A. C. *Hæc domus Henrici eſt condita Ranzovii.*
1576. *Pulcrum eſt, à patribus juſtè bona parta tueri,*
„ *Hæredi ut maneant inviolata ſuo.*
„ *Si tamen hæc propriâ vigilans cumulaveris arte,*
„ *Hoc equidem multò pulcrius eſſe reor.*

Henningus Conradinus.

IN hâc ipsâ arce, more Romano, cippum quendam, ſeu columnam, 30 ferè pedum longam, & 4 latam, idem H. R. erexit, in qua præter horarum diſcrimina, quæ ab omnibus partibus unà cum nomine

mine

mine autoris cernuntur, hæc ſequentia inciſa ſunt.

Henricus Ranzovius, Joanni Ranzovio, Annæq; Walſtorpiæ, parentibus benèmeritis, nec non ſibi ac uxori ſuæ Chriſtinæ ab Hallen, filiiſq; ac filiabus, Franciſco, Breidoni, Friderico, Gerhardo, Theodorico, Cajo, Joanni: Magdalenæ, Catharinæ, Eliſabethæ, Oligardæ, Margaretæ, & horum poſteris poſuit, anno à principio mundi 5537. à diluvio inchoato 3481. à Chriſto nato 1576. Conſtruxit ſuis H. R. hoc monumentum, poſteritas exoptatiſsima, & ut inviolatum maneat, rogat, æternæq; tę Trinitati commendat.

XI.
DE ARCE REdingſtorpiana.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

PVLcerrimam hanc arcem Redingſtorpianam, ſtagno piſcifluo circumdatam, & muro ex parte cinctam, à Georgio Alefeldio, approbante Epiſcopo & Capitulo Lubecenſi, emptam, Holſatiæ Irenarches H. R. regiis conclavibus, atriis, andronibus, & gynæceis adeò ornavit & ordinavit, ut tàm ſitus oportunitate, quàm ſtructuræ magnificentiâ ſit admiranda. Huic ſequens votum præfixum aſpicitur.

Hen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Henricus Ranzovius hoc prædium à ſe emptum exſtruxit,ſuiſq; poſteris reliquit,quod ut diu poſsideant Deum trinum precatur.

Arcem, quam cernis, muroſq; & ſplendida tecta, A. C.
Tam bellè amoto ſunt renovata ſitu. 1577.
Vix ut ſtructuræ reſtent veſtigia priſcæ,
Olim quam vobis ædificâſtis avi.
Cuncta ſuo Henricus Ranzovius ære polivit,
Ornatumq; alium fecit habere novum.
Quo facto æternus poſt fata noviſſima vivet,
Non ſine laude ſolo, non ſine laude polo.

Petrus Lindebergius.

XII.
DE PRAEDIO Ovendorp.

EOdem anno, à Georgio Alefeldio, conſentiente ſimiliter Eberhardo ab Hollen, Lubecenſium Epiſcopo, H. R. Holſaticus Vicerex prædium Ovendorp emit, ſuumq; fecit, commoditate loci reliquis non inferius. Diſtat enim Lubecâ miliare unum, Oetino tria, Travemunda dimidium. A. C. 1577.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

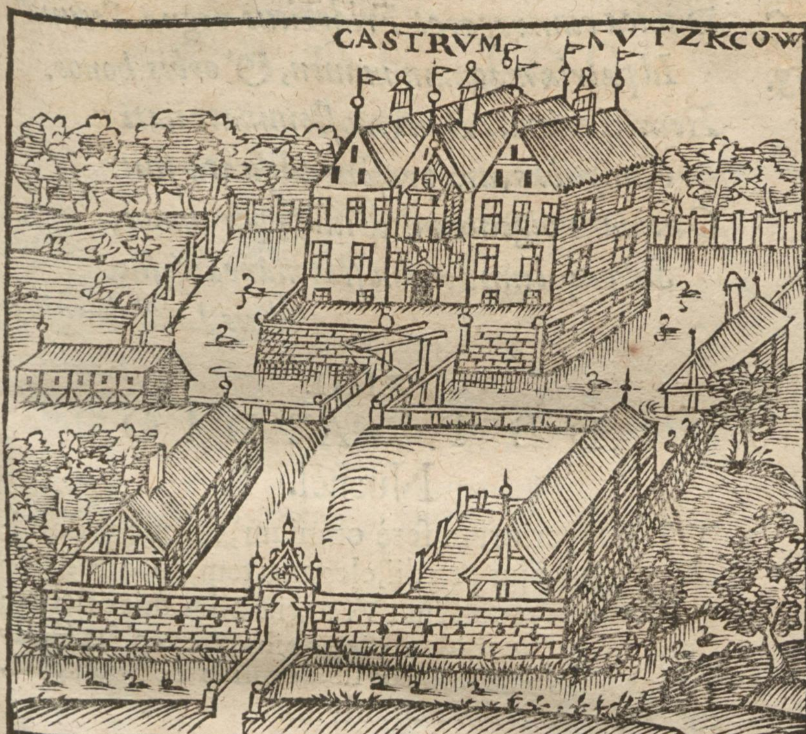
Divite quod cenſu complebam rura, Georgi
Alfeldi, ad fines, ampla Lubeca, tuos,
Nunc poſt exempto ſumptus Henrice quotannis,
Fruge meâ, Prorex, ſublevo, Ranzo, tuos.

ALIVD.

Vendidit Alfeldus me ſponte Georgius, emit
Henricus claræ nobilitatis Eques.
Scilicet Henricus Prorex, cognomine Ranzow,
Cui ſunt diverſis prædia multa locis.

XIII.
DE CASTRO
Nutſchou.

Idem

IDEm vir ſtrenuus & nobilis H. R. à Balthaſaro Penſen equite Holſato, hoc caſtrum monti impoſitum, fluvio circumfluum præſtinavit, funditùs de novo ædificavit, pulcriſq; cubiculis, dormitoriis, & areâ lapidibus ſectis ſtratâ ita exornavit, ut nunc demum inter nobilium ſedes primarias non immeritò poſsit referri.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

A.C. 1578.

Danica cum regeret Fridericus regna Secund⁹,
Id patriæ magnum numen, & orbis honos.
Henrici eximiis Ranzoio ſtemmate nati
Sumptibus, arx præſens ædificata fuit.
O utinam vigeat multos illæſa per annos,
Salvaq́; cum domino ſtet maneatq́; ſuo.

Petrus Lindebergius.

XIIII. DE PRAEDIO Nuchel.

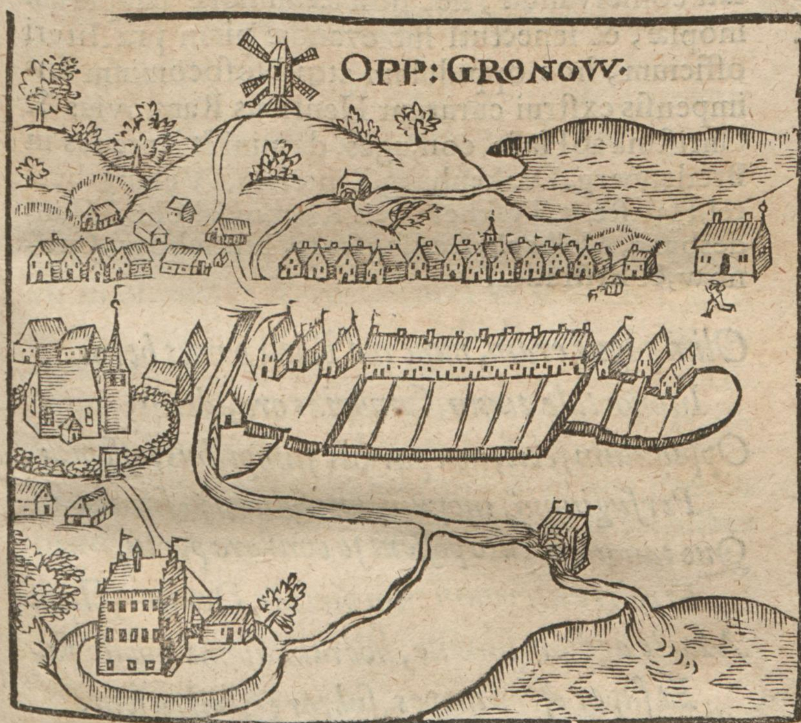
VT ſuperiorum ferè omnium, ſic quoq; dominium hujus prædii, eleganti templo, quod frequentatione incolarum Wagriæ olim fuit celeberrimum, conſpicui, idem vir nobilis & excelſus H. R. à gentilibus ſuis Ranzoviis, dominis de Bulcke, titulo emptionis ſibi acquiſivit.

A.C. 1581.

A conſanguineis, eſt quorum Bulckia ſedes,
Emit & Henricus me ſibi Ranzovio.
Hîc peregrinorum concurſus tempore certo
Olim, qui ferrent huc ſua dona, fuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

XV.
DE OPPIDO
Gronow.

OPPidulum Gronow, haud ita procul à Lubecâ Imperiali & civitate Hanſeaticâ, conſentientibus Saxoniæ inferioris Principibus illuſtriſsimis,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ab hæredibus Doctoris N. Falcken emptum, generoſus & clarus Heros H. R. numini divino hâc inſcriptione nuncupavit.

A. C. 1585. Deo optimo Max. honeſtæq; hominum ſocietati conſervandæ, nec non ærumnoſæ pauperum inopiæ, & ſenectuti ſublevandæ pium præſtituri officium, hoc oppidulum atq; Noſocomium ſuis impenſis exſtrui curârunt Henricus Ranzovius & Chriſtina ab Halle, conjuges, domini & hæredes in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, Wellingsbuttel, Hattſtedt, Tuſchenbeck, Ranzovisholm, Wandesburg, Melbeck, Redingſtorp, Nutſchow, Gronow, & Erffradt.

Olim pagus eram, nunc me Ranzovius heros
Immortale tuum, Cimbrias ora, decus,
Oppidulum fecit, non parvis ſumptibus, eſſem
Perfugiumq́; inopum, præſidiumq́; ſenum.
Quo tanquam tuto poſſent ſe condere portu,
Et colere æternum cum pietate Deum.
Macte agè vir ſumme, hoc laudabunt nobile factum
Et ſuper aſtra inopes, ſubter & aſtra ſenes.

Petrus Lindebergius.

In Noſocomion Gronovianum.

Me pius Henricus ſtruxit cognomine Ranzow,
Prorex, ac claræ nobilitatis Eques

Vt

Vt, quibus infirmo languent in corpore vires,
Aut quos morbi inſtar tarda ſenecta gravat,
Hîc habeant gratis, vitæ quibus indiget uſus:
Eſt aliquid miſeris participare bona.

XVI.
DE PRAEDIO
Stelnou.

SEſquimiliare diſtat à Bredenbergâ Ranzoviorum arce munitiſsimâ prædium Stelnow, quod vir nobiliſsimus & doctiſsimus H. R. itidem, ſed à genero ſuo Balthaſaro ab Aleſeldt, cum pacto retrovendendo emit, & famoſum adhuc eſt, pugnâ illâ infauſtâ inter Sleſuigæ Ducem Woldemarum, Canuti Daniæ Regis fratrem, & Adolphum Holſatiæ Comitem, factâ, qui non procul ab hoc prædio victus ad Hamburgenſes confugit, ut ſequentibus prædium ipſum de ſe teſtatur.

Stelnou loquitur.

Ranzovii gener Henrici me Balthaſar ante A.C.
Alſeldus tenuit, nunc ſocer ipſus habet. 1586.
Quatuor undecies à me Bredeberga remota
Eſt ſtadiis, propiùs Bramſtadiumq; jacet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Non procul hinc Comitem dux Woldemarus A-
Vicit, difficilem compulit inq; fugam. (dolphũ
" *Sic humanarum nulla eſt conſtantia rerum,*
" *Paſsibus ambiguis Diva rotunda volat.*

I. W.

XVII.

DE PRAEDIO Erffradt.

HVJus quoq; prædii dominium & poſſeſsionem, à Breidone fratris filio, ſuperiori anno 10000. daleris ex vetuſtâ & heroicâ Ranzoviorum familiâ natus, H. R. nactus & adeptus eſt.

A. C. *Vendidit Erffradum fratris mihi filius aulam,*
1590. *Quæ, quamvis vix ſit; poſsit ut eſſe, meum eſt.*
Et meritò; quoniam ſilvæ, vicinaq; ſtagno
Eſt generoſa ſitu, & deliciosa loco.
" *Non placet in totum qui pallidus incubat auro,*
" *Congerit & varias undiq;, parcus, opes.*
" *Qui patriam validis & pulcris arcibus ornat,*
" *Dignus amore patrum eſt, dign9 honore ducũ.*

Petrus Lindebergius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

XVIII. DE CASTRO RANZOW.

CAſtrum Ranzow emit Henricus Ranzovius pro filio ſuo Cajo ab Hanſio Ranzovio gentili ſuo, quinquaginta ſeptem millibus thalerorum, & quanquam nimis carè emptum eſt, tamen id caſtrum, quod cum ſtirpe Ranzoviana commune nomen habet, & per aliquot centum annos à Ranzoviis inhabitatum fuit, extra familiam ſuam alienari noluit, ſecundum Tiraquellum, qui inquit: Quòd homines nobiles, & in dignitate conſtituti anxii & admodum ſolliciti ſint, ne principalis eorum domus extra ſuam familiam alienetur. Faxit Deus, ut tàm ipſe quàm ipſius liberi & nepotes, hoc & reliquis omnibus ſuprà recitatis arcibus diutiſsimè utantur & fruantur. *A. C. 1590.*

Ranzovium caſtrũ dictum de nomine Ranzow,
Incoluit gens hæc Ranzoviana diu.
Hoc extra ſtirpem Dominum divendere claram,
Noluit Henricus poſteritatis amans.
Propterea pretio multo nimis ipſemet emit,
Tradidit & gnato, motus amore, ſuo.
Omnipotens faxit, ſtirps ut Ranzoia ſedes
Incolat has placidè, poßideatq; diu.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ALIVD.

Et nunc Henricus caſtrum Ranzovius emit,
Quod ſtirpis claro nomine nomen habet!
Sic eſt, nam nuper Ranzovio id emit ab Hanſo,
Vt nato ferret commoda grata ſuo.
Cui nato! Cajo magnis id ſumptibus emit,
Qui patre filius eſt dignus, avoq́; nepos.
At, mihi dic, quæſo, cur ſumptus fecerit iſtos,
Emptum nam juſto carius eſſe liquet!
Quod commune tenet caſtrum cum ſtemmate nomen,
Hoc alienari noluit ipſe ſuis.
Tu fac ſumme Deus, pro voto ut ſede fruantur,
Hac, reliquiſq́; pater filius atq; nepos.

Georgius Wippermannus.

CAPVT II.

DE PALATIIS RANZOVIANIS.

PRÆter arces nominatas, etjam in primariis Holſatiæ aliquot urbibus, idem Bredebergæ Dynaſtes Henricus Ranzovius, partim à ſe, partim à patre ædificatas, renovatas, domos poſsidet plurimas,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

mas, quæ ob magnificentiam & ſplendorem potiùs palatia, quam domus, appellari & dici merent. Eorum propria ſunt.

I. Lubecæ.

LVbecæ, in iſto Wandaliæ emporio celeberrimo, D. Joannes Ranzovius eques auratus Henrici pater, ante annos 50. conſentiente Senatu ac populo univerſo, ob ſingularia ſibi ab illo præſtita officia Palatium emit, cui tota civitas amplitudine vix ſimile habet. Aliquot enim diverſis diſtinctum eſt ædificiis, quorum nonnulla ſingulares habent inhabitatores, qui certo conductionis pretio ea inhabitant. Hoc primùm Henrico, cum fratre, commune fuerat, nunc autem ab hæredibus fraternis, ipſorum partem emptionis titulo ſibi comparavit, quod etjamnum hortis & ædificiis exornare non deſinit, intrinſecùs his & ſimilibus penicillo eleganter pictis ſententiis cenſpicua eſt. *A. C. 1540.*

Ariſtoteles.

Quatuor obſervare oportet patremfamilias circa pecunias: Nam & quærere poſſe convenit, & quæſita tueri, alioqui nulla quærendi foret utilitas: eſſe præterea talem, ut & frui præſentibus, & ornari ſciat, & negotia ſic ſunt moderanda, ut omnium ſimul periculum non ſubeat.

Seneca.

Ita vivendum cum hominibus, tanquam Deus videat. Sic loquendum cum Deo, tanquam homines audiant.

Homi-

Tiraquellus.

Homines nobiles & in dignitate conſtituti, ſunt anxii & admodum ſoliciti, ne principalis eorum domus extra ſuam familiam alienetur.

II. Itzehoæ.

A. C. 1551. IN auguſto & nobili illo Holſatiæ oppido, tâm ſitu & loco, quàm navigatione & negotiatione, quæ per Storam & Albim flumina exercetur, præſtantiſsimo Itzehoâ, egregiam olim Eques auratus & bellator eximius Joannes Ranzovius domum exſtruxit, quam Vulcani violentiâ conſumptam filius ejus Henricus duabus orcheſtris hac inſcriptione iterum ornavit & reſtituit.

H. R. domum hanc igne fermè peruſtam Anno Domini 1586. reſtauravit. Item, Certior in cœlo domus.

III. Segebergæ.

A. C. 1559. DUas itidem domos perpulcras in oppido Segebergenſi, quod antiquitate arcis ſummo montis faſtigio impoſitæ, jucundoq; ſitu admodum celebre eſt, ejuſdem Capitaneus H. R. poſsidet, earum alteram ab Hamburgenſibus emit, alteram de novo condidit, in quâ hæc leguntur.

Anno Domini 1559. Divo Friderico II. Danorum Rege regnante, ſub ipſaq; devictione Dithmarienſium has ædes H. R. in ſui ipſius, ſuorumq; hæredum uſum exſtrui curavit.

Item. —— Saxo longa ſenecta nocet.

Chilo-

IV. Chilonii.

CHilonii, quæ portu capaci lauta, piſcatu ubere deliciosa, annuis nobilium Comitiis & Vertum- *A. C.* nalibus clara urbs eſt, & ad maris Balthici iſthmum *1562.* ſita, idem H.R. non ſine immenſis ſumptibus & impenſis, baſilicas duas ædificavit, quarum uni, ſupra oſtiũ marmoreum literis argenteis, hæc inciſa ſunt.

Henricus Ranzovius fieri curavit, Anno Domini 1562.

Item. ——Virtus poſt funera durat.

Alteri hæc inſculpta:

H. R. Vicarius regius ſibi ac ſuis hanc domum conſtruxit, Anno Domini 1575.

Item. ——Domini benedictio ditat.

V. Flensburgi.

IN urbe Flensburgenſi, quæ terrâ & mari rebus ge- *A. C.* rendis, Crantzio teſte, admodum oportuno & ſa- *1571.* luberrimo loco, inter montes excelſos littori maris orientalis adiacentes, condita eſt, non minori ſumptu toties dictus heros palatium venuſtum exædificavit, cujus veſtibulo argenteis literis inſcriptum eſt:

Anno Domini 1571. Henricus Ranzovius hanc domum, cum à tractatione pacis inter Daniæ ac Sueciæ reges inſtitutâ rediiſſet, fieri fecit.

Item —— patria, & domus optima, cœlum eſt.

VI. Hannobrii.

IDEm H. R. Hannobrii poſſidet domum, in quâ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

vectigalia perſoluuntur, quam uxoris ſuæ majores à ducibus Brunſuicenſibus quondam obtinuêre, nunc autem eadem certis conditionibus, interuentu recompenſationis, Duci Brunſuicenſi Henrico Julio Epiſcopo Halberſtadenſi rurſus reſignabitur ac cedetur.

VII. Mindæ.

CVm Franciſcus ab Halle paſſus eſſet ab Epiſcopo & Canonicis Mindenſibus damnum in direptione arcis Radenſis, capto ejus filio, inter aliâ, quibus Henrico Ranzovio ſatisfecerunt, curiam canonicalem ipſi ac hæredibus ſuis ad certum tempus aſsignârunt.

V. R. HENRICI RANZOVII epigramma de palatiis ſuis.

Non mihi, nobilium ſedes & prædia plura,
Conceſsit tantùm dextera larga Dei:
Sed quoq; quæ magno conſtant palatia ſumptu,
Sunt mihi diverſis ſat benè ſtructa locis.
Flensburgi ſiquidem propriis penetralibus utor,
Res quoties illic eſt peragenda mihi.
Ædibus excipior propriis & in urbe Lubecâ,
Vandaliæ certò quam liquet eſſe caput.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Sic quoq; CHIlonii duo ſe pulcerrima jactant
Atria, quæ ſumptu ſunt ibi ſtructa meo,
SEGbergæq; itidem, ac ITzohæ, flumine juncto,
Cujus fœcundat Stora paluſtris agros.
Nec non tu propriam mihi das HANnovera ſe-
Quæ nulli es nitidis ædibus ipſa minor. (dē,
Tuq; ô parva quidē, ſed clara venuſtaq; MIN-
Ad me quæ ſpectant tecta decora tenes. (da,
Sed quid? mundana hæc ſunt atria; at atria cœli
Omnibus his dictis ſunt potiora mihi.

Aliud Petri Lindebergii.

Qui dicendus is eſt, qui non ſolùm arcibus amplis
Exornat patrii pinguia rura ſoli,
Sed quoq; vicinas generoſis ædibus urbes,
Structuriſq; facit luxuriare novis?
Nonne bonus civis, non verus nobilis? immò
Nobilis & verus, civis itemq; bonus.
Sed minimum hoc: quis tum? patriæ totius aſy-
Ornamentum urbis, nobilitatis apex. (lum,

Et prorſus talis, qui claro nomine dignus
Et non ante ſua, aut poſt ſua fata mori.

CAPUT III.

DE LIBRIS RANZOVIANIS.

QVàm bellè intelligat, doctrinâ & virtute nobiliſsimus vir, H. R. veram & genuinam nobilitatem, non in majorum titulis, imaginibus aut gazis cõſiſtere, ſed in doctrinâ eruditâ, ſapientiâ & virtute partâ, juxta poëtam dicentem: Et genus & proavos, & quæ non fecimus ipſi, vix ea noſtra puto: inde colligere licet, quòd Martem cum Arte, Bellonam cum Pallade conjungat, Bibliothecam generoſam exſtruat, manuſcriptos & huc uſq; non impreſſos libros producat, ipſeq́; Marte ſuo plures conſcribat, & in vulgus (quod alii ſui ordinis homines, quibus Larvatus ille quàm Laureatus carior eſt Deus, ſibi ſummo dedecori putant) doctorum omnium applauſu edat & emittat. Qui omnes, ob tanti herois induſtriam & admirationem, ordine à nobis recitabuntur.

I. Edidit H. R. nomine proprio ſuppreſſo & C.
A. C. Cilicii Cimbri ſubſtituto, belli Dithmarſici deſcri-
1569. ptionem, & Cherſoneſi Cimbricæ accuratam delineationem.

II. Idem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

II. Idem edidit in publicum Speculum Aſtrolo- A. C.
gicum, Argentorati priùs divulgatum.

III. Idem in publicum emiſit libellum de con- 1576.
ſervandâ bonâ valetudine Latinè & Germanicè redditum, Antwerpiæ, Coloniæ, Lipſiæ & paſsim alibi excuſum.

IV. Idem tractatum elegantiſsimum de annis 1580.
Climactericis & Imperiorum periodis Coloniæ, Lipſiæ, & Antwerpiæ impreſſum foràs dedit. Ex cujus concluſione videre licet, quàm fuerit vates veriſsimus de 1588 & 1589 præter lapſis annis, ubi maximos motus & fatalem quandam mutationem, non uni & alteri Regioni, ſed toti Europæ impendere admonuit. Quis eſt qui neſcit illas in Galliâ & Poloniâ cum regnis eorumq; Regibus mutationes, harumq; & aliarum nationum, ut Germanorum diverſis in locis pugnas & dimicationes illas Hiſpaniæ & Angliæ Regum in mare expeditiones, claſsiumq; everſiones, illas in inferiori Germaniâ urbium direptiones, ac Ducum ab utraq; parte interfectiones, nec non Friderici II. Regis Daniæ præmaturum ac inopinatum obitum, & jam Turcarum, Perſarum & Polonorum, Muſchorum, item & Suecorum apparatus bellicoſos & mutuos conflict⁹, ſubditorumq; oppreſsiones neminem, ut puto, hæc latent. Deus à noſtris laribus omne malum avertat.

V. Idem Hiſtoricum quendam Epigrammatum 1581.
librum, continentem Heroum aliquot encomia, ſu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

perioribus & noſtro ſeculo virtute bellicâ maximè illuſtrium, Plantinianis ac proinde elegantiſsimis typis repræſentatum, divulgavit.

1585. VI. Idem Horoſcographiam, fabricam cardinum cœleſtium continentem, Argentorati primùm publicavit.

1587. VII Idem Genealogiam Ranzovianam, diverſis locis, formis & modis, Hamburgi, Lipſiæ, Sleſvigæ, Helmſtadii & Coloniæ, additis figuris æneis & ligneis, prælo ſubjectam emiſit.

1588. VIII. Idem Regis Danorum funebris pompæ, & pyramidis ſuæ deſcriptionem, Roſtochii, Lipſiæ, Hamburgi, excudi curavit.

1589. IX. Idem cupro incîdi fecit ab Hogenbergio res geſtas Friderici II. Daniæ Regis, quibus adjuncti ſunt verſus, tabulas illas & in iis res pictas explicantes.

1590. X. Idem Calendarium Ranzovianum, dierum & noctium quantitatem continens in papyro Regali, ut vocant, typis pulcerrimis Hamburgi exprimi curavit.

XI. Idem hoc anno ſub prælum dedit Genealogias aliquot familiarum nobilium in Saxoniâ, quibus acceſſerunt inſignia nobilium Holſatorum, cum deſcriptione Pyramidis & Obeliſci Segebergenſis, opus tàm lectu, quàm aſpectu jucundiſsimum.

XII. Idem Hiſtorias Holſatiæ, Dithmarſiæ, Wagrię ac Stormariæ, nec non civitatum Lubecenſium & Hamburgenſium conſcripſit, quæ poſt mortem ejus divulgabuntur.

XIII.

XIII. Idem brevi Centurias aliquot epiſtolarum, à Regibus in Europâ, Ducibus in Germaniâ, viriſq; illuſtribus & clariſsimis ad ſe ſcriptarum, evulgabit, quibus deinde addet volumen quoddam ſingulare Poëmatum & Epigrammatum ſuorum, cum nonnullis aliis.

XIV. Conſcribi etjam curavit 4 volumina nativitatum, in quorum ptimo ſunt duo tractatus.

Primus Mundi, Cœli, civitatum & quorundam oppidorum figuras cœleſtes & earũ eventus continet. Tractatus II ſummorum Pontificum, Cardinalium & quorundam Epiſcoporum themata exhibet.

In ſecundo volumine eſt tractatus III, qui Imperatorum, principum, ducum &c. themata atq; decreta complectitur.

In tertio volumine ſunt duo tractatus, nempe quartus & quintus, quorum IIII equitum, nobilium ac aliorum virorum inſignium themata cœleſtia continet. Quintus verò tractatus, doctorum virorum, utpote quorundam Theologorum, Philoſophorum, Poëtarum, Oratorum, Muſicorum, Pictorum, Sculptorum aliorumq; artificum inſignium figuras cœleſtes exhibet.

In 4 volumine ſunt III tractatus, nempe VI. VII. & VIII.

Sextus eſt de biothanatis, id eſt, violenta morte peremptis.

Septimus eſt de mutilitatem ſive vicium in aliquo membro corporis habentibus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Tractatus octavus eſt de natis citò & mortuis: Item de gemellis & hermophroditis.

Sub ſingulorum autem nativitatibus ferè adſcripti ſunt eventus, res geſtæ, dies ac anni obitus, ut cum his prædictio, quæ ex thematum inſpectione pendet, conferri queat.

XV. In publicum etjam emiſit Epitaphia in obitum patris, matris, fratris & ſororis, nec non liberorum ſuorum, tùm ab ipſo, tùm ab aliis conſcripta Lipſiæ.

XVI. Idem conſcripſit rerum cœleſtium ac elementorum brevem & dilucidam explicationem, nec non ſignorum, Planetarum, eorundemq; uirium luculentam deſcriptionem, in quâ doctrina de corporum cœleſtium motibus, proprietatibus, atq; effectib⁹ traditur. His acceſſerunt, & inſertæ aliquibus in locis ſunt etjam figurę ac tabulæ ad ejuſmodi doctrinam exornandam neceſſariæ, quod opus adhuc in bibliothecâ ſuâ Bredenbergenſi aſſervatur.

XVII. Prodibit item brevi ex hâc bibliothecâ Regni Daniæ ſtatus præſentis expoſitio, cum Corographiâ Daniæ: nec non Holſatiæ, & ad hanc pertinentium ducatuum ſingularis deſcriptio, ab ipſo collecta.

Sunt etjam ejus inſtructu ac ſumptibus editi libri ſequentes.

A. C. 1. Deſcriptio arcis Bredenbergenſis, dicata ipſi
1568. à M. Georgio Cruſio.

2. Ni-

2 Nicolai Reimari Vrſi Grammatica & Geode- 1580.
ſia Ranzoviana, itidem ipſi dedicata. 1583.

3. Methodus deſcribendi regiones, urbes & ar-
ces, & quid ſingulis locis præcipuè in peregrinatio- A. C.
nibus homines nobiles ac docti animadvertere & 1587.
obſervare debeant ab Alberto Mejero Strantphry-
ſio Pilwormenſi, edita Lipſiæ, Helmſtadii & Ham-
burgi.

4. A Michaële Boiëmo Gymnaſiarcha Torgenſi A. C.
editus commentarius de ſomniis, eorumq; eventi-
bus, quibus in fine addita eſt, Henrici Ranzovii E- 1588.
cloga de ſomniis.

5. A Doctore Thoma Finckio Horoſcopogra-
phia, ſive de ſitu ſtellarum inveniendo Aſtrologia, A. C.
cum Diario ſolis Ranzoviano ad Henricum Ran- 1590.
zovium Vicarium Regium.

6. A Petro Lindebergio Hypotipoſis Arcium, Palatiorum, Librorum, Pyramidum, Obeliſcorum, Cipporum, Molarum, Fontium, Monumentorum & Epitaphiorum, ab Henrico Ranzovio Prorege & Equite Holſato conditorum, cum nonnullis eorum ectypis ligneis, & in fine additis Epigrammatibus, in publicum & Roſtochii & Hamburgi edita eſt.

7. Ab eodem Sylvula rerum memorabilium, & maximè tàm in ſuperiori quàm inferiori Germania & locis maritimis, ſuperioribus ſex annis proximè elapſis, geſtarum, quarum eventibus ſummorum virorum, Johannis Regiomontani, Johannis Stöffle-

ri, Henrici Ranzovii, & multorum aliorum prædictiones, de anno Chriſti mirabili milleſimo quingenteſimo octuageſimo octavo corroborantur & confirmantur, auctore Petro Lindebergio.

A diverſis etjam viris doctis, ut à Camerario, D. Davide Chytræo, Juſto Lipſio, Reinero Reineccio, Nicolao Reuſnero, Paulo Meliſſo, Conrado Daſypodio, Johanne Polito, Petro Albino, Johanne Lauterbachio, Michaele Neandro, & aliis varii generis opuſcula ipſi ſunt dicata, quorum nomina & titulos enumerare ſuperuacaneum eſſe arbitror.

EX BIBLIOTHECA autem ſuâ Bredebergenſi, libri qui revixêre, hi ſunt:

A. C. EXiit ex hâc ipsâ in lucem I. ſcriptum Evacis Regis Arabum de gemmis, Lubecæ & Lipſiæ
1585. prælo commiſſum.

1586. II. Pauli Alexandrini Græcè & Latinè verſa in doctrinam de prædictis natalitiis rudimenta, ante hac nunquam viſa.

1588. III. Ex hâc ipsâ Reinerus Reineccius, Alberti Abbatis Stadenſis Chronicon olim incognitum depromſit.

IV. Ex hâc ipsâ quoq; hoc præſenti anno idem
1590. Ranzovius libros Macri Medici, duos multò emendatiores, & Speculum Medicorum, antea non editum, protulit, quæ Hamburgi & Lipſiæ excuſa ex-

ſtant

ſtant. Faxit Deus, ut plures poſthàc in gratiam ſtudioſorum producat & diutiſsimè feliciter vivat.

IN HENRICI RANZOvii libellum de conſervandâ bonâ valetudine.

Non ſolùm, Henricus vir factis clarus, & ortu
Ranzovius, præſens hoc ſibi ſcripſit opus.
Vt Natis poßet præluſtre relinquere nomen,
Quod certent meritis amplificare ſuis.
Sed quoq; ſuccincto voluit præſcribere libro,
Incolumem vitam quâ ratione parent.
Nam magis accendunt, animiſq; tenacius hærent,
Quæ pater, aut ſenior juſſa relinquit avus.
Hunc in privatum quamvis congeſſerat uſum,
Non tamen, ut fiat publicus, ipſe vetat:
Nam cunctis, ubicunq; poteſt, prodeſſe laborat,
Omnibus & præſtat commoda multa lubens.
Ergò illi ſeros, quos virtus rara meretur,
Et fauſtos optes, Lector amice, dies.
Atq; hoc ſincero doctoq; fruare libello,
Vt longè in terris ſanior eſſe queas,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Sollicitâq; tuam curâ defendere vitam,
Nec temerè mortis præcipitare viam.

Chriſtophorus Kellingkhauſen V. I. Doctor

IN ACCVRATISSIMAM Cimbricæ cherſoneſi delineationem, ſtudio & ſumptu illuſtris viri H. R, editam.

Quantus erat, radio primus qui gentibus orbem
Pinxit, & ante oculos regna remota dedit?
Credibile eſt illum curâ ingenioq; vigentem
Publica privatis præpoſuiſſe bonis.
Et tamen hic tantus ſecli vertentis ab arte
Se victum & ſtudio dexteriore videt.
Qui neget, antiquos cùm noſtri temporis orbes
Orbibus, ingenuâ conferat ille fide.
Et notet, ut priſcis præſtet peninſula formis
Cimbrica, Ranzovii cuſa recenter ope.
Qua licet Anglorum domicilia priſca meorum,
Et Jutas propriâ cernere ſede ſitos.

Nimirum ille, velut proavitæ ſtemmata ſtirpis,
Provocat antiquos arte fideq́ʒ ſophos.
Deſine Roma, tuos toties jactare Quirites.
Major ab Arctöo cardine ſurgit honos.

Daniel Rogerſius Anglus,
Auguſtiſs: Angliæ Reginæ,
ad Fridericum II. Regem
Danorum, Legatus.

IN GENEALOGIAM Ranzovianam.

Vt Geneſin vidi, quam ramis arbor habebat
Ardua, diffuſas undiq́ʒ ſparſa comas.
Miratus genus ac atavos, Henrice, nepotum,
Ranzovi, magnum pullulat unde decus.
Prædia quinetjam, vicos miratus & arces,
Quæq́ʒ ſacrata ſuis ſunt monumenta locis.
Perpetuam iccirco mea Muſa precata ſalutem
Arboreis ramis, talia verba dedit.
Virtus, quam decorat clarorum nomen avorum,
Inclyta, non ullâ eſt emoritura die.

Henricus Meibomius Acad.
Juliæ Profeſſor.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

IN CALENDARIum ejuſdem.

Julius ut Cæſar vivus prænoſcere cœlum,
Nec voluit ſuperas hoſpes inire domos:
Henricus ſic Ranzoæ laus inclyta gentis
Ad ſuperos vivus jam ſibi munit iter.
Sidera dum, cœliq; vias obſervat, & annum
Diſtinguit metis, limitibuſq; ſuis.
Æreaq; inſtrumenta poli tot format in uſus,
Quîs ſimile in veterum nil habuêre ſcholis.
Sis felix divine ſenex, & neſcius eſto
In vitâ vinci, poſt pia fata mori.

Nathan Chytræus Acad. Roſt. Profeſſor.

IN CHRONICON Alberti Abbatis Stadenſis.

Hi, pius Albertus quos olim ſcripſerat Abbas,
Annales veteres delituêre diu.
Donec eos tandem mea Bibliotheca recenter
Protulit in lucem, lector amice, tibi.

Hos

Hos tamen expoliit, mirâ Reineccius arte
Et cultu, qualem non habuêre prius.
Ergò agè Saxonicas qui res cognoſcere gaudes,
Hos lege, quos legit Crantzius antè, libros.
Henricus Ranzovius.

ALBERTUS ABBAS olim in Stadio Henrico Ranzovio Vicario regio S. P. D.

Quam legis, ex illa tibi venit epiſtola valle,
Cui dedit Elyſii Græcia nomen agri.
Magne vir, exemplar morum, notiſsima cujus
Fama ſub hoc etjam cardine ſparſa viget.
Rumor it, & noſtrum ſermonibus occupat orbem,
Te nova defuncto dona parare mihi.
Quæq; ſub obſcura latuit caligine preſſa,
In lucem hiſtoriam nunc revocare meam.
Lætus id agnovi, poſt tot quinquennia votis
Parte aliqua factum ſic ſatis eſſe meis.

Vivus

Vivus adhuc ſuperiſq́; olim regionibus hoſpes,
Tempora non ſomno deſidioſa dedi.
Lapſa ſed explicui cum geſtis tempora rebus,
Non levis exorſus laudis & artis opus.
Par eſſe ingenio poteram tam grandibus auſis,
Conditio nocuit temporis illa mihi.
Sunt tamē inventi, quos noſtra haurire juvaret,
Atq; animum cartis applicuêre meis.
At fera barbaries cum clauſtra teneret, & illic
Doctrinæ facies nube ſepulta foret.
Cura fuit major quæſtus æriſq́; petendi,
Quàm ſcriptis dociles velle juvare ſcholas.
Hæc nocuit fortuna mihi, neglectaq́; planè
Scripta tenebroſo deperiêre ſitu.
O quot idem fatum ſcriptoribus obtigit olim,
Quos inviſa pigri carceris umbra tegit.
Sæpè gemens dixi, quid profuit iſta notâſſe,
Quæ premet æternâ nox inimica morâ?
Quando erit, ut vindex aliquis mea rurſus in au-
Proferat, & nitidæ lucis honore beet? (ras
Contigit hoc aliis pridem, quos ipſe ſecutus
Tempora conciſè noſtra legenda dedi. In-

Infelix ego ſum, fruſtraq́; emergere nitor:
  Deſtituunt noſtram ventus & aura ratem.
Talibus ingemui verbis, nunc omnis ademptus
  Eſt dolor, & curæ diſperiêre meæ.
Auſpice te, lucem video, cultoq́; decorus
  Ornatu volito docta per ora virûm.
Dii tibi Ranzovi faveant, tua cœlitùs acta
  Mitis inoffenſæ ſortis imago beet.
Te duce, ſcriptores in apertum ducere natus
  Et medicas nævis applicuiſſe manus.
Squallorem abſterſit nobis Reineccius omnem,
  Et tegimen veſtis fecit habere novæ.
Jamq́; comes aliis ſociatus obambulo, quotquot
  Hiſtorias calamis explicuêre ſuis.
Nunc mihi Saxonicæ recitat primordia gentis,
  Atq; parum notos fert Widekindus avos.
Aucupis atq; trium res geſtas narrat Othonum
  Dithmarus, veteri nobilitate ſatus.
Mox docet effrenes Sclavos Helmoldus avitos
  Idoli cultus dedidiciſſe ſui.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Omnibus his reliqui gaudent aſſurgere manes,
Omnibus his candens tempora vitta tegit.
In me conjiciunt oculos quoq;, dicor & illis
Ingenio nomen promeruiſſe meo.
Sed tali quoniam laudem pietate mereris,
Non erit officii gratia ſurda tui.
Semper inoblita repetam tua munera mente,
Et fera me Lethe ſentiet eſſe tuum.
Tu mihi reſtituis vitam, tibi proroget annos,
Omnia qui nutu præſtat agitq; ſuo.
Longior afflictam ne laſſet epiſtola dextram,
Clauſaq; ſit ſolito fine tabella, vale.

Henricus Meibomius Acad: Juliæ Profeſſor.

In Macrum H. R. & ſpeculum Aſtrologicum.

Quis non Alciden novit, quis neſcit Achillem,
Nomina non ullâ non memoranda die?
Ille polum cervice tulit, cum ſydera feſſus
Amphitryoniadæ ferre dediſſet Atlas.

Quid

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Quid loquar amborũ geminatâ laude celebrem,
Illuſtri Henricum ſtemmate Ranzovium?
Quem juvat immenſo ſpaciantem vivere cœlo,
Et ſtellas oculis dinumerare ſuis.
Quiq; Machaoniâ caput extulit inclytus arte,
Naturæ ſcrutans omniparentis opes.
Macte novâ virtute heros: ſic additus aſtris
Cœlifer eſt, ſemper vivit & Æacides.

Gregorius Berſmannus Acad.
Lipſenſ. Profeſſor.

In eundem Macrum.

Cimbria, quid Latiũ, aut veteres miraris Athenas,
Cum tua ſit nullâ gloria ſorte minor?
Mutant cuncta vices, ſed & omnibꝰ obvia terris
Naturæ ex parili tramite dona fluunt.
Quis Boreæ credat ſolem inſervire, Polumq;
Ut coleret Pallas poſthabuiſſe Pharum?
Cernis, ut Arctoi celebris ſua lumina tractus
Porrigat, utq; ſuum ſpargat in orbe jubar?

Inclyte Ranzovi doctrinâ inſignis & armis,
Qui Daniæ rutilans ſydus in arce ſedes:
Non ego te priſcis poſtponam vatibus, olim
Quos Mæcenatis tempore Roma tulit,
Tu Themidis Phœbiq́ decus, tua gloria ſumma
Jungere Romanis pallia Græca togis.
Sic veterum profer tenebris monumenta virorū,
Noſq́ juves ſcriptis, nec minus ipſe tuis.
Sic tua perpetuò, quamvis mors cætera tollat,
Nobilis ingenii fama perennis erit.

Joannes Politus I. C. & ſere-
niſs: Electoris Colonien-
ſis hiſtoricus.

ALIVD.

Si cupis herbarum certas cognoſcere vires,
Hæc lege quæ ſcripſit carmina docta Macer.
Eruit hæc latebris, Ranzoio ſanguine natus
Henricus, ſeræ poſteritatis amans.
Sumptibus & propriis deſcribi juſsit & edi,
In lucem tenebris quæ latuêre diu.

SYM-

SYMBOLON FRIDERICI II. DANIÆ REGIS.

Sola DEO IN SOLO MEA SPES *& vita recumbit,*
Priſca FIDES *etenim facta* FERINA CARO EST.

IN DEO SOLO, MEA SPES

FIDES EST CARO FERINA.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CAPVT IV.

DE PYRAMIDIBVS RANZOVIANIS.

DVo ſunt potiſsimùm, quibus præclara hominum facta perpetuò celebrari, & ad poſteritatem tranſmitti poſſe creditum eſt, literarum nimirum monumenta, eruditi ingenii ſtudio elaborata, & opera ſolerti artificum manu effecta. Vtroq; præſtat ille totius Cimbricæ nobilitatis apex, illud totius Holſatiæ lumen & numen, Henricus Ranzovius, vir omni doctrinarum genere, & natalium ſplendore nobiliſsimus ac præſtantiſsimus, qui tàm libris à ſe conſcriptis, quâm magnificis ſtructuris & Pyramidibꝰ, Danorum inclytos Reges, ſeq; ſuamq; omnem familiam, per totum orbem terrarum aliâs claram, clariorem reddit, & immortalitati conſecrat. De libris antea dictum eſt, reſtant Pyramides, quarum conſtruxit duas, admodum pulcras, admodum lepidas: unam prope Segebergam oppidulum, alteram apud pagum Nordoe, non procul â civitate Itzehoenſi, formâ quadratam, & in apice cacuminatam, ex albo Buceburgenſi lapide ſupra montem conſpicuum, in quo Nymphas habitaſſe Vetuſtas credidit, & conſtans rumor eſt, cujus poſterioris typus ac inſcriptio ſequitur.

Con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Construxit tribus ex ordine Dano-
rum Regibus, ſibi ac ſuis Henricus
Ranzovius hoc mo numentum, po-
ſteritas exopta- tiſſima, & ut in-
violatum maneat rogat, æternæq;
te divinitati in o mnia ventura ſe-
cula com mendat.

Anno à Principio mundi 5540.
Anno à Diluvio inchoato 3484.
Anno à Christo Deo nato 1578.
Anno à nato Pſeudopropheta
Mahometa 985.

Pyramis Nor: doeasis

VERSVS ORTVM.

Deo trino & uni ſacrum.

A. C. D. Friderico I. Chriſtiano III. Friderico II. a-
1578. vo, patri, ac filio, Danorum Regibus, victorioſis ac bene de ſe meritis, H. R. duorum poſteriorum in Holſatiâ Vicarius, nec non parentibus, tùm ſibi ac uxori ſuæ, filiis ac filiabus, & horum poſteris poſuit.

Verſus Meridiem

conſpicitur horologium ſolare, quod præter horarum diſcrimina indicat ſignum zodiaci, in quo ſol annuatim verſatur, ortumq; & occaſum ejuſdem, ſequentibus additis verſibus:

Vmbra horas Phœbi deſignat climate noſtro,
Nodus, quod ſignum Sol tenet, arte docet.
Num ſolitum mutet poſt plurima ſecula curſum
Phœbus, poſteritas ſera notare poteſt.

Verſus Septentrionem.

Regibus ut gratum Danis ſe oſtenderet, ac his
Sanguine quos junctos conjugioq; tenet.
Regibus hanc ſtruxit, conſanguineiſq; columnam
Ranzovius, Cimbris qui vice Regis erat.

Verſus Occidentem.

Pyramis æthereas velut eſt educta ſub auras,
Qua jacuit plano Græcia clara ſolo.

Vt

Vt moneat, nobis quærendas æthere ſedes,
Virtuti & proprias eſſe ſub aſtra vias.
Sic patulis, Henrice, tibi eſt quoq; Pyramis aruis
Condita, quæ cœli fert caput alta plagâ.
Vt moneat cœlum patriam poſt fata petendam,
Qua virtus pretium dulce laboris habet.
Pectora quadratum ſignat conſtantia ſaxum,
Quæ levis accurſu non movet aura ſuo.

Henningus Conradinus.

Spes ſalutis ipſam ſævitiam doloris levat.

In eandem Pyramidem.

Nunc ſua Pyramidum ſileat miracula Memphis,
Nec Mauſolæum Caria jactet opus.
Nec Rhodus excelſi miretur ſaxa coloſsi:
Nec Dictinnæ Epheſus templa profana colat.
Omnia Ranzoi turris miracula vincit,
Facta Deo, Regi, patribus, atq; toro,
Gratia prima Deo debetur, at altera Regi, ”
Communi patriæ tertia, quarta patri. ”

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

„ *Proxima quæ reſtat poſt caros una parentes*
„ *Pignoribus caſti eſt gratia danda tori.*
Hæc quia, Ranzoi, præſtas Regiq́ꝫ, patriq́ꝫ,
Et patriæ, caſti pignoribusq́ꝫ tori.
Quo ſub Rege ſatum, quo dicam patre creatum?
Matrem ego, quæ peperit te, reor eſſe Deam.

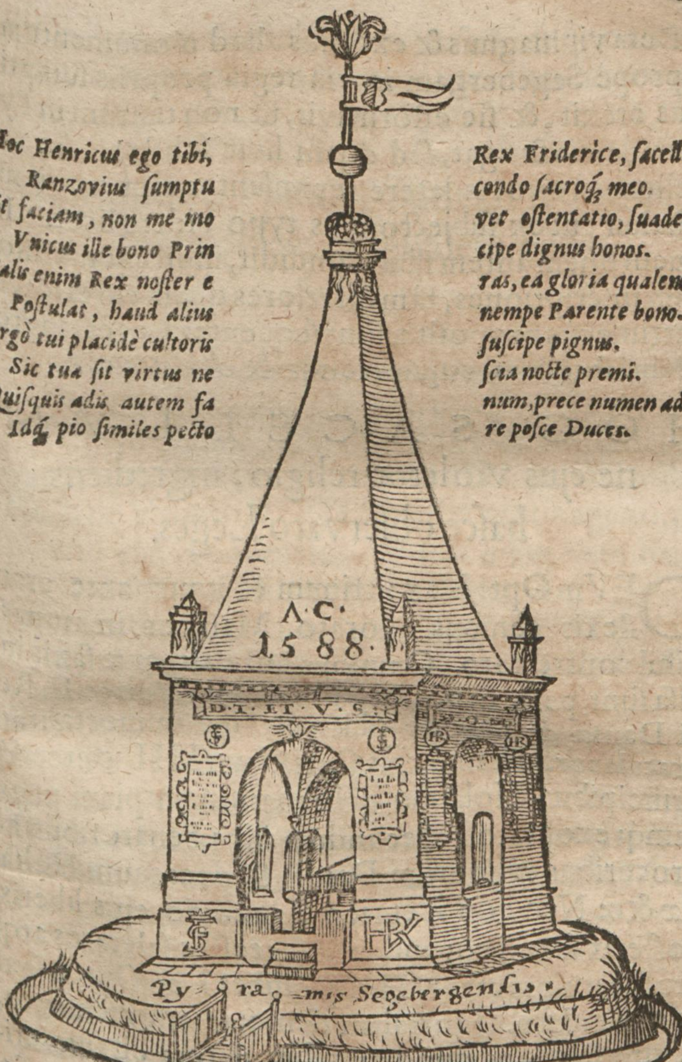
Nicodemus Friſchlinus
Med: Doctor &
Poëta Laur.

DE PYRAMIDE
Segebergenſi.

EPIGRAMMA IN
Sacellum.

Hoc

Hoc Henricus ego tibi, … Rex Friderice, ſacellum
Ranzovius ſumptu … condo ſacroq́ꝫ meo.
Vt faciam, non me mo … vet oſtentatio, ſuadet
Vnicus ille bono Prin … cipe dignus honos.
Talis enim Rex noſter e … ras, ea gloria qualem
Poſtulat, haud alius … nempe Parente bono.
Ergò tui placidè cultoris … ſuſcipe pignus.
Sic tua ſit virtus ne … ſcia nocte premi.
Quiſquis adis autem fa … num, prece numen adora
Idq́ꝫ pio ſimiles pecto … re poſce Duces.

A. C. 1588. IDem vir magnus & excelſus aliud monumentum, propè Segebergam in viâ regiâ propriis ſumptibus erexit, & ſic efformavit, ut non tantùm in Pyramidem aſſurgat, ſed etjam huic ſubſtructum ſacellum ex quovis latere repræſentet arcum triumphalem, ut ex ſubjecto ejus typo videre licet. In quem finem autem illud condidit, indicant marmorum inſcriptiones, tàm interiores quam exteriores. Intrinſecùs propoſitæ ſunt ſequentes Leges, ingredienti ſacellum, cognoſcendæ & obſervandæ.

HOC SACELLVM,
ne ejus violetur religio, ingrediens haſce obſervato Leges.

DEVm Opt: Max: trinum & unum ante aram flexis genibus adorato. Manibus immundis nihil contrectato. Omnibus luſtratis, quæ ſaxis inciſa ſunt, perlegito. His peractis, Friderico II. Regi Daniæ de placido obitu & vitæ immortalitate gratulator. Et filio ejus Chriſtiano IIII. cæteriſq; Principibus Holſatiæ gubernationem piam pacatamq; exoptato. Secundum illos, Senatoribus ac proceribus regnorum Daniæ & ducatuum Holſatiæ &c: Nec non Henrico Ranzovio, ejus liberis, poſteris, familiæq; univerſæ ſucceſſus ſalutares atq; proſperos precator. Hoſq; omnes Deo Opt: Max: commendato. Mortalem deniq; te eſſe memento, & vitæ ſpacium, qnod omnibus natura circumſcripſit

pſit exiguum, ſanctiſsimè honeſtiſsimeq́; confici-to, ut moriens vivas in omnem æternitatem.

AB ALTERA PARTE itidem intima Henrici Ranzovii querimonia ſe offert, & ejuſdem conſolatio.

Querela Henrici Ranzovii.

SVbſiſte hęc intuens, & mihi Henrico Ranzovio, Regum Daniæ, Chriſtiani III. & Friderici II. quondam, & nunc Chriſtiani IIII. in Ducatibus Holſatię Vicario, LXIII annum ætatis agenti, pro pietate tuâ condoleto. Vnius enim anni ſpatio orbatus ſum Friderico † Duce Holſatiæ &c, Domino meo, Filiâ Catharinâ * in Daniâ, Filio Friderico natu † tertio in Galliâ, nepte Catharinâ, * ex Oligardâ filiâ, in Germaniâ nec non duobus fratris mei Pauli filiis, Daniele † in Galliâ, & Joanne * in Poloniâ, tandem etjam Friderico II. Rege † Daniæ &c, Domino meo clementiſsimo, non tantum Rege, ſed patre patriæ, cujus Europa vix jam habet pietate, virtute, magnanimitate, fortitudine, in rebus gerendis, & conſiliorum felicitate ſimilem, qui omnes, longè diſsitis locis mortui, reſurrectionem vitamq́; cœleſtem conjunctim exſpectant. Jam egomet diſſolutionem mei corporis, ut ſervus dominos, pater liberos, avus neptem, patruus fratris filios,

† *obijt Anno 87. 15. Iun:*
* *obijt Anno 87. 26. Maij.*
† *Anno 87. 29 Nov:*
* *Anno 88. 20. Ian:*
† *Auno 87. 24 Nov:*
* *Anno 88. 23. Ian:*
† *Anno 88. 4. April.*

filios, & grandævus juvenes, præpoſtero planè naturæ ordine, præcedentes ad vitæ æternæ ſocietatem quamprimùm ſequar, avidè pieq; deſiderans exopto.

Nulla calamitas ſola.

Interim hujus expers lector, vive vale, proſperiori fortunâ utere: quòd tibi ex animo precor.

Mœrentum locus hic, procul hinc diſcedite læti.

Ergo

Marmoris hoc vacuũ lacrymis impleto viator,
Si pietas animum commovet ulla tuum.

Orientalis plaga has inſcriptiones extrinſecùs continet.

DEO TRINO ET uni ſacrum.

Friderico II. Danorum Regi, pio, felici, inclyto, domino ſuo clementiſsimo, Anno 1588. Aprilis 4 defun-

defuncto, H R. Regiæ ſuæ Majeſt. in Ducatibus Præſes, mœrens dolenſq́; gratitudinis ergô, in memoriam perpetuam honoris & virtutis Majeſt: ejuſdem, hoc ſacellum F. F.

HENRICVS RANZOVIUS ad Regem.

Qui caput Europæ, qui Martis & artis ad Ar- (*cton,*
Qui juris columen, qui pietatis eras.
Hunc tibi, Rex, tumulum, Friderice, Henricus
Ranzovius, ſoboli conſtituiq́; meæ. (*honoris*
Vno namq́; ſenex anno ſex funera plango,
In quibus, heu, ſummus ſunt tua fata dolor.
Id teſtor. Tu dive, meum ne deſpice pignus:
Sic tuus ex merito te tueatur honos.

Ad Viatorem.

Non hæc vel vivo, vel coctofabrica conſtat
Saxo, nec ligno. facta ſit unde, rogo?

Pars occidentalis retinet donationem huic ſacello addictam, hoc modo.

Ego

Ego Hen: Ranz: do, lego, dariq́; volo quotannis tertiâ feriâ Pentecoſtes, peractis ſacris, & proximis ſequentibus tribus diebus, per Presbyteros & Diaconos hujus oppidi (quos conjunctim ejus rei diſpenſatores, certo laboris præmio conſtituto, ordinavi) ante hoc Sacellum, ad refectionem centum pauperum præfecturæ Segebergenſis, Eleemoſynas anniverſarias, ex reditibus cujuſdam pecuniariæ obligationis ipſorum fidei traditæ, reſiduamq́; horum redituum partem ad reparationem hujus Sacelli, quotieſcunq; neceſſaria fuerit, converti. Eâ tamen lege ac conditione, ut illi reditus à Diaconis ad nullos alios uſus conferantur, nec alio loco Eleemoſynæ diſtribuantur. Quod ſi factum fuerit, hæredibus, poſteris, familiæq́; meæ Ranzovianæ conceſsi poteſtatem, huic Sacello addictam donationem revocandi, redituſq́; ad alios pios uſus transferendi. Et licet hanc formam diſpoſitionis acta ſigillata plenitùs contineant: tamen ejus tenorem, ad fidem harum rerum poſteris faciendam, huic tabulæ quoq; incîdi placuit.

Pars auſtralis ſolarium in plano deſcriptum his verſiculis exhibet.

Hic tibi cum numero ſpectantur nod⁹ & umbra,
Quæ tria quid doceant commemorare libet.
Vmbra notat dextrè, quota curſitet hora diei,
Hincq́; monet vitam ſic properare tuam.

Aſt

Aſt in quo ſigno magni lux publica mundi
Verſetur, mirâ nodulus arte docet.
Si vis ſcire, dies quot quilibet occupet horas,
Id numerus mediâ ſede locatus habet.

Septentrionalis plaga hæc habet Epigrammata.

FRactum obiit fato noſtrum decus illud, & illuD
Ingens Teutoniæ fulc | R | um, cũ ter duo luſtrA
Dempto anni ſpatio v | E | luti venerabile numeN
Regna ſalutifero ſua | REXER | at undiq; ſceptrO.
Interea miſeri hâc miſ | E | râ qui valle tenemuR
Curarum, vario | R | eplemus ſidera fletV,
VSq; malis certã ſtatuent ſacra numina metaM

Petrus Lindebergius.

AEnigma continens annum obitus.

Quot Deus explevit cœlum terramq; diebus, 6.
Anni quot vixit tempora primus Adam. 930.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

91.

600. Quot periêre rubrâ currus Pharaonis in undâ,
12. Quot genuit Jacob pignora maſcla tori.
10. Quot Sinai Dominus leges in vertice ſanxit,
30. Quot Simſon rigido perdidit enſe viros.
Annos in numerum tot collige Lector, habebis,
Quo mortem Danus Rex Fridericus obit.

Petrus Lindebergius.

Collatio Pyramidis Segebergenſis & Romanorum.

Pyramides quondã varias Roma inclyta ſtruxit
Sumptibus eximiis, ſumptibus innumeris.
Pyramidem ſtruxit ſimilem Ranzovius Heros
Sumptibus innumeris, ſumptibus eximiis.
Illa viro claro aut fortes qui vicerat hoſtes,
Hic Regi forti, Rex Friderice tibi.
Illa ſitu bello bellas, longeq́ micantes,
Hic ſplendore gravem, cumq́ decore parem.
Illa quæ erant Latiæ tanquam miracula terræ,
Hic quæ miraclo non minus eſſe poteſt.

Cum

Cum non ex lapide aut ligno, nec ſtructa metallo,
Et tamen ex omni parte ſit artis opus.
Cedite Pyramides Romanæ, cedite Priſcæ:
Nam claret parili Ranzoviana modo.
Petrus Lindebergius.

In Pyramidem eandem Segebergergenſem AEnigma.

Non hæc vel vivo vel cocto fabrica conſtat
Saxo, nec ligno. Facta ſit unde, rogo?

AEnigma aliud.

Non hanc Ædiculam lateres, ſubiêre, metalla,
Ligna, lutum, ſaxum: dicito materiam.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hæc
Lector
te tria
Care docet.

Principiò quod
Sumptibus immenſis
Stet conſtructa tam benè
Ornateq́; Vicarij. Dein-
de quod hæc eadem Secundi
Sit Friderici conſecrata manibus,
Danica qui geſſit ſceptra potente manu.

Deniq; ſublato in cœlum quòd culmine ſignet,
Calceq́;, qua facta eſt, purâ, ſine crimine puram
Quilibet ut vivat vitam, mortalia linquat,
Et crebrò ſolum ſuſpiret, anhelet Olympum.
Hæc ubi cognôſti, ex animo bona multa precare
Ranzovio Domino, & quò te via ducit euntem,
Perge ſtatim, & felix longiſſima tempora vive.

H. R. 1588. V. R.

Ad Fridericum 2. Regem Daniæ, H. R.

Si penſare animos ſinerent crudelia fata,
Et poſſet redimi morte aliena ſalus.
Quantulacunq́; meæ debentur tempora vitæ,
Pensâſſem pro te, Rex Friderice, libens.
At nunc, quod poſſum, lacrymis tua funera plangam,
Et vitam in terris, ut moriturus agam.

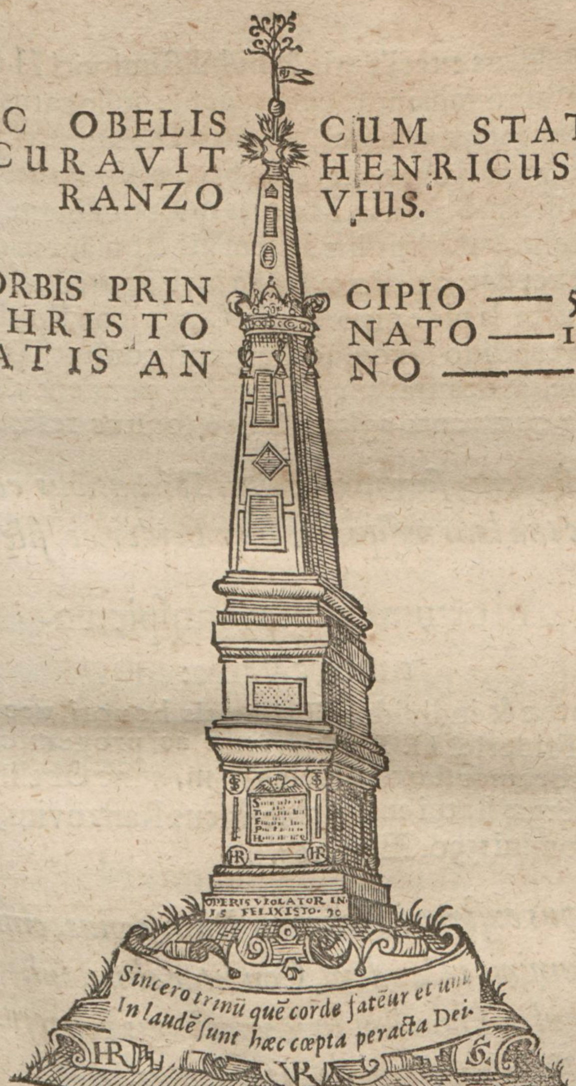
CAPUT V.
DE OBELISCO
Ranzoviano, cujus typus talis eſt:

Hunc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

HUNC OBELIS CUM STATUI
CURAVIT HENRICUS
RANZO VIUS.

AB ORBIS PRIN CIPIO — 5552.
A CHRISTO NATO — 1590.
ÆTATIS AN NO — 65.

Obe-

A.C. 1590. OBeliſcus excellentis & nobiliſsimi viri H. R. juxta monumentũ Segebergenſe collocatus ejus formam refert obeliſci, quem à D. Auguſto juxta Mauſoleum Romæ erectum Sixtus V. Pont. Max. ad Baſilicam S. Mariæ Majoris in Exquilinum nunc tranſtulit. Altitudine autem hic Romanum quantùm excedat, ex dimenſione incisâ patet. Baſis ſubſtructa lapide vivo ſilicio Cimbrico: Epithema polito candido ſaxo Buceburgenſi conſtat. Diadema æneum deauratum eſt, ex quo pendent tintinnabula, quæ vento agitata longè ſonitus referunt.

Hoc diadema ſonum ut ventis ſpirantibus edit,
Sic tua laus nuſquam, Rex Friderice, ſilet.

Ad ortum ejuſdem conſpiciuntur hæc verba:

SAnctæ & individuæ Trinitatis honori, nec non in Friderici II. Regis Daniæ ac progenitorum poſterorumq; ſuorum memoriam, hunc Obeliſcum Segebergæ ſtatui curavit Henricus Ranzovius, Anno Domini 1590. Ætatis 65.

Hoc opus exſtruxi Henricus Ranzovius, omne
Numinis in laudem, Conditor alme, tui.
Et ſimul in Danaûm Friderici Regis honorem,
Totiuſq; mei ſeminis, atq; domus.

Ad

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Ad Occaſum.

Pro meritis, Friderice, tuis, Rex optime regum,
Hæc monumenta tibi dedico, ſacro, ſtruo.
O utinam majora mihi præſtare liceret,
Hoc totus ſtares aureus ipſe loco.

Ad meridiem.

Quem regi & vobis Obeliſcum dedico, Nati,
Ad virtutis iter nobile, calcar erit.
Certumq́; indicium, quærendas æthere ſedes,
Et nihil in terris certius eſſe nece.

Ad Septentrionem.

His viſis, lectis, placidè diſcede Viator,
Cunctaq́; ſtructori fauſta precare meo.
Perpetuò infelix, & deteſtabilis eſto,
Qui ſacrum in minimis hoc violabit opus.

Petrus Lindebergius.

In eundem Obeliſcum.

Inſiſtit terræ, caput inter nubila condit,
Aëreas penetrans en Obeliſcus aquas.
Quo ſe Ranzovius, Cimbrorum gloria gentis,
E terrâ ad ſuperos, hâc quaſi voce vocat.

O mea

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

„ O mea mens ſurſum, quem tendis, dirige curſum,
„ Mens oblîta ſoli, ſuſpice regna poli.
Optima pars mundi cœlum eſt, pars peſſima tell⁹,
Tellurem ô liceat linquere, & aſtra ſequi.
Quiſquis es, hæc imitare ſenis pia vota beati,
Hic tibi nec viſus fruſtra Obeliſcus erit.

Nathan Chytræus Acad:
Roſt: Profeſſ:

In eundem.

Quid Latii mirare Obeliſcos, care Viator,
Deſine, Ranzovius condidit arte parem.
Ah quid dico parem, Non eſt: ſed pulcrior ipſis
Italia alma tuis; Roma ſuperba tuis.
Quæ ſtruis Idolo tantùm mera vana profano,
Hic uno ac trino, quod ſtruit omne, Deo.
Tu civi ſtatuas ſtatuis perſæpè celebri,
Partibus hic patriæ, principibuſq; viris.
Qui regum claro clarorum ſanguine nati,
Factiſq; æternum promeruêre decus.
O valeant Latii, Latiales vincit hic unus,
Arte, decore, jugo, laude, nitore, ſitu.

Petrus Lindebergius.

CA-

NEquaquam ejuſdem Mæcenatis noſtri fontes eximios ſilentio prætereundos eſſe cenſeo. Bredenbergenſis enim, qui horum eſt præcipuꝰ, tectoq́; gibboſo, ſcandulis pictis veſtito, octangularis, 60. pedes profundus, 15. in rotunditate amplus, vix ipſi Caballino elegantiâ, & aquæ puræ abundantiâ cedit, quòd teſtatur fons ipſe, paratum cuivis officium his verſibus inſinuans:

Fons ego communem ſcateo fœcundus in uſum,
Tota domus de me commoda multa capit.
Nec pretium poſco, nec egenti denego cuiquam,
Gratuitas ex me quilibet haurit aquas.
Vtq́; queam ſemper dare, nunquam copia dandi
Deficit, & damnis augeor ipſe meis.
Cum prior egeritur, ſemper nova proſilit unda,
Dum ſucceſſuræ cedat & illa locum.
Si licitum eſt magnas parvis componere rebus,
Hi domini mores, qui meus autor erat.
Is patriæ talis (fas eſt laudare ſepultum)
Exſtitit, & multis munera larga dedit.
Ejus erat domus, ut portus communis, habebat
Hìc ſibi ſperatam, quiſquis egebat, opem.

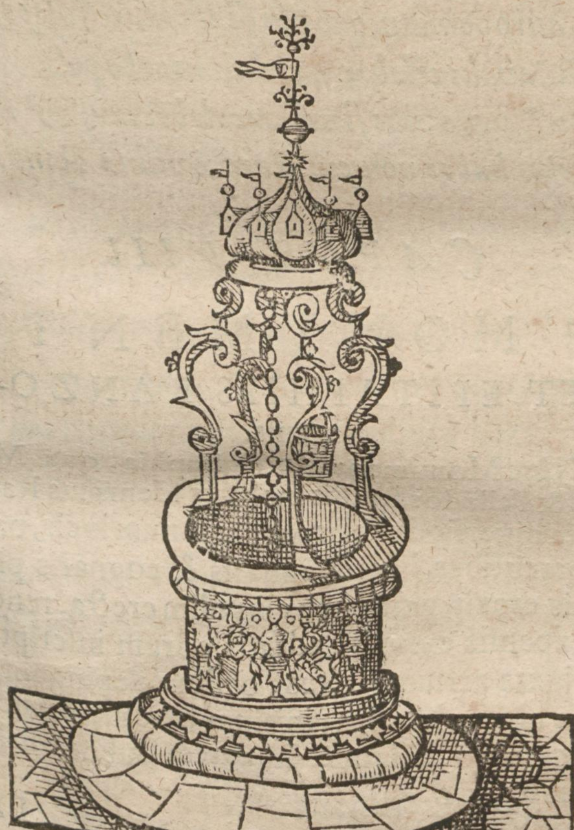
Vt faceret, vires & opes fortuna merenti
Contulit, & larga præbuit uſa manu.
Sic patriæ, dum vita fuit, ſervivit amatæ,
Ereptam multis aſſeruitq́ malis.
Nec mercede caret, nunquam licet ipſe petivit,
Gloria defunctum ſponte ſecuta manet.
Ad patris exemplum ſeſe componere natus,
Hunc qui me cultum juſſit habere, ſtudet.
Sed mihi viventem pudor eſt extollere verbis:
Qui legis hæc, illi fauſta precare, vale.

Proximus eſt ſuperiori in pago Munſterdorp D. Sixto olim hâc inſcriptione ſacer.

Hunc fontem, olim D. Sixto ſacrum, & potu contra febrim ſalubrem, vetuſtate collapſum H. R. Anno Domini 1587. reſtauravit.

Non procul à celebris Bredebergæ mœnibus arcis
Fons eſt, qui Sixto dicitur eſſe ſacer:
Corpora lethali qui febre levare putatur
Horrida, quæ quartâ luce redire ſolet.
Scilicet hæc virtus patuit per ſomnia Galli,
Ex hoc qui medicas hauſerat æger aquas.
Hunc pius Henricus Ranzow reparavit, & illi
Reſtituit fonti, quod fuit antè, decus.

Tertius eſt in arce Redingſtorp, ex albo Buceburgenſi lapide ab imo fundo uſque ad ſummitatem formatus, ferroq; probè munitus, & in ſuperiori parte aureo pomo ornatus, de quo exſtat Joannis Fuſii ſequens elogium.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Extollat fortes fons maximus Albis Othones,
Atq; Atheſis patriam, docte Catulle, tuam.
Te lapis æternum Parius, quem ſummus & imus
Ambis, & medio perfluis amne, facit.
Exq; auro pomum, quo ceu diademate fulges,
Mænalii celebrem reddit in orbe poli.
Per te Ranzovius ſtructor celebretur, & illa
Cujus habes nomen, Ranzoviana domus.

CAPVT VIII.

DE MONVMENTIS, ET EPITAPHIIS RANZOvianis.

NUnc Monumenta & Epitaphia, quæ Martis & Pallados ſtudiis inclytus Henricus Ranzovius, in diverſis diverſarum regionum locis, partim ſibi, parentibus, liberis, agnatis & cognatis piè defunctis erexit, partim ab aliis olim erecta, renovari ſuis expenſis curavit, additis eorum inſcriptionibus, juxta annum obitus, ordine depinguntur: à quo ne abeam longiùs, initium à vetuſtiſsimo eorum & primo faciam. Id autem Lubecæ in hunc modum legitur.

I. Epi-

I. Epitaphium Ranzovianum Lubecæ in templo Cathedrali poſitum.

Anno 1465. primâ die Februarii ex hâc vitâ migravit DETHLEVUS RANZOW, dominus in Neverſtorp, hujus Eccleſiæ Canonicus, qui hoc loco, cum patre Henrico milite, anno 1464 die 5. menſis Martii mortuo, ſepultus eſt. Inſcriptionem monumenti vetuſtate corruptam H. R. Regius in Holſatiâ Legatꝰ refecit, Anno domini 1575. Ætatis 50.

Obiit A.C. 1465.

Ordinis eſt ſacri DEThlevus adeptus honorem,
Qui ſua de Canonum nomina jure tenet.
Qua colitur pulcræ templum cathedrale Lubecæ,
Quaq; frequens largas ara miniſtrat opes.
Hîc ſua tranquillæ traduxerat otia vitæ,
Conſilio præſtans, ingeniiq; bonis.
Sæva trucis genitor tractaverat arma Gradivi,
Henricus celebri nomine vectus Eques.
Cum patre jam dormit ſociâ Dethlevus in urnâ,
Qua ſacra baptiſmi labra replentur aquâ.

Henningus Conradinus.

II. Bremæ.

Anno

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Obiit 1489.
ANno Chriſti 1489. Januarii 8. obiit BARTHOLdus Ranzovius Canonicus Bremenſis & Hamburgenſis, nec non Præpoſitus Hadelerienſis in oppido Buxtehudâ qui inde Bremam tranſlatus eſt, & ibidem terræ mandatus in æde primariâ. Ejus ſepulchri inſcriptionem, quod ſaxo muro inſerto Bremæ adhuc exſtat, & H. R. reparavit, ſubjicere placuit.

Funde viro lacrymas, Brema, atq; hunc plãge vi-
Exſtinctũ, virtus quẽ ſuper aſtra levat. (ator
BARTHoldi Ranzow præclaro ſtemmate nati,
Hoc tumulo cineres oſſaq; clauſa jacent.
Dum vixit, ſacro venerandus in ordine vixit,
Buxthudâ extremum clauſit in urbe diem.
Cui vitâ atq; animo ſtuduit ſervire pudico,
Defunctum regnis inſere Chriſte, tuis.

III. Chilonii.

Obiit 1511.
IN hujus urbis Eccleſiâ Parochiali, ſingulare illuſtri ac nobili Ranzoviorum familiæ ſacellum, in quo multi Ranzovii perhonorificè conditi ſunt, præcipuè verò OTTO Eques auratus, cujus gratam poſteritati memoriam ac Epicedium H. R. Daniæ & Norwegiæ regis in Ducatibus vices gerens, huic noſtro operi addi voluit. Id autem tale eſt:

Otto Ranzovius Eques auratus, Dominus in

Bulck

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Bulck & Cnop, Conſiliarius Joannis Regis Daniæ, Sueciæ,& Norwegiæ, obiit diem Chilonii Anno M.D.XI.

Inclyta Ranzovium virtus quoq; tollit Othonē,
Et viget Holſato poſthuma fama ſolo.
Baltheus ob meritum, gladius cui fulgidus auro
Ceſſerat, auratus nomine fertur Eques.
Conſiliis prudens Joannis rexerat aulam,
Danorum ſenior qui data ſceptra tulit.
Duxit at hinc vitam Chilonidos urbe quietam,
Averſans ſtrepitus aula modeſta tuos.
Tum fieri ſacrâ curavit in æde ſepulchrum,
Semotum populo clauſa quod æra tegunt.
Nempe memor vitæ fragilis mortiſq; futuræ,
Hîc voluit membris eſſe cubile ſuis.
Hîc decies ſenos clypeos, galeaſq; comantes
Magnorum videas ſigna vetuſta virûm.
Qui de Ranzovio florentes ſtemmate, clarâ
Temporis unius laude fuêre decus.
Hæc juvenes vobis addant calcaria pulcræ
Virtutis, quos nunc Cimbria dives alit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ETſi ſequentibus duobus nullum ſepulturæ monumentum hæredes poſteri ſtatuerunt: tamen unicum familiæ ſuæ decus & ornamentum H. R. hæc memoriæ illorum ſacra, præſenti in loco inſeri expetiuit.

Obiit 1540. DETHLEVUS Ranzovius, Joannis Equitis aurati frater, Canonicus Bremenſis & Hamburgenſis, Anno 1540. deceſsit Romæ, ubi & ſepultus eſt, cum Bononiæ aliquandiu verſatus linguam Latinam & Italicam addidiciſſet, & ad majores dignitates adſpirans ad Pontificem contenderet.

Cimbrica me genuit, docuitq; Bononia clara,
Doctrinæ verò præmia Brema dedit.
Fecit & hoc Hamburga quidem: porrò Itala tellus
Me rapuit, gremio ſervat & ipſa ſuo.
Cimbria ſic cunas dedit, invida Roma ſepulchrũ
Me patriæ reducem nec tulit eſſe meæ.
Sors eadem Cimbris fuit eheu pluribus olim,
Res quibus in bello eſt optima viſa mori.
Terra inimica vale: ſolerti proſpice curâ,
Ne repetat cineres Cimbrica terra ſuos.
Interea fateor, quòd ego terraq; locoq;
Nec potui naſci, nec meliore mori.

Henricus Ranzovius.

Anno

ANno 1547. exſpiravit BALTHASAR Ranzovius, Epiſcopus Lubecenſis, & Præpoſitus Sleſuicenſis, nec non Chriſtiani III. Daniæ regis Conſiliarius, cum per undecim annos Epiſcopatui ſummâ cum laude præfuiſſet. *Obiit 1547.*

BALTHAſar inſignem ſacri qui geſsit honorem
Præſulis, in templo, clara Lubeca, tuo:
Cujus dextra pedum præfert, & mitra bicornis
In capite, inq; humeris pallia fulva nitent:
Editus hic claro de ſtemmate fulſit: at alti
Officii & generis quàm citò fluxit honor:

Exceptum inſidiis hunc clam tenuêre cyclopes,
Infeſti ſceptris, Dania celſa, tuis.
Nullaq; cauſſa fuit, niſi ſpes teterrima lucri,
Quæ tulit immerito vincla necemq; viro.
Namq; animo ſortem dum vincere certat acerbã,
Nec quicquam contra jura decuſq; facit:
Liberat hunc dextrâ Lacheſis, vitæq; revellit
Stamina, mens cœlo corpore miſſa volat.
„ *Quiſquis es, haud generi, nec honori fide caduco,*
„ *Aſpera cum ſortis vis venit, illa jacent.*
„ *Fortunam ſuperat Virtus, hæc ſola ſuperſtes,*
„ *Tutaq;, vel totus corruat orbis, erit.*

Henricus Ranzovius.

IV. Antwerpiæ.

IN æde D. Mariæ, quæ eſt in urbe Antwerpienſi per totam Europam notiſsimâ, clariſsimâ, hujuſmodi inſcriptionis buſtum ex marmore viſitur.

Obiit 1553. Henricus Ranzovius, Regis Daniæ in Ducatibus Adminiſtrator, Franciſco ab Hallen, Domino in Drakenburg & Rintelem, ex equeſtri Brunſuicenſium ordine nato, ſocero ſuo, hâc in urbe piè defuncto, Anno nimirum 1553. Die 27. Septemb: marmoreum hoc monumentum conſtituit, & jam ſecun-

dùm

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

dùm belli tumultibus deſtructum, innovavit.

En ego, qui claro HALLEO *ſum ſtemmate na-*
A nece devictus condor in hoc tumulo. (tus,
Quem gener HENRI*cus generoſo ex marmore*
Præſenti poſuit conſtituitq́ loco. (nobis
Qui fuerim quondam, te patria terra docebit,
Qui nunc ſim, poſthac, quiſquis es, hoſpes eris.
Perpetuò nemo vivit, rapit omnia lethum, ”
Fluxa obeunt, pereunt lubrica, cuncta cadunt. ”
Fama levis, levior fortuna, leviſsima mens eſt, ”
Hæc longè exſuperat ſed levia ipſus homo. ”
Fama brevis, brevior fortuna, breviſsima mens ”
Hæc multò excellit ſed brevia unus homo. (eſt ”
Mobilis eſt ventus, veloxq́ volubilis annus, ”
Gloria noſtra brevis, funda voluta levis. ”
Mobilior ſed homo eſt, hominis volocior ætas, ”
Et levior, brevior, vita neciſq́ dies. ”
Marceſcunt ſubitò violæ, citò lilia languent, ”
Somnus abit, pereunt vitra, volatq́ ſonus. ”
Sed citiùs flacceſcit homo, citiuſq́ fatiſcit, ”
Quàm violæ, ſomnus, lilia, vitra, ſonus. ”

Petrus Lindebergius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

V. Itzehoæ.

IN templo hujus urbis, D. Laurentio ſacro, tumulus ſequentibus verbis inſcriptus cernitur.

Obiit 1557. Sub vicino lapide MAGDAlena Joannis equitis aurati filia à patre, fratribuſq; primò honorificè condita eſt, deinde in paternum conditorium per Henricum fratrem tranſlata, quæ nupſerat viro nobili Oſwaldo à Wiſch, & cum vixiſſet annos 29, & menſes circiter quinq;, diem ſuum in puerperio clauſit, antè tamen puerulum enixa, cum quo tumulata eſt, Anno Domini 1557. die 5. Auguſti.

Caſta ſub hoc gelido ſita Magdalena ſepulchro eſt,
Quæ de Ranzoo ſtemmate nata fuit.
Fœminaq; omnigenis paſſim virtutibus aucta,
Servavit caſto fœdera caſta viro.
Parturiens quintò nimio devicta dolore,
In partu triſti morte ſoluta perit.
Corporis ut vinclis mens eſt exuta, recepta eſt
Sedibus æthereis, corpora terra tegit.

ALIUD.

Dum pario, pereo, & dum ſemper pareo Chriſto,
Nunc ſacra cœlorum regna ſubire paro.

Petrus Lindebergius.

VI. Mel-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

VI. Meldorpiæ.

IDem H. R. Theodorico ab Hallen, patrui conjugis ſuæ filio, qui Friderico II. Daniæ Regi & Holſatiæ ducibus, cum Dithmarſiam expugnarent, 100 equites adduxit, ibidemq; fortiter dimicans occubuit, tale Epitaphium F. F.

Viro ſtrenuo & militari Theodorico ab Hallen, Heidæ in pugnâ occumbenti, H. R. Daniæ Regis per Holſatiam Legatus, reliquit. *Obiit 1559.*

Cum flagraret acri tellus Dithmarſica bello,
Quæ dominis ceßit poſtmodò victa ſuis.
Ipſe mico rigidis hoſti metuendus in armis.
Adducens equitum, Rege jubente, manum.
Sed mors invidit vitam, quam flebilis aufert,
In terrâ hoſtili præproperè ante diem.
Nil moror in medio morior quòd turbine Martis,
Pro Rege ac Lege, & pro grege dulce mori eſt. „
Et melius fragilem naturæ reddere vitam, „
Quàm ſua fœmineæ tradere terga fugæ. „
Petrus Lindebergius.

VII. Segebergæ.

Sege-

113.

Obiit 1562. SEgebergæ in monaſterii eccleſiâ funeratus eſt Gerhardus Walſtorp, cui cùm à poſteris nullus ad memoriam honor eſſet impenſus, ſed ſola ſui generis inſignia ad columnam appenſa, H. R. ipſi ad eandem columnam Epicedium marmori Gothlandico incîſum hac dedicatione condidit.

Henricus Ranzovius, Domini Joannis, Equitis aurati filius, hujus arcis præfectus, avo ſuo materno GERHARDO WALſtorpio ex piâ matris ſuę poſtulatione, Anno 1562. hoc monumentum conſtruxit.

Sub inſignibus autem prædictis hanc inſcriptionem pingi.

Henricus Ranzovius, D. Joannis filius, hujus arcis Præfectus, inſignia Walſtorpici generis huic parieti appenſa, ferè abolita, in gratiam ac memoriam Avi, Proaviq; materni, hîc ſepulti, redintegrari juſsit.

Hoc tumulo præſtans heros cum patre Gerhard⁹,
Depoſuit moriens corporis oſſa ſui.
Qui de Walſtorpum traducit ſtemmate cretus,
Antiquâ antiquum nobilitate genus.
" *Sed nihil ad mortem genus aut inſignia proſunt,*
" *Nil honor & veterum ſtemmata clara patrū.*
" *Sola ſolo virtus poſt fata noviſsima durat,*
" *Et nequit exſtincto corpore ſola mori.*

Omnia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Omnia depaſcunt non lætum cætera lethum, „
Bellaq́ bella minus, Parcaq́ parca minus. „
Felix qui geminis Virtutem amplectitur ulnis, „
Flagrat amore hujus, flagrat amore Dei. ,
Petrus Lindebergius.

HOc in loco viri bellicoſi & magnanimi BREIDÆ RANZOVII, Henrici gentilis epitaphium inſerere placuit. Dignus enim eſt ob varias animi & corporis dotes, qui reliquis adjungatur. Hęres fuit in Bolgenſtede & Redewiſch, & Præpoſitus Pretzenſis, nec non Christiani III. Regis Daniæ in Ducatibus Holſatiæ Vicarius, à quo miſſus in Phriſiam cum exercitu, ſed à Georgio Schenckio, Caroli V. duce, profligatus eſt & captus, tandemq́; priſtinæ dignitati reſtitutus. Obiit Anno 1562. Octob: 13. & ſepultus in Parochiâ ſuâ Eggebeke. *Obiit 1562.*

Breidam magnificum & fortem, qui Marte to-
Ranzovicũ retulit pectore et ore genus, (qâq́
Olim Chriſtiades Rex Danica ſceptra gubernãs,
Belgica cum validâ miſit in arva manu.
Cæſaris at victus ceßit victricibus armis,
Cui ſemper flatu ſors fuit æqua ſuo:

J *Illius*

Illius auſpiciis cum forte Georgius agmen
Schenchius Hollandis duceret acer agris.
Carolus at captum poſtquam dimiſerat ultrò
Virtutis propter ſplendida dona, virum.
Inclytus Holſatæ reducem Rex præficit oræ,
Qua ſua Chriſtiades regia jura tulit.
Haſce regens æquo præſes moderamine terras,
Segbergâ tenuit Regis in arce locum.
Poſt varios caſus mens immortalis olympo
Reddita, mortalis pars data ceſſit humo.

In effigiem ejuſdem.

Nom

Non cordis vox eſt ſolùm quâ prodimur inde,
Sed facies etjam eſt certa feneſtra animi.
Aſpice Breidonem, Ranzoo ſanguine natum,
Ut Martem ſpiret, ſpiret itemq́ togam.
Queîs generis præclara ſui mage ſtemmata fecit,
Et notum peperit nomen in orbe ſibi.
Effigiem vultus potuit producere ſculptor,
Sculpere qui mentis poſſet acumen abeſt.

Joannes Fuſius.

VIII. Itzehoæ.

IN periſtylio Cœnobii Itzehoenſis auſtrali, lapide parieti injuncto, hæc leguntur.

H. R. Regis Daniæ Ducatuum Gubernator, amitæ ſuæ CATHARINÆ, quondam hujus Monaſterii Abbatiſſæ, cum id 20. annos prudenter admodum fideliterq; rexiſſet, Anno 1564. Janua: 23. mortuæ, ſtruxit. *Obiit 1564.*

Quæ ſterilem duxi totam ſine conjuge vitam,
Et colui purâ relligione Deum.
Cœnobiiq́ hujus per bis duo luſtra fidelis
ABBAtiſſa fui, hîc morte ſoluta cubo.

Mens addicta ſacris cœleſtia regna ſubivit,
Corpus vicinâ dulce quieſcit humo.
Petrus Lindebergius.

IX. Itzehoæ.

ADlatus Auſtrale templi ejuſdem prope chori clathros & aram, à Ranzoviis non paucos ante annos ſanctæ & individuæ Trinitati dicatam, annuiſq; & perpetuis proventibus liberaliter dotatam, ſpectatur Mauſoleum, à piis gratiſq; erga patrem filiis, Henrico & Paulo Ranzoviis, haud levi impenſâ & ſumptu ædificatum, regium & egregium. In cujus cryptâ eleganter fornicatâ ſculptum cernitur.

Anno Domini 1579. H. R. cryptam ſepulchri ſui paterni corporibus ferè completam, ampliorem fieri curavit, pro ſe, filiis, ac filiabus ſuis, & in ſarcophago lapideo, quem in medio cryptæ poſuit, ſeſe ſepeliri hæredibus injunxit.

Item.

Condidit Henricus monumentũ hoc nomine Ranzow,
Pro ſe, proq; ſuæ poſteritate domus.

Mauſoleum autem ipſum, de quo nobis ſermo ſupra reliquam pavimenti tribus ferè ulnis gibbo expolito, levigatoq; candido lapide porrecto, & utrinque redacto, altiùs aſſurgir, & supernè vivas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

utriuſq; Henrici parentis quaſi recubantis imagi-
nes niveo marmore affabrè effictas, ſpectantibus
oſtendit. Latera ejus quoquo verſus exornant
gentis inſignia, ita ſubtiliter inciſa & coloribus di-
ſtincta, ut opus hoc ab artificioſiſsimo lithoglypho
Praxitele, non à Cimbro elaboratum eſſe jurares.
Sed ad epitaphium propero, quod vicino parieti
immiſſum, iidem Henricus & Paulus fratres Ranzo-
vii, patri ſuo cariſsimo hoc titulo collocavêre.

JOANNI RANZOVIO, nobili Holſa- *Obiit*
to, equiti aurato, qui poſt ſuſceptum Balthei milita-
ris decus, & perluſtratas remotiſsimarum gentium *1565.*
provincias, quantum pacis belliq; artibus, omni-
buſq; corporis atq; animi eximiis bonis eniti po-
tuit, id omne ſecundum pietatem in Deum, uni pa-
triæ, ejuſq; laudatiſsimis principibus Friderico I.
Chriſtiano III. & Friderico II. Danorum ex ordi-
ne Regibus, hujuſq; patruis Joanni & Adolpho
Holſatiæ ducibus impendit, feliciſsimo eventu, ut-
pote ſummus cum imperio juſto dux, exortis ſubin-
de bellis deſtinatus, ſemper victor, qui præter copi-
as deditaſq; urbes atq; arces, profligatos ejectoſq;
procul Cimbricis & Holſatis finibus hoſtes rebel-
lium Dithmarſorum contuſam ac fractam armis
contumaciam, octies patentibus in campis diverſis
præliis ſuperatas hoſtiles acies, vel ab ipſius indul-
gentiâ, vel à fœdâ fugâ vitam coëgerit impetrare,
illuſtri & fidei erga patriam, ejuſq; principes, & cle-
mentiæ erga victos gloriâ, quam ad fatalem matu-
ræ ſe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ræ ſenectutis horam, ſine fortunæ ludibrio perduxit, ſicq; domi ſuæ, ætatis veniam nactus, omnibus animi ſenſibus integris, in cariſsimæ conjugis, filiorum & nepotum complexu, æterno numini ſpiritum, à quo acceperat, firmâ in Chriſtum fide, & certâ reſurrectionis ſpe confirmatus, reddidit, Henricus & Paulus filii, parenti amantiſs: mœrentes poſuêre. Oppetiit Anno Domini M. D. LXV. die XII. Menſis Decemb: cum vixiſſet annos LXXIII. & menſem unum.

Annus obitus ejuſdem hoc diſticho continetur.

Te Mpore qVo Veré sVbIIt sVa fata Joannes
RanzoVIVs, VersVs Denotat e XIgVVs.

Hen-

Henricus Ranzovius ad patrem.

Accipe, care pater, quæ munera dedico natus,
Care pater, cineri munera grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, aſt ego mortis honores,
Heu heu quam diſpar gratia noſtra tuæ.

Genius defuncti H. R. V. R

Non opus eſt tumulum, titulum vel ponere, fili,
Mî poſui vivens & tumulum & titulum.
Qui tumulum vivens poſuit, titulumq́; paravit,
Non opus huic tumulo, non opus eſt titulo.

Aliud H. R. V. R.

Cum pluit, & Phœbus ſua lumina ſubtrahit orbi,
Quilibet intentus triſtibus eſſe ſolet.
Mirum ergò ſi ſim triſtis, pater optime Jane,
Ecce pluo lacrymas, tu mihi Phœbus abes.

Ejuſdem H. R. V. R.

Hoc mea marmoreo ſunt condita membra ſepul- (chro,
Qui decus Holſatiæ nobilitatis eram.
Conſilio bonus & clarus victricibus armis,
Marte feros pepuli pacis amore frui.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Omnia non dicam, ſed & hoc te ſcire volebam,
In magno virtus corpore magna fuit.

Eidem.

Conſilio validiſq; potens Ranzovius armis,
Ille pater patriæ moriens hâc conditur urnâ.
Scilicet hoc vivo nunquam ſe Cimbria vinci
Paſſa fuit, ſemper victrix ductore receſsit.

Joannes Pennibuttel.
J. V. D. & Senat.
Lub:

Eidem.

Si manuum vires, animiq; immobile robur
Vincere, ſi pietas fata, queatq; fides.
Nobilis hic heros nunquam ceſsiſſet ad umbras,
Quo vix quis major mente, manuq; fuit.

C. Kellinghauſen
J. V. D.

De armis ejuſdem Joan: Ran:

Dum certatur, uter fratrum ſibi vendicet hæres,
Aurea Ranzovius quæ tulit arma pater.

Mars,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Mars, Pallaſq́; aderāt: prior hæc, poſt funꝰ Achil-
Ex armis quondam lis gravis orta fuit. (lis,
Hæc neq́; partiri fas eſt, non enſis ab haſtâ,
Non galeâ thorax diſſociandus erit.
Arma Thetis nato, nato Cytherea: ſed hæc tu
Belligero juveni belliger arma dabas.
Armorum cedit tibi jus, & plena poteſtas:
At mihi, quæ poſsim, munera ferre licet.
Ergò juncta ſimul, cui tu dabis, alter habebit:
Armandus dono Pallados alter erit.
Tum Mars arma humeris aptans fulgentia Pau-
Dixit, in his pugna, factaq́; vince patris. (lo,
Pectus at Henrici propriâ tegit ægide Pallas,
Ac opus in magnis, hâc tibi, dixit, erit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CVm adhuc in vivis eſſet præclariſsimus & fortiſsimus heros JOANNES RANZOVIUS, Eques auratus, in æde D. Jacobi, Lubecæ, non procul â ſuggeſto cathedram emit pro ſe, & hæredibus ſuis, qui vicinæ columnæ hanc inſcriptionem gratitudinis ergô aureis literis marmori incîſam, Anno 1567. inſeri fecerunt.

Obiit A. C. 1565. JOANNI Ranzovio, Equiti aurato, aſſertori libertatis, Danorum trium Regum à conſiliis, eorumq; duci bellorum ſummo, hoc loco rem divinam facere ſolito, uxor & filii mœſtiſsimi locavêre. Obiit, cum vixiſſet annos 73, Anno Chriſti 1565. die 12. Decembris.

Conſecravit etjam HENRICUS R. Joannis filius, eidem nominatæ eccleſiæ candelabrum Orichalceum & aliquam pecuniæ ſummam, ut in honorem patris perpetuò alatur ex hujus reditibus, aliqua candela, idq; conſenſu dominorum præſidum, D. Hieronymi Lunenborch, Conſulis, & D. Joannis Kerckring Senatoris, quemadmodum patet ex libro redituum hujus templi, folio 288.

Chilonii idem JOANNES Ranzovius tâm monaſterio, quàm D. Jacobi templo, æneum candelabrum cum 100 tetradrachmis, in uſum perpetuæ candelæ, dedicavit. Supra candelabrum hæc verba ſpectantur.

D. Joannes Ranzovius, Eques auratus, trium Regum Daniæ ſummus bellorum dux ac conſiliarius, hîc ſacras conciones audire ſolitus eſt. Occubuit Anno 1565. 12. Decemb:

X. Han-

X. Hannoveræ.

HEros idem magnificus H. R. Hannoveræ conjugis ſuæ materteras tali monumento, parieti injuncto, cum lapide ſepulchrali, donavit.

Catharinæ & Joannæ Rameliæ, Chriſtophori à Zemern, & Nicolai Freſen, relictis viduis, conjugis ſuæ Chriſtinæ ab Hallen materteris, H.R. R.M. Daniæ in ducatibus locum tenens poſuit.

Hîc ego Chriſtophori à Zemern cariſſima conjux,
Et mea poſt mortem eſt cara ſepulta ſoror.
Nil generis nobis præclari profuit ortus,
Nil pietas & opes, legitimuſq; torus.
Omnia mors aufert diadema ligonibus æquans, „
Omnia Parcarum tollit avara manus. „
Diſce hinc quicunq; es, noſtram qui præteris urnā, „
Quid ſis, quid fueris, quidvé futurus eris. „
Nil aliud mortalis homo eſt, quàm labilis aura, „
Pulvis, imago, vitrum, flos, cinis, umbra, ſonus. „
Nil aliud fragile hoc corpꝰ, quàm putre cadaver, „
Et dira illuvies, congerieſvé luti. „
Nil aliud vita hæc, quàm ſemita plena malorum, „
Cumq; dolore labor, cumq; labore dolor. „

„ *At mors, æterna eſt requies, via certa ſalutis,*
„ *Et torrens vitæ, principiumq́ novæ.*
„ *Felix qui Domino, cum poſsit vivere, vivit,*
„ *Et Domino moritur, cum venit hora mori.*

Petrus Lindebergius.

XI. In pago Weſtenſehe. Hujuſmodi titulo epicedium oſtenditur.

Nobili viro DANIELI RANZOVIO,
A. C. Equiti Holſato, Domino caſtrorum Nienhoves,
1569. Trojeburgi & Woldenhorn, belli inter ſereniſs: Danorum Regem Fridericum II. & Suecos, per ſeptennium geſti, ſummo duci & primario adminiſtratori, multarum pugnarum acerrimarum, cum Suecis manu prorſus impari commiſſarum, victori; in illorum regione viarum abſtruſarum, & antehac incognitarum inveſtigatori ac inventori, earundemq; urbium, pagorum & agrorum everſori ac depopulatori: de Rege ac regno Daniæ optimè merito, gentili, cognato & amico ſuo cariſsimo, qui in obſidione arcis Warburgæ tormento ictus, moriendo vincens vitam viriliter profudit: HENRICUS RANZOVIUS D. Joannis filius, hoc non tàm privati, quàm totius Daniæ ac Holſatiæ luctus perpetuum monumentum mœrens non ſine lacrymis erexit. Exſtinctus eſt anno 1569. die 11. Novemb: Anno ætatis ſuæ quadrageſimo.

Heu belli fato DANIEL R*Anzovius Heros*
Occidit, Holſatum gloria, fama, decus.
Bella gerens hoſtes vicit virtute, manuq́;
Forti, conſiliis, auxilioq́; Dei.
Ille ad cœleſtem vitam migravit, Achillem
Amiſſum deflet patria terra ſuum.

Paulus ab Eitzen SS. Theol:
D. *& Epiſ. Sleſu. Superint.*

Eidem:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Mors retulit Marti, Parcas mox velle ſeveras
Rumpere ductori ſtamina Ranzovio:
Fataq; mutari non poſſe, exarſerat irâ
Belliger, &, voluens lumina torva, refert.
Non ea Parcarum fuerit nunc gloria, morti
Tradere Ranzovium, præveniam ipſe Deas.
Miſcuit in verbo, denſo ſimul aëra fumo,
Flamma micat, reboant littora, terra tremit.
Acta ſimul volitans inopino perculit ictu
Ferrea glans frontem, præcipitatq; Ducem.
Ranzovium ſtraviſſe Ducem, non gloria mortis,
Non ea Parcarum eſt: gloria Martis erat.

Michaël Rheder. J. V. D.
& Decanus Hamb.

Eidem.

Nuper ut aſpexit DANIElis funera Pallas,
Martiaq; ereptum caſtra dolere Ducem.
Ingemuit, tremulâq; manu Dea concutit haſtam,
Et trucis indignans Martis ad ora refert.
Eſſe mihi poterunt quæ Mars commercia tecum?
Ecce tuo cecidit crimine noſter amor.

Quid

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Quid tibi conſilii contemptâ Pallade reſtat?
Sunt equidem ingenio bella gerenda meo.
Exilio tibi robur erit, mea cura ſaluti,
Ni ſapis evertet teq́; tuoſq́; furor.
Sic ait, & gelidis Pallas dedit oſcula malis,
Et ſuper effuſis buſta rigat lacrymis.

Henningus Conradinus.

XII. Lubecæ.

In templo Cathedrali epitaphium ſequens, in hunc modum lapideo monumento incîſum videtur.

HENRICUS RANZOVIUS, Nobilis Holſatus, D. Joannis F. Regis Daniæ, tàm utriuſq; Ducatus Sleſuicenſis & Holſatiæ, quàm Dithmarſorum Gubernator & loci tenens, THEODORICO RANZOVIO, ſummæ ſpei, optimæq́; & generoſæ indolis, vix dum pubeſcenti filio ſuo dulciſsimo; præproperâ immaturâq́; morte ſibi erepto, nec non Nicolao Ranzovio, ejuſq́; uxori Luciæ, à quibus hic Theodoricus educatus eſt, in memoriam & certam futuræ reſurrectionis ſpem ſtatuit. Obdormivit Lubecæ, Anno 1572. die 27. Junii. Ætatis ſuæ 11.

Obiit 1572.

Pater ad filium.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hæc tibi, Nate, mei capias monumenta doloris,
Et ſimul has lacrymas, ultima dona patris.
Qui clarum referens ſpecimen virtutis avitæ
Ranzovidum poteras condecorare genus.
Qui caræ matris requies, patriæq́; ſenectæ
Solamen quondam dulce futurus eras.
Sed, Theodore, jaces, & quæ mihi ſolvere fili
Debueras meritò, nunc tibi juſta petis.
Et deſiderium patri mihi triſte relinquis,
Quem ſacra debueras ad monumenta ſequi.
Biſſena heu primus genialis pignora lecti
Imminuis, vivant turba relicta precor.
Vna tamen ſpes eſt, quòd Chriſti morte reſurges
Non exſpectatâ qui modò morte cadis.
Ergò vale fili, nos lux æterna piorum
Suſcipiat, jungat, perpetuoq́; regat.

Filius ad patrem.

Deſine, care pater, mea funera plangere fletu,
Et lacrymas tandem comprime, care pater.
Nos modò præproperâ diſiunctos morte, viciſſim
Junget in æthereo vita beata polo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ALIVD.

Vt juſtus DEVS eſt, ſic juſtè cuncta gubernat, „
Et fuit hæc juſto res ita viſa DEO. „
Quem mihi filiolū dederat, mihi rurſus ademit, „
Cujus velle fuit, nunc quoq; nolle fuit. „

ALIVD.

(eſt,
Tu quod es, ipſe fui, quid nūc ſim, cernere promptū
Omne ſed id quod ſum, tu quoq;, Lector, eris.
Vixi, non vivo: imò Chriſti ſanguine vivo,
Dum fidi vivus ſalvificante fide.
Enthea pars cœlo ceſſit, pars oſſea terræ,
Ne, qualis fuerim, quære; futurus eram.
Si tamen acceſſit tibi tanta cupido ſciendi,
Dicam; ætate puer, mente ſagace ſenex.

Petrus Lindebergius.

XIII. Itzehoæ.

Pauli Ranzovii urnæ hoc elogium inſculptum conſpicitur.

PAULUS RANZOVIUS, Joannis filius, in viridi ætate, apud Philippum Landtgravium Haſſiæ educatus, poſtea Alberti primi, ducis Pruſſiæ cubicularius factus, deinde cum Duce Adol- *Obiit 1579.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

pho, ad Caroli V. aulam ſe contulit, ac deinceps Metenſi obſidioni Signifer adfuit. Cum eodem duce Adolpho primùm ad bellum Dithmarſicum, deinde ad expugnationem Gothanam profectus, deniq; cùm dux Albanus, Adolphum Regis Hiſpaniarum nomine, ad ſocietatem belli cum bis mille equitibus evocaret, ejus militiæ Legatus factus eſt: quâ finitâ expeditione, domum rediens, diuturno morbo correptus, in complexu matris, uxoris ac fratris, firmâ in Deum fide, ac glorioſæ reſurrectionis ſpe certiſsimâ, vitam cum morte commutavit, Anno 1579. Cal. april. cum vixiſſet annos 51. Menſes 5. Dies 6.

Henricus ad fratrem.

Paule

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Paule, meæ vitæ pars altera & unica, frater,
Aſtra petis cœli, meq́; relinquis humo.
Sic Domino viſum, cujus data munere vita eſt, »
Cum placet, hanc donat, cum placet, ille rapit. »
Nec mihi tàm magnum, quamvis ſit acerba, dolo-
Mors parit, ereptus ſis licet ante diem. (rem
Quàm lætor mundi te caſsibus eſſe futuris
Præreptum, & cœlo, lætitiâq́; frui.

Ad eundem.

Quòd poſuit fratri monumentũ frater adempto,
Id luctus ſignum, & pignus amoris erit.
Quod fratri ereptus fueras, fortaſſè ferendũ eſt,
Quod patriæ eriperis, Paule diſerte, grave eſt.
Sed quòd mens coluit virtutem, gloria certè eſt:
Quod Chriſto nixa eſt, eſt tibi facta ſalus.

Joannes Major Doct. &
Poëta Laur.

ALIVD.

Paulus in hoc tumulo iuxta patris oſſa quieſcit
Ranzovius, priſcæ nobilitatis Eques.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Qui clarum egregiâ referens virtute parentem,
Pacis erat præſtans, militiæq́; decus.
Luſtra ſui jam nunc bis quinq; peregerat ævi,
Vt prius extremum clauſit in orbe diem.
Vnica languenti morbo fuit anchora Chriſtus,
Vecta polo mens eſt, tradita membra ſolo.
Henningus Conradinus.

NON procul ab hujus Pauli dicto ſepulchro, monumentum eſt COMITUM HOLSATORUM & SCHOWENBURGENSIUM, cui hæc præter alia inſcripta ſunt.

Monumentum hoc Comitum Holſatiæ & Schowenburgenſium, vetuſtate collapſum, H. R. cum fratrem Paulum ſepeliret, Anno 1579. refecit.

Obiit 1579. Paucis, poſt obitum patris, diebus elapſis, etjam ex hâc miſeriarum valle deceſsit nobiliſsima virgo METTA, Pauli filia, ac unà cum patre defuncta eſt, in cujus memoriam hæ exſtant næniæ:

Edita Ranzovidum celebri de ſtemmate virgo,
Cum patre ſub gelido marmore Metta jacet.
Dum parat exequias conjux mœſtiſsima Paulo,
Mox etiam celeri filia morte cadit:
Filia, ſpes matris: duplicat mors morte dolorem,
Dum turbat gemino funere Parca domum.

Am-

Amborum exuvias dulces, natæ atq́; mariti,
Huic dat cum lacrymis mater & uxor humo.
Certa tamen cœlo vitam præſtare perennem,
Optat utrumq́; polo, mœſta Beata ſequi.
Vna dies tumulo pariter, natamq́; patremq́;
Intulit, è tumulo reddet & una dies.

ALIVD.

Ver erat: ætatis cùm vere ſequuta parentem,
Sub durâ poſuit frigida mole pedem.
Metta puellarum decorans, ceu ſtella, cohortem,
Et comites ibant, forma, pudorq́; ſimul:
Cùm per odoriferos, ſub vere, incederet hortos;
Carperet & violas, purpureaſq́; roſas.
Ver erit: æterno cum vere ſequuta parentem,
Sidereâ felix ponet in arce pedem.
Claraq́; fulgebit cœtu, ceu ſtella, beato,
Virgineos inter, Metta recepta, choros.
Conſpicietq́; Deum, dabiturq́; corona capillis,
Nobilior violis, purpureiſq́; roſis.

Henningus Conradinus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

XIV. In oppido Odenſee.

Ad tumbam GERHARDI RANZOvii, hæc ſequentia æri deaurato inciſa monſtrantur:

Obiit 1580. GERHardo RANZOvio, Pauli filio, Joannis nepoti, qui cùm in hoc oppido Odenſehe, à Rege Daniæ Friderico II. Ducatus Sleſuicenſis principibus Holſatiæ, Joanni & Adolpho, in feudum concederetur, ſingulari certamine commiſſo, cum alio nobili Holſato, quem rurſus graviter vulneravit, enſe trajectus, ac hic præſente Rege, ac Ducibus, nec non Proceribus Daniæ ac Holſatiæ, ſepulturæ honorificè mandatus ab Henrico Ranzovio patruo: Beata mater, quæ maritum, filiam, & jam hunc filium natu majorem ferè ſpatio unius anni amiſit, mœrens non ſine luctu, dolore ac lacrymis, collocavit. Diſceſsit anno Domini 1580. die 19. Maii. Ætatis 26.

Hoc ſitus eſt tumulo GERhardus nomine Ranzow,
Magnanimo Paulo qui patre natus erat.
Cimbria quem genuit, rapuit Fionia, quinque
Dum numerat vitæ luſtra peracta ſuæ.
Italiæ fuit hic juvenis verſatus in oris,
Nec minus huic etjam Gallia nota fuit.
Æquaturus erat ſimili virtute parentem,
Ni fera rupiſſet ſtamina Parca manu.

Hujus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hujus ob interitum planxit Rex Danicus, atq;
Non minus Holſati condoluêre Duces.
Quòd ſic ante diem miſerando flebilis ictu,
Dum nimis audacter dimicat. enſe cadit.
Diſcite non temerè juvenes confligere dextrâ, ”
Mortem pro ludo Mars quia dirus habet. ”

Henricus Ranzovius
patruus.

ALIVD.

Flos cadit, auroræ modò qui fulgebat ad ortum, ”
Præterit exſiliens fornice rivus aquæ. ”
Imbre tumet gravido, ſed mox vaga bulla reſidit, ”
Frangitur & leviter ſplendida maſſa vitri. ”
Dulcis abit ſubitò languenti pectore ſomnus, ”
Excita cum ſtudio eſt mens generoſa ſuo. ”
Vmbra velut ſpeculo levis evaneſcit imago, ”
Avolat in ventos miſſus ab ore ſonus: ”
His citiùs cadit omnis homo, licet omnia fluxa, ”
Flos, aqua, bulla, vitrũ, ſomnus, imago ſonus. ”

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

» *Quòd ſubitâ præſens teſtatur morte Gerhardus,*
» *Flos juvenum, patriæ ſpes nova, dulce decus.*

Henningus Conradinus.

ALIVD.

Dum nimis audacter conſertâ dimico dextrâ,
Ah miſerum, ante diem funeris, enſe cado.
Sic fuit in fatis, ut tali morte perirem,
Quis ſcit victorem qualia fata manent.
» *Pœna DEI lenta eſt vindictaq́ lenta ſupremi,*
» *Craſtina non abiit, non hodierna, dies.*
» *Diſce meo exemplo, quicunq́ es, candide Lector,*
» *Cum ſocio haud temerè conſerviſſe manum.*
» *In dubio Mars eſt, ſed mors certiſſima ſemper,*
» *Nunc hunc, nunc alium, funere dura premens.*

Petrus Lindebergius.

Obiit 1580. EOdem anno 1580, Sept: 9. CAJUS RANZOVIUS, agens ætatis 14. Dreſdæ, in aulâ Electoris Saxoniæ Auguſti, (cui à patruo Henrico Ranzovio, Paulo patre mortuo, traditus,) febri correptus, & in verâ agnitione Dei vitâ defunctus eſt, & electoris juſſu ibidem ſepulturæ traditus. Hujus exequiale carmen tale eſt:

Quid

Quid querar, aut plangã? nũquã mihi cauſſa querelæ,
Dũ miſer hoc triſti verſor in orbe, deeſt.
Vix meus eſt frater cum gnatâ conditus urnâ,
Cùm natu major filius enſe perit.
Ecce iterum gnatum mors ſuſtulit atra ſecundũ,
Fraternæ ſoboli mors inimica nimis.
Enſifer hunc princeps celebri ſuſceperat aulâ,
Diſceret ut juvenis fortia facta ſequi.
Diis aliter viſum: viridi ſub flore juventæ
Interit, ac Dreſdæ contumulatur humo.

ALIVD.

Eſt homo flos agri, volucriq́ȝ ſimillimus umbræ, "
Aufugit, & ſi quem credimus eſſe, fuit. "
Mors homini certa eſt, nihil eſt incertius horâ, "
Quâ nos ſub leges avocat illa ſuas. "
Si non eſt igitur jus evitabile mortis, "
Tum vacat à lethi conditione nihil. "

Henricus Huſanus
J.V.D.

XV. Itzehoæ.

139.

NON longè à ſepulchreto Ranzoviorum ad
Obiit columnam, hanc parentationem matri ſuæ
cariſsimæ H. R. ſtatui fecit.

1582. Anno à nato Chriſto 1582, 4. cal: Jan: obiit nobilis & pia matrona ANNA WALſtorpia, Joannis Ranzovii conjux, poſt obitum mariti 16 anno, ætatis verò ſuæ anno 72, cùm vidiſſet filios filiorumq́; eorum liberos, nepotes ac pronepotes numero 48. quos omnes non minùs, quàm ſemetipſam moriens Deo commendavit. Hanc H.R. primogenitus ejus filius, in hoc templo ſepulturæ mandari, corpusq́; ejus cum mariti ac liberorū oſsibus conjungi, nec non mœrens hoc monumentum ejus memoriæ locari curavit.

Defuncta loquitur.

Vltima Walſtorpum proles hìc Anna quieſco
Juncta viro, gnato, filiolæq́; ſenex.
Jano Ranzovio nupſi dilecta marito,
Bis duo cui genui pignora cara tori.
Ex his progenitos cum neptibus adde nepotes,
Nempe quater denos & dedit octo Deus.

Hen. filius matri.

Ergo

Ergò etjam repetis patriam, cariſsima mater,
Et moriens triſti linquis in orbe tuos.
Quòd tamen extremum licuit valedicere ſaltem,
Hoc potuit certè gratius eſſe nihil.
Nũc tua membra licet tumulo claudantur avito,
Mens tamen æthereâ ſede recepta viget.
Conditus hîc etjam pater eſt, fraterq́ʒ, ſororq́ʒ,
His etjam jungi poſt mea fata peto.
Molliter oſſa cubent fratris, patris, atqʒ ſororis,
Nec minùs & matris molliter oſſa cubent.

XVI. Heidelbergæ.

HEnricus Ranzovius pater, erecto monumento marmoreo, ad columnam ſacræ ædis Divi Petri in cœmeterio, his threnodiis filium natu minorem lamentatur:

Siſte gradum quiſquis tranſis hâc forte viator,
Ut diſcas mortis triſtia fata meæ.

Ego JOANNes RANZOvius infelix puer, Henrici Ranzovii filius, in hanc urbem literarum gratiâ cum Ducibus Holſatiæ D. Friderico & Philippo miſſus, peſte correptus, & paulò pòſt in verâ invocatione Dei Anno 1582. Octob. 17. mortuus, ac ſine ceremoniis veſpere, eodem die hîc ſepulturæ datus, & ſic humanâ ope deſtitutꝰ, à Deo autem ex *Obiit 1582.*

hac mortali vitâ, ad perpetuam immortalitatem e-
vocatus, in patriam cœleſtem locatus, & à parente
triſtiſsimo hoc monumento donatus, reſurrectio-
nem mortuorum, & reparationem omnium rerum
exſpecto.

Durum eſt extra patriam mori.

Hîc ego Ranzoâ prognatus ſtirpe Joannes,
Mortuus humanâ conditione cubo.
Cimbria me genuit, ſed non poſt fata recepit,
Sicq́ peregrinâ ſum tumulatus humo.
Hanc me pertraxit ſtudiorum fervor ad urbem
Principibuſq́ comes, nobilibuſq́ fui.
His licuit cunctis ad patria rura reverti,
Vnum me reducem noluit eſſe Deus.
Sed benè: mens etenim cœleſti ſede recepta,
Viſitat æternæ docta Lycea ſcholæ.
Corpus humus tegit exanimum, dum ſuſcitet illud
Extremi Chriſtus tempore judicii.

Annus obitus 1582. continetur
hoc diſticho.

HIC sIta RanZOVI sVnt oſſa teneLLA IoannIs,
Mens eſt CœLeſtIs pars qVota CVnqVe ChorI.

Idem

XVII. Itzehoæ.

IDem Henricus Ranzovius filio ſuo JOANNI, Heidelbergæ defuncto & ſepulto, cenotaphium hujuſmodi inſcriptionis conſtituit.

Henricus Ranzovius, Friderici II. Regis Daniæ Conſiliarius, tàm utriuſq; ducatus Sleſuicenſis & Holſatiæ, quàm Dithmarſorum Gubernator, JOANNI RANZOVIO, filio ſuo infelici, natu minimo, qui candore animi, religione in Deum, pietate ergà parentes, caritate in fratres, ſororeſq; inſigni fuit, Heidelbergæ, dum literis operam navaret, ac principibus Holſatiæ D. Friderico & Philippo adeſſet, in ipſo ætatis flore, peſte exſtincto, in memoriam ejus, ac futuræ immortalitatis ſpem, hunc tumulum honorarium, apud conditoriũ majorum, à ſe, ſibi ac poſteris etjam deſtinatum, mœrens dolenſq; F F.

Cùm mihi caneſcens tumbam, tumulumq; parâſ-
Quo, tu nate, meos contegeres cineres. (ſem,
Sunt ubi compoſiti poſt actæ tempora vitæ,
Cum patre germanus, cum genitore ſoror.
Tu quoq; dicebam, ſimul hîc ô nate, quieſces,
Cùm tibi ſupremum finiet hora diem.
Obſtitit hei fati vis, ac immobilis ordo,
Te procul à patriâ ſurripuitq; tuâ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Sic prius exequias tibi ſum præſtare coactus,
Qui me debueras ad mea buſta ſequi.
Hæc tibi ſint igitur luctus monumenta paterni,
Hæc patrimonii ſint tibi, nate, loco.
Et quoniam tranſacta meæ pars optima vitæ,
Spero mihi ſummum non procul eſſe diem.
Spiritibus noſtris quo conjungemur, & unà
Vivemus faciem jugiter ante Dei.

Obiit 1586. ASſcribo hîc Illuſtris & generoſiſsimi viri EBERhardi ab HOLLen, Epiſcopi Lubecenſis & Verdenſis, Abbatis Lunæburgenſis, & Henrici Ranzovii affinis, epitaphium. Qui morte occubuit Lunæburgi, Anno 1586. Jul. 5.

Præſulis illuſtri effulgens EBERhardus honore,
HOLLIAdes gentis gloria ſumma ſuæ.
Paſtorale pedum Verdam ſuper atq; Lubecum
Tendit, & Abbatis pallia lata tulit.
Nunc jacet in tenui cryptâ virtute ſuperſtes
Inclytâ, & in cœlo mens agit ante Deum.

Diſtichon continens annum, menſem, diem, & locum mortis.

QVInCtILIs qVInta ferè LVCe CaDente per horas,
HIC LVnæbVrgæ ſanctè EberharDVS obIt.

In æde

XVIII. In vico Kliploe.

IN æde parochiali Alefeldiorum, ſepulta eſt CATHARINA H. R. filia, cujus conditorium hujuſmodi inſcriptione exornatur.

Henricus Ranzovius, D. Joanni filius &c. filiæ ſuæ dulciſsimæ, Catharinæ, uxori Friderici ab Alefelt, domini in Seſtermuhe, præproperâ immaturâq; morte ſibi ademptæ, in memoriam & certam reſurrectionis futuræ ſpem mœrens dolenſq; poſuit. Animam efflavit Anno 1587. Maii 26.

Nobilis hoc vili tegitur Catharina ſepulchro,
Quæ de Ranzoio ſanguine nata fuit.
Duxerat uxorem ſibi quam Fridericus ab Al-
Cui ſubito caſu mortis adempta perit. (felt,
Si cupis ætatis viridem cognoſcere florem,
Adde annis vitæ bis duo luſtra tribus.
Non tamen hæc obiit ſterilis, ſed trina reliquit
Conjugii mœſto pignora grata viro.
Hæc monumenta ſuæ gnatæ poſt fata ſuperſtes,
Parva ſacrâ poni fecit in æde parens.
Vt non exiguum liquidò teſtentur amorem,
Atq; exſtent luctus triſtia ſigna ſui.

Eandem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

XIX. Itzehoæ.

EAndem filiam Catharinam, in D. Laurentii fano, pater H. R. hoc epitaphio honorario & elogio donavit.

CATHARINÆ RANZOVIÆ filiæ, Friderici Alefeldii uxori, poſt unius diei morbum, ſubitæ mortis caſu abreptæ, cum vixiſſet annos 23. Menſes 5. dies 13. horas 4. Henricus Ranzovius, Vicarius Regius & Satrapa Segebergenſis, ac Chriſtina ab Halle, parentes, præpoſtero naturæ ordine, in ſenio ſuperſtites relicti, inſperatum hoc memoriæ ſacrum ſtatuerunt.

Obiit 1587.

Henricus Ranzo, Daniæ qui nomine Regis
Holſatiam magnâ proſperitate regit.
Ipſius & conjux Halleæ gloria ſtirpis,
Gratum quæ Chriſti nomine nomen habet:
Ambo dedêre ſuæ monumentum hoc nobile natæ,
Cum rigidæ mortis falce reſecta fuit.
Hæc Catharina fuit, Friderici nupta Alefeldi,
Quæ tulit hanc ipſi, mors inopina fuit.
Tres & viginti vitæ tranſegerat annos,
Menſes præterea quinq; dieſq; decem.
Tres dictis ſuperadde dies cum quatuor horis,
Præproperâ, dices, morte ſoluta jacet.

Oim-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

O inſperatum monumentum hoc, ordine prolis
Turbato, mœſti quod poſuêre ſenes.

Defuncta alloquitur patrem.

Care parens, noli nimis indulgere dolori,
Quòd me fata citò ſurripuêre tibi.
Juſta quidem, quòd ſum proles jam tertia, morte
Quæ rapitur ſubitâ, cauſſa doloris adeſt.
At tibi ſubveniat rurſus, quod cara relinquo,
Quæ minuant luctum, pignora trina tibi.
Hæc fidei committo tuæ, cariq; mariti,
Vobiſcumq; opto ſalva manere diu.
Ipſa ego non cupio vitam revocare priorem,
Nam fuit hæc multis obruta ſæpè malis.
Quorum nunc expers, cum ſanctis gaudia cœli
Percipiens vitâ proſperiore fruor.
Ergò flere licet, non indulgere dolori,
Flebile nam funus, nobile fœnus habet.
Hanc pater, hanc genitrix, hanc te dulciſſime conjux,
Hanc vos filioli, ſpem recreare volo.
Id, ſi cara fui, date mî, pariterq; rogate,
Vt mea, dum ſurgam, molliter oſſa cubent.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Interea tu care parens, materq; valete,
Cumq; tribus natis, care marite, vale.

XX. In oppidulo Galliæ.

Collevure apud Bituriges ſepultus eſt FRIDERICUS RANZOVIUS, tali epitaphio Lutetiæ Pariſiorum facto.

Obiit 1587.

FRIDERICUS RANZOVIUS Holſatus, patre natus nobiliſsimo & ampliſsimo viro, HENRICO RANZOVIO, Sereniſsimi Daniæ Regis Conſiliario, & in Holſatiâ Legato, Domino hæreditario in Bredenberg & Drakenburg.

Patris nempe fortiſsimi genuinâ virtute filius,
Familiæ columen, patriæ lumen,
Equitum ſub Comite Baſſonpierro Magiſter,
Dum ſecunda Chriſtianiſsimo Regi Galliarum
Stipendia meret, & fugatis hoſtibus, rariori
Comitatu, caſtris longiùs abſcedit;
Naturæ debitum latronum ſceleri perſolvit,
Et mortalis corporis mortales exuvias
cum ſtolâ cœleſti commutavit;
Eas per Magiſtratum horum locorum honorificè
collectas,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Et poſtea à nobiliſſimo viro Andreâ Pleſſio
cognato cognitas,
Mœrentes amici huic tumulo mandavêre.

Patriâ procul, patre procul,
Procul ſepulchris paternis.
An hoc ille infelicior?
Non eſt, non eſt, viator.

Cur?
Fortibus & piis omne ſolum
Vt patria eſt, ita ſepulchrum.
Et hoc ſi didiciſti
Viator, abi.

ALIVD.

Quòd decuit gnatum caro præſtare parenti,
Præſtitit hoc gnato morte jubente pater.

Eidem.

Nobilis Holſati Friderici nomine Ranzow
Oſſa ſub hoc vili marmore tecta jacent.
Spes patriæ, columen gentis, dum fata ſinebant,
Exemplumq́; Equitum nobile ſemper erat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Flore ſed ætatis globulis trajectus in ipſo,
Dum ſequitur fortis Gallica caſtra, perit.
Et ſic militiæ terreſtris ſigna relinquens,
Jam ſequitur ſummi cœlica caſtra Dei.

Chriſtophorus Sylvius.

XXI. Itzehoæ.

VTi reliquis piè defunctis filiis, H. R. pater, diverſis in locis Epitaphia erexit, ita etjam huic filio, in Galliâ humato, in D. Laurentii eccleſiâ Itzehoenſi hoc cenotaphium deſtinavit.

FRIDERICO RANZOVIO HEnrici filio, Archidiacono & Canonico Sleſuicenſi, in teneris annis in aulâ Electoris Auguſti educato, Latinæ linguæ non ignaro, qui, cum quinq; expeditionibus interfuiſſet, primùm Colonienſi apud Joannem Caſimirum Palatinum, anno 83. Secundò Livonienſi verſus Oſel & Arnsburgum, cum regio Danico Admiralio, anno 84: Tertiò cum Erneſto de Mandelſchlo in Galliâ, anno 85: Quartò verò in Belgio, anno 86. ubi unius turmæ equitum ductor fuit: Ac tandem in Galliâ anno 87, Regis Galliæ Henrici III. partes ſecutus, non procul à Chaumperaulx à ſicariis globo aliquoties ex inſidiis trajectus periiſſet †, Henricus parens, qui Catharinâ filiâ *, & Catharinâ, ex filiâ Oligardâ, nepte †, & tandem filio natu tertio Friderico in Galliâ: nec non duobus fratris ſui Pauli filiis, Joanne * in Poloniâ, & Da-

† Obijt A.C. 87. 29 Novembris.
* Ob. A. 87. 26. Maij.
† Ob. A 88. 20. Ian.
* Ob. A. 88. 23. Ian.

Daniele † etjam in Galliâ, ſpatio unius anni orbatus eſt, ſenex juveni, mutato naturæ ordine, ſummo animi dolore affectus, inſperatum, minimeq; opinatum hoc monumentum ſacravit. *Obijt A. C. 87. 24 Novembris.*

Non laudes æquare, ſed exſuperare parentum,
Vincereq́ haud vinci, mens mihi firma ſtetit.
Diis aliter viſum, qui Mortem Marte propināt,
Laudem per fraudem, vivere perq́ necem.
Nil moror, ignivomi pereo quòd fulmine teli,
Hoc queror, hoc doleo, clam quòd ab hoſte necor.
Sic eſt: ſæpè malum peregrè comitatur euntes, »
Ac ibi mors præſtò eſt, longè ubi abeſſe putas. »

Petrus Lindebergius.

Parens filio.

Diſpenſante Deo, quæ fiunt, omnia fiunt, »
Hic benè agit, quòd agit, ſeu grave, ſeu leve ſit. »
Hic mihi te natum dedit, hic te rurſus ademit,
Patre dolente procul, matre gemente procul.
Et procul à patriâ terrâ, noſtriſq́ ſepulchris,
Quæ mihi jamdudum, condideramq́ tibi.
Sed bene habet; Patria omne ſolū, et veriſſima cœlum,
In quo te vivum, Nate, videbo iterum.

Cum mihi te reddet, qui te mihi ademit Jeſus,
Et veniet ſummo turbine ſumma dies.
Interea has lacrymas, & quæ tibi juſta parento
Nolens atq; volens, ſigna doloris, habe.
Vin mage? nolo pater. Qui fili? Fata recuſant,
Nec libet. Ah liceat, non licet. Ergò vale.

Copia

Literarum ſereniſsimi Regis Danorum Friderici II. ad H. R. in quibus ipſum conſolatur de obitu filii, ſub dato Anderſchow 30. Martii, anno 88. Rex autem ipſe 4. Aprilis eodem anno, 5. die poſt datas literas, placidè fato conceſsit.

FRIDERICUS Dei gratiâ Rex Daniæ &c. Nobilis præclarè ſincereq; nobis dilecte: Filium tuum Fridericum in Galliâ periiſſe non ſine animi perturbatione audivimus. Si Deo ita viſum fuiſſet, ſanè diuturniorẽ vitam ex animo ipſi optâſſemus. Cum autem hujuſmodi caſus immutari nequeant, Deo opt: max: qui unicuiq; certum vitæ terminum præfixit, liberam de his diſponendi poteſtatem æquo animo permittere tenemur. Commiſeratione tamen Regiâ ac piâ ob hunc triſtem caſum afficimur, teq;, ſincerè nobis dilecte, benevolentiâ regiâ proſequentes Deo immortali commendamus. Datum Anderſchovii 30. Martii, Anno 1588.

FRIDERICH.

Cum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CVm DANIEL RANZOVIUS, PETRI RANZOvii hæredi in Arensborch, Woldenhorn & Trojeburg, R. M. Conſiliarii filius, Patavii, ubi ſtudiorum gratiâ commorabatur, hoc anno fato conceſſerit, atq; inde avito, quod habent in Holſatiâ, monumento illatus ſit, placuit ejus quoq; hîc mentionem facere, &, quibus HENRICus noſter eum deflet, elegos annectere, donec ei à parente dignum erigatur ſepulchrum.

Obiit A.C. 1590. 11. Februarii

Siccinè mi DANIEL cari ſpes unica patris,
Siccinè vitali lumine caſſus ades?
Te pater hæredem ſe linquere velle putabat,
Artibus excultum moribus atq; bonis.
At tu triſte redis, redis hei miſerabile funus,
Vt munus poſcas exequiale patrem.
Quod poſcis, dabitur, tumulo condêris avito,
Exequiis nec tu deſtituêre piis.
Sic placuit Domino, qui mens eſt edita nullo
Principio, complens omnia, fine carens.

Henricus Ranzovius.

Aliud ejuſdem.

Ad Petrum Ranzovium.

Sic eſt Ranzovi: non eſt, qui ſpicula mortis
Inter mortales effugitare queat:

Hæc

Hæc quia proſternunt pariter juveneſq; seneſq;
Nec quenquam tutum, proh dolor, eſſe ſinunt.
Filius exemplo tuus, ô cariſsime Petre,
Eſt, patrui nomen cui Danielis erat.
Hic firmus, nec non juvenilibus integer annis,
Deſervit patriæ dulcia rura ſuæ.
Certus adire viros doctrinæ laude celebres,
Qui doctrinarum ſemina grata docent.
Italiam venit, ne quiſquam diceret ipſum
Natali tantùm delituiſſe ſolo.
Et quia Muſarum ſtudiis nunc Padua floret,
Subſtitit hîc, ſtudiis mox operamq; dedit.
Diſcendi cupidus, dum docta Lycea frequentat,
Approperat tacito mors inopina pede.
Inq; pium juvenem lethalia ſpicula torquet,
Ictus obit ſummum protinùs ille diem.
Sic quem ſperabas reducem cariſsime Petre,
Artibus excultum moribus atq; bonis.
Nunc tibi triſte redit, redit heu miſerabile funus,
Poſcit & exequias, te miſerande parens.
Eſt

Eſt aliquid tumulo ſi quis condatur avito,
Patria ſit quamvis fortibus omne ſolum.
Indolui, fateor, cum nuncia fama veniret,
Diceret ac nati funus adeſſe tui.
Nam facilis certè mihi conjectura dabatur,
Te in vitâ paſſum triſtius eſſe nihil.
Sic fuit in fatis: fortuna viriliter ergò,
Siſte precor lacrymas, iſta ferenda tibi.
Me ſpecta, qui ſum (mala ſunt tibi cognita noſtra)
Non ſemel elapſo tempore paſſus idem.
Exemploq́ meo tu nunc moderare dolori,
Nil prorſus dolor hic utilitatis habet.
Nam, quem nunc leges, ad gaudia vera reſurget
Natus, in adventu Chriſte benigne tuo.

AD EUNDEM PETRUM RANZOVIum, virum ſtrenuum & magnificum, defuncti patrem, Elegia Petri Lindebergii.

Quod Deus imponit molle eſt, quod judicat æquũ eſt, „
Quod ſtatuit juſtum eſt, quod facit omne bonum „
Suſpenſis igitur lacrymis, poſitoq́ dolore, (eſt.
Ranzoviæ gentis nobile, PETRE, jubar.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Deflere æternum DANIELem deſinenatum,
Illam illam cordis ſpemq́ decuſq́ tui
„ Nil ſurdo prodeſt tumulo cumulus lacrymarum,
„ Infectum, factum, reddere nemo poteſt.
Eſt fateor curarum cura, dolorq́ dolorum,
Mœror mœrorum, ſollicitudo gravis.
Amiſiſſe unum ſenii ſolamen, & unum
Delicium vitæ, deliciumq́ animæ.
Patre procul, patriâq́ procul, cunctiſq́ propinquis,
Longè hinc diſtanti, morte jubente, loco.
Sed ſolamen erit, quòd Chriſti carne reſurget,
Natumq́ exanimem patria terra tegat.
Non Latium, non urbs Patavini Antenoris, illic
Quanquam præpropero funere merſus obit.
Extera dum viſit juvenis, peregrinaq́ regna,
Et ſtudiis inhiat non ſine laude bonis.
„ Sic Domino placuit, qui patrem pignore donat,
„ Et lubitu & libitu, cùm cupit illa rapit.
„ Qui ſolùm ſolus quid nobis utile cernit,
„ Solus & arbitrio perficit omne ſuo.
Jamq́ tuum gnatum cœleſti ſede recepit,
Viſeret æternæ ut docta Lycea Scholæ.

Quare cùm lacrymæ nihil, aut ſuſpiria proſint,
  Petre, tui affectus contrahe vela pii.
Gentiliſq́; tui exemplo, moderare dolori,
  Qui placidâ novit talia mente pati.
Mors quemcunq́; manet, fato ſunt ſubdita cuncta, „
  Mors eadem nobis eſt adeunda brevi. „
En rapimur, ſenſim morimur, mutamur in horas, „
  Vita fugit, tempus labitur, hora volat. „
Omnia tranſibunt, & nos tranſibimus omnes, „
  Qui Chriſto novit fidere, vivet homo. „

Ejuſdem Petri Lindebergii Elegia alia ad eundem.

Quid magis eſt auro gratũ? valetudo. Quid illa?
  Pax. Quid et hâc? Soboles. Quid ſobole? ah nihil (eſt.
Non igitur mirũ, quòd gnati, nobilis Heros,
  Deflendi defles triſtia fata tui.
Sed ſtatuas aliquando modum, finemq́; dolori;
  Cum juſto fuerint hæc ita viſa DEO.
Siſte tuas lacrymas, mortalis vivere ſors eſt, „
  Et rurſum, fato non remorante, mori. „

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

„ *Dum nos hîc edimus, bibimus, dormimus, abimq;*
„ *Annum nemo poteſt addere, nemo diem.*
„ *Omnes ſub fati firmatâ lege tenemur,*
„ *Excitus in dubio eſt, hora, locuſq; necis.*
„ *Naſcimur hîc fletu, fletu traducimus ævum,*
„ *Et noſtrum in terris eſſe, fuiſſe parùm eſt.*
„ *Felix qui vivit ſic, demum ut vivere poßit,*
„ *Et famâ exoritur præpete, cum moritur.*
Ille tuus gnatus, gnatus tuus unicus, illud
Dimidium cordis, PETRE diſerte, tui.
Traditus eſt terræ, quia nil niſi terrea maſſa eſt,
Cumq; homo fictus humo, nunc quoq; fixus humi:
Corpore ſed tantùm, non famâ & mente ſagaci,
Mens generoſa polo eſt, membra caduca ſolo.
Atq; ita quem dederat curſum Fortuna peregit,
Supremumq; piè clauſit in orbe diem.
„ *Quiſquis es, in terris dum vivis, vivere diſce,*
„ *Vtq; Deo vivas poſtmodò, diſce mori.*

SEQuentes tres, etſi præcedentibus nonnullis prius fato conceſſerint: tamen cum aliquandiu in famulatu hujus Ranzovii fuerint, hoc loco inſerere placuit.

In terra-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

XXII. Bredebergæ.

IN templo Bredebergenſi JACOBO QVAlio Equiti Holſato, Henricus Ranzovius, hoc tempore per Holſatiam Interrex, monumentum ſaxeum cum ejuſmodi inſcriptione fecit.

Qualius ante diem crudeli funere raptus,
Mortua in hoc tumulo membra Jacobus habet.
Cumq́; novâ poſtquā ſex tantùm conjuge menſes,
Proh dolor, unanimis vixerat, occubuit.
At memor Henricus fidei, quam præſtitit olim,
Hoc Ranzow ſtatuit triſte doloris opus.
Vt ſit perpetui lacrymabile pignus amoris,
Et ſimul ut capiat præmia rara fides.

XXIII. Chilonii.

CHilonii Eccleſiæ muro extrinſecùs hoc benevolentiæ ſuæ erga miniſtrum μνημόσυνον publicum, H.H. inſcribi juſsit.

HENRICUS RANZOVIUS Regis Daniæ per Holſatiam Præſes, hoc monumentum DIDERICO VOGEL, quondam miniſtro ſuo perfideli, ſingulari certamine hîc perempto ac humato, ſpe futuræ reſurrectionis poſuit, Anno Domini 1580.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

„ *Diſcito mortalis temerè non temnere mortem,*
„ *Mors capiti præſtò eſt, cum quis abeſſe putat.*
„ *Diſcito mortalis temerè non ſpernere Martem,*
„ *Mars procus eſt Mortis, Mors fera Martis a-*
„ *Nil citius morte eſt, nil Marte incertius ipſo, (mor.*
„ *Si ſapis ambiguo fidere utrique cave.*
„ *Non opus exemplis, exemplum hoc aſpice noſtrum,*
„ *Vt tali morerer Dii voluêre nece.*
„ *Felix diſſimili vitam qui funere claudit,*
„ *Non ſine amore Dei, non ſine fine bono.*
„ *Si finis bonus eſt, bona cuncta fuiſſe putantur,*
„ *Optimus in terris exitus acta probat.*

Petrus Lindebergius.

XXIV. Flensburgi.

IN hujus urbis cœmetorio, lapide templo primario extrinſecùs itidem inſerto, memoriam pueri ſui H. R. hoc elogio conſecravit.

Strenuus ac nobilis vir HENRICUS RANZOVIUS, Friderici II. Regis Daniæ Conſiliarius, & utriusq; Ducatus Gubernator &c. puero ſuo PAULO OXEMUNDT triennio antè, eodem die

22. De-

22. Decemb: ictu pugionis in hac urbe necato, memoriæ ergô F. F. Anno Chriſt 1580.

Henricus patriæ decus, & fortiſsimus heros
Ranzovius, juſsit hæc monumenta ſtrui.
Paulus ubi cecidit ſtricto pugione peremptus
Oxmundt, qui parvo conditur hoc tumulo.

Item.

Durch einen blutigen ſtich behend/
Paul Ochſmundt gewan alhie ſein end/
Der edler Herr Heinrich Ranzow wolt/
Jhm dieſe gedechtnus bleiben ſolt.

XXV. Itzehoæ.

PRæter reliqua parentibus, filiis & filiabus, erecta monumenta, etjam ſingulare marmoreum, cujus typus hic ſubjectus eſt, in pariete templi Itzehoenſi, Ducatuum Regiorum in Holſatiá Pręſidens & Gubernator HENRICUS RANZOVIUS, ſibi parari, & illud reliquis majorum Epitaphiis adjungi vivens fecit, in quotùm ipſe, tùm ejus uxor, filii, filiæq; omnes ſacroſanctam Trinitatem venerabundi intuentes, ad vivum expreſsi ſunt cum inſcriptione tali.

RAN-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ESAIAS XXVI.
TERRA MANES EIICIET.

DEO TRINO ET
uni ſacrum.

HENRICUS RANZOVIUS, Joannis filius, Regiæ Majeſtatis Daniæ in Ducatibus locum tenens, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, Wellingsbuttel, Hattſtett, Tuſchenbeck, Ranzovisholm, Wandesbeck, Bucken, Melbeck, Redingſtorp, Ovendorp, Nutſchow, Nuchel, Gronow, Stelnow & Erffradt, hoc monumentum in honorem ſanctæ & individuæ Trinitatis, ac memoriam majorum ſuorum, juxta altare S. Trinitatis ſepultorum, propter loci commoditatem hîc poni curavit, anno 78.

Si vitâ cenſes defunctum me eſſe, viator,
Falleris, annexâ quòd ratione probo.
Præclarum in terris nomen poſt fata relinquo,
Spiritus in ſummo vivit ovatq́ polo.

ALIUD.

Vivo, poſt moriar: ſic fert divina voluntas,
Hæc quæ vult, eadem me quoq́ velle decet.
Vita mihi melior contingit temporis hujus
Vitâ, quam vixi, vita operoſa fuit.
Quam ſpero vitam, Chriſti mihi ſanguine parta (eſt,
Hâc dabitur lætâ pace, Deoq́ frui.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Ejuſdem.

Sat mihi ſat laudi, caris vixi ſat amicis,
Mors mihi ſperati muneris inſtar erit.
Ergô fama vale, ſpes & fortuna valete,
Tu quoq; Rex clemens, patria, ſtemma, vale.

Alia ejuſdem tumuli inſcriptio.

Sunt hîc tres nati tumulis, ſunt treſq; nepotes
Ranzovii, qui ſex ordine bis duo ſunt.
Janus & Henricus, Breido, Cajuſq; ſepulti,
Filius atq; parens, ac avus, ac proavus.
Ordine Ranzovidum veteri de ſtemmate nati,
Reddet at, horum animas quatuor, una dies.
Henricuſq; nepos, qui ſtemmate natus eodem,
Quatuor his jungi poſt ſua fata cupit.

Preces. H. R. pro felici ex hâc vitâ exitu.

,, *Alme pater, vitæ qui das primordia noſtræ,*
,, *Quiq; ſacro nobis numine ſemper ades.*
,, *Fac etjam vitæ felix ſit ut exitus hujus,*
,, *Vltima nec mortis ſit gravis hora mihi.*

Patria

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Patria, fama, domus, ſpes, Rex, fortuna, valete, „
Sat mihi, ſat vixi, Cimbria clara, tibi. „
Diſſolvi cupio vitæ pertæſus, & eſſe „
Cum Chriſto: Chriſto dulce vocante mori. „

Morus de Morte.

Nos ſemper mortem procul, & procul eſſe puta- „
At mediis latet hæc abdita viſceribus. (mus, „
Paulatim morimur, momento exſtinguimur uno, „
Lampas ut hîc oleo deficiente perit. „

CAPUT IX.

Emblema H. R. V. R.

Pictura.

Cranio ſuperimpoſitum horologium, ſpicis tritici ex eo naſcentibus, cum hâc inſcriptione:

DIES MORTIS ÆTERNÆ VITÆ NATALIS EST.

Des zeitlichen lebens außganck/
Iſt des Ewigen ein anfanck.

„*Vltima quæq; dies vitæ, ſi credimus, hujus*
„ *Eſt vitæ nobis fons & origo novæ.*

ALIVD.

Quid Cranii ſibi forma novi vult iſta? quid hoc-
Quidq; ſuper cranio vult nova nata ſeges. (ras?
Nempe dies mortis, vitæ fit origo perennis:
Qui moritur mundo, naſcitur ille Deo.
Scilicet hoc Henrice placet tibi ſymbolon Heros
Inclyte, quod pietas ſuggerit ipſa tibi.
At tibi ſera dies mortis tamen occidat opto,
Vt ſint virtuti tempora longa tuæ.
Vt quacunq; Deus te ſponte beaverit horâ,
Æternæ vitæ ſit genitura dies.

Ejuſdem.

„ *Summa dies mortis vitæ natalis habetur*
„ *Æternæ: ſi vis vivere, diſce mori.*

Nicolaus Reuſnerus
Poëta Laur:

Idem.

Mors hominem mortis pariter, morbiq; periclis
Subtrahit, & vitæ certa fit arra novæ.

Aliud.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

ALIVD.

Grana velut putrefacta novas meditantur ariſtas,
Corpus ſic gignent oſſa ſepulta novum.
Nempe ex interitu fluit inſtauratio noſtri,
Principiumq́; boni finis acerbus habet.

Albertus Lomeierus.

ALIVD.

Mors quæ corporeæ eſt hujus deſtructio maſſæ, „
Janua ea eſt vitæ principiumq́; novæ. „

Ejuſdem.

Tranſitus è vivis vitæ cœleſtis origo eſt, „
Qui Chriſto didicit vivere vivit homo. „

Ejuſdem.

Lux ea mortalis quæ ducitur ultima vitæ, „
Rurſum natalis ducitur eſſe novæ. „

Petrus Lindebergius.

ALIVD.

Naſcendo morimur, vita altera morte paratur, „
Vita hæc mors, mortis funera finis erunt. „

Hermannus Embſichovius.

Hujus Ranzovici Symboli AEquipollentia.

Mors vitæ principium.
Interitus reſtaurat.
Corruptio generat.
Finis præteriti, principium futuri.
Victurus morere.
Miſeria felicitatem parit.
Τὸ παρὸν οὐδὲν, τόδε μέλλον πάντα.
Futura præſentia non videbunt, ſed præſentia futura.

Prudentius.

Mors hæc reparatio vitæ eſt.

Aliud Doctoris Pauli ab Eitzen.

Viventes morimur, morientes vivimus, ergò
Vive memor mortis, mortemq́ paveſcere noli.
Vita malis plena eſt, pia mors precioſa quies eſt.
Vitam mors ſequitur, ſed mortem vita beata.
Mors nobis lucrum, quia vita eſt Chriſtus Jeſus.

Ejuſ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Ejuſdem H. R. Emblema alterum.

ITA SE COMPARENT IN VITA, UT VINCI ET MORI NESCIANT.

Der hat wol glebt der Ewig lebt/
Vnd des lob ſteds auff Erden ſchwebt/

Sic mortalis homo fugitivum tranſigat ævum, „
Vt nequeat vinci, aſt vincere, nevé mori. „

Ejuſdem.

Sic homines æquum eſt traducant tempora vitæ, „
Vt vinci nequeant, ut nequeantq; mori. „

Petrus Lindebergius.

CAPVT X.

Sequuntur Elogia Henrico Ranzovio ab amicis aſſcripta.

Clarus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Clarus imaginibus priſcis, fit clarior inde
Laude ſuâ, ſi ſit Marte vel Arte bonus.
Sufficit alterutrâ ſaltem præcellere laude:
Ars pariter nomen nobile, Marſq; dabit.
At quantò tua laus, & gentis præſtat avitæ,
HENRice, Aonii dive patrone chori?
Quæ tot habet claros Heroas Marte vel Arte,
Quot Fabios olim Roma ſuperba tulit.

Ejuſdem.

Ars, Mars, Sors; celebres, illuſtres atq; potentes
Ranzovios reddit, laude, decore, bonis.

Laus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Laus artis, Martis decor, et bona plurima ſortis,
Salva manent, pietas eſt quia ſancta comes.
Nicolaus Reuſnerus D.
& Poëta Laureat.

ALIUD.

Οὗτος Ῥανζόβιος πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
Ἀμφότερον, κῦδος μουσῶν, καὶ ὄζος ἄρηος
Δόξ' οὖν ἠδὲ χάρις μεγάλη τῷ ὀφείλεται
(ἀνδρι.
Matthæus Dreſſerus.

ALIUD.

Grata mihi dos eſt auri, gratiſſima libri,
Gratior eſt multò, quæ dat utrumq́; manus.
Si poſſem, RANZO prodocte, rependeret æquè
Aurum aurū, chartam charta, manusq́; manū.
Dextra quidem dextræ, libro liber æquiparetur,
Aſt mea non par eſt fulva moneta tuæ.
Interea cape ſis animum, gratiſſima dona,
Nam tibi dans animum, quei potiora dabit.
Paulus Meliſſus Myrtil:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Eidem ab eodem.

Cui Dei dono numeroſa proles
Obtigit, longumq́; genus nepotum,
Ille ſe verè poterit beatum
Dicere, RANZO:
Scilicet ſi degenerare avorum
Horreant virtute, ſuamq́; & ipſi
Quæritent famam, propriæ nihildum
Laudis egentes.
Veſtra gens Cimbris oriunda, perquàm
Nobilis bello cluet, ac vetuſta:
CAROLI Magni ſed enim audiebat
Tempore magna.
Id quòd & longâ ſerie evidenter
Seculi illius liquet, obſoletis
Sint licet complura (quod uſitatum eſt)
Merſa tenebris.
Scuta quis veſtri numerare poſſit
Stemmatis; ſuſpenſa cavis ſacellûm
In tholis? quis tot monumenta claris
Parta triumphis?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Martii Cimbris animi caleſcunt
Semper: ac fortis magis ipſa gaudet
Eſſe, quàm dici, generoſa virtus,
Nullius expers
Roboris. Cæcis licet occulatur
Fortè in umbrarum gravium latebris,
Nubium denſis quaſi preſſa clari
Lampas Olympi;
Exſerens ſeſe tamen uſquequaquê
Per tenebroſum radioſa fulget.
En tot in ſtirpes tibi copioſa eſt
Ducta propago.
Vt ſagatorum Fabios Quiritum
Æquet examen, numeroq́; vincat
Quamlibet multos generoſiore
Sanguine cretos.
An parum eſt, vivas hodiéq́; centum
Terq́; ſex durare animas viriles,
Stirpe RANZoâ genitas? parumné,
Corpore grandi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Præditas, ævum Pyliæ ſenectæ
Non pati marcere? Favens peramplam
Sors dedit vobis opulentitatem,
Non ſine fructu
Vbere, & rebus faciente voto.
Mars dedit callere potenter arma,
Pallas armorum benè temperare
Legibus uſum,
Quas ſciens recti Themis adminiſtrat:
Vnde tot Regumq; Ducumq; curæ
Eſtis. Inprimis operam tuam Rex
Danus abundè
Comprobat, magniq; facit, virorum
Appetens, qualem tua te, polite
RANZO, cùm doctrina peculiaris,
Linguaq; fandi
Pura, tùm niſus animoſiores,
Pectus & tàm conſiliis bonis, quàm
Re valens ipsâ, ac pia facta & æqua
Deniq; laudant.
O tui multos ſimiles pareſvè

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Gigneret noſtras humus: ut decenter,
Vt pié & firmé regerentur orbis
Frena labantis.

ALIVD.

Si Leo non gignit leporem, cycnuſvé columbam;
Magnaq́ʒ ſi fatuos non edunt lilia fungos;
Nec pravi egregiâ carpuntur ab arbore fructus:
Quid mirum ſi Therſiten quoqʒ fortis Achilles
Non generet? timidũvé Lycã, trepidumvé Piſan-
Divꝰ Alexander? quid mirum deniq́ʒ, ſi tot (drũ
Ranzoâ de ſtirpe ſati ſolenne parentum
Rettinuêre decus, notum tot ſecula mundo?
Cum natis inſit virtus generoſa parentum
Plerumq́ʒ, & fortes memorentur fortibus, atqʒ
Ingenui ingenuis, placidi clementibus orti.
Ad vos delata eſt proavitæ hæc gloria laudis,
O pueri & juvenes, ô tantæ gentis ocelli,
Egregios quæ tot Muſarum & Martis alumnos
Vna dedit, claris gens toto ut gentibus orbe
Conferri Ranzoa queat. Vos illa parentum &

Majorum decora, eximiâ cum laude tueri,
Et decet, & par eſt. Id quòd ratione modoq;
Non alio melius fiet, quàm ſi duce primâ
Euſebie, Muſas, veluti cœpiſtis, amare
Pergetis, docileſq; ipſis præbebitis aures:
Tamquam illis, quæ ſint fontes, diteſq; faviſſæ
Cunctorum, quæ mortalis fert vita, bonorum.
Indicio eſt, me vera loqui clariſsimus ille,
Gentilis veſter Ranzoæ gloria ſtirpis
HENRICVs, nunc canitie venerabilis Heros.
Qui Marti Muſas primis ſic junxit ab annis,
Euſebie præeunte ipsâ, ut quaſi culmen honorum
Invidiâ major, nulli ſplendore, opibuſq;
(Ni Regem, patriæq; Duces exceperis unos)
Nec doctrinâ etjam, aut natorum laude bonorum,
Sed neq; conſilio cuiquam, aut bonitate ſecundus
Contigerit, multiſq; viris, doctiſq;, boniſq;
Doctior & melior, patriâ celebretur in ipsâ,
Atq; extra hanc aliis quoq; ſit notiſsimus oris,
Regibus & rerum dominis, atq; urbibus amplis.
Excitet exemplum hoc veſtras tam nobile mẽtes,

Huc animū, huc oculos, animi huc convertite vi-
Et robur, nec præclaris deſiſtite cœptis, (res,
Optatâ donec Muſæ vos fronde coronent.

Nathan Chytræus.

ALIVD.

Qualis erat quondam, cùm maxima Roma vige-
Mæcenas patriæ gloria prima ſuæ: (bat,
Talis apud Cimbros, cum res ita publica poſcit,
Ranzovi es, patriæ fida columna tuæ.

Ejuſdem.

Sunt tibi cùm Regū, tùm publica commoda curæ,
Nec tamen Aönidum munera grata minus.
Regibus & patriæ pariter, Muſiſq; placere,
Quòd facis, humanum vincit id ingenium.

M. Laurentius Rhodomannus.

ALIVD.

Nobilitate potens, propriâ & virtute decorus,
Scipio ſive fuit, Scævola ſive fuit.
Ranzovius Cimber nullius cedit honori,
Scipio ſive tuo, Scævola ſive tuo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Ejuſdem.

Aſtrologum, Medicum, Hiſtoricum, ſummumq́ꝫ
Nomine vis uno dicere? Ranzovi9. (Poëtā,
M. Henricus Meibomius.

ALIVD.

Fabricios, Fabios, Scipiones, atq́ꝫ Camillos.
Varrones, Marcos, Æmilioſq́ꝫ probos.
Præſtantes Martis ſtudiis, atq́ꝫ Arte Minervæ,
Protulit Heroum Roma ſuperba parens.
Æternæ quorum famæ monumenta dicata,
Poſteritas poſitas ſuſpicit & ſtatuas.
Deſine mirari domus unica, Cimbrica plures
RANZOvios claros Marte, Togâq́ꝫ dedit.
Quorum nata Jovis ſervabit nomina, donec
Stormariam rapidis alluet Albis aquis.
Bartholomæus Gryphius.

ALIVD.

Holſatum decus, & Prorex RAnzovius Heros,
Ingenio dubium eſt, divitiſvé prior.
Holſatum decus, & Prorex RAnzovius Heros,
Divitiis potis eſt, & potis ingenio.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Ac pariter, quamvis præſenti tempore rarum,
Eſt Medicus, Vates, Aſtrologuſq́; et Eques.
Non igitur mirū, quòd plurima ſcripta relinquat,
Arte Sagoq́; valet, Marte Togâq́; viget.
Petrus Lindebergius.

Aliud ejuſdem Pet: Lind:

Divitiis tantùm Plutus, Mars belliger armis,
Artibus ingenuis doctus Apollo micat.
At decus Holſatiæ HENricus RAnzovius ipſis
Divitiis pariter, Marteq́; & Arte micat.
Nonne ergò potior Divis? quoniam tria præſtat,
Quæ ſimul hi terni non potuêre DEI.

Ejuſdem.

Sors, Phœbus, Mavors; Euclides, Naſo, Galenus;
Tres ſuper aſtra Dii, ſubter & aſtra Viri.
Ranzovium genuêre ſenem, aut Ranzovius illos
Tres ſuper aſtra Deos, ſubter & aſtra Viros.
Ille etenim claris longè clariſsimus unus
Par virtute gravi eſt, parq́; decore pari.

Si modò non claros ſuperat clariſsimus unus,
Tres ſub & aſtra Viros, & ſuper aſtra Deos.

ALIVD.

Ranzoviæ cui non eſt gloria cognita gentis?
HENRici cui non gloria Ranzovii?
Qui genus antiquum variis virtutibus ornat,
Vates & Medicus, Miles & Aſtrologus.

Collatio gentis Fabiæ Romanorum, & gentis Ranzoviæ Holſatorum.

Quos dederit quondam proceres, quæ corpora cla-
Roma per Auſonias emiſerit unica gentes, (ra
Si numeres, citiùs numerabis lumina cœli.
Vnus erat Latiâ Fabius vir maximus urbe,
Qui meritas laudes ortumq; æquabat Olympo.
Non hic Pyramides, cœloq; educere moles,
Nec viſus patriis circumdare mœnia portis;
Præſidium majus dedit & majora per urbem
Robora, patriciam proprio de viſcere gentem

Edidit

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Edidit, innumeros Fabios, procereſq́; viroſq́;,
Magna ſatis quorum virtus effulſit in armis,
Invictoq́; ſuas tutata eſt robore portas.
Ter centum Fabios bello dux abſtulit una,
Hinc genus Auſonium antiquo de ſanguine ductũ
Corruit, eximii ſupereſt ſcintilla nec ortus.
Quis verò Holſatos proceres, quis maxima gẽtis
Corpora Rãzoviæ numeret, quis in ordine ponat?
Teutonicos inter pars magna coruſcat in armis,
Atq́; hoſtem noſtris prohibet ſuccedere regnis:
Pars regnum viſit Daniæ, patriaſq́; per oras
Pars populo dat jura, viamq́; affectat Olympo.
Ac licet adverſo ſuccumbant plurima Marte,
Corpora, plura domi ſuccreſcunt, plura feruntur
Semina, perpetuos referunt quæ ſtemmatis ortus.

AENIGMA CONTINENS numerum Arcium Ranzoviorum videlicet 70.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

7. *Quot numerata olim patuli miracula mundi,*
7. *Quot colles, Superûm pignora, Roma tibi.*
7. *Quot certant urbes magni de patriâ Homeri,*
7. *Quot rata prudentes Græcia clara viros.*
7. *Quot ſublime polum ſtellarum corpus oberrant,*
7. *Quot retinet ſolitos hebdomas una dies.*
7. *Quot fluit in pontum tumefacta per oſtia Nilus,*
7. *Artes ingenuas quot Schola docta facit.*
7. *Quot ſunt Vergiliæ, nautis notiſsima ſigna,*
7. *Romani imperii quot ſacra fulcra ſacri.*
70. *Hæc decies ſeptem, ſi quis conjungat, habebit,*
Arces quot teneat Ranzoviana domus.

Aliud continens numerum Ranzoviorum hoc anno 1590 viventium.

10. *Quot Deus Ægyptum plagis punivit acerbis,*
6. *Abſolvitq́; idem lucibus orbis opus.*
12. *Quot menſes numerat ſolaris quilibet annus,*
30. *Et ſiclis Dominum vendidit Iſcharioth.*

Quot

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Quot facta exſiſtunt elementis corpora mixta—, 4
Et Paradiſiaco flumina dia ſolo. 4
Quot genuit Jacob, ſenii fulcimina, natos, 12.
Annos & geſsit regia ſceptra David. 40.
In numerū hos numeros, qui congeret, inde vide- 118.
Ranzovii vivi hoc tēpore quotquot e- (debit,
(runt.

Petrus Lindebergius.

In effigiem Henrici Ranzovii.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Nobilis expreſſit ſculptoris dextera vivos
HENRICI vultus ſedula RANZOVII:
At, quæ rara latent ſub pectore dona Minervæ,
Exprimere haud potuit, nec fuit artis opus.

ALIVD.

Hæc eſt HENRici effigies veriſſima RANZOW,
Qui Danaum in patriâ munia Regis obit.
Cum pede felici jam quinta accederet æſtas,
Poſt bis ſex vitæ luſtra peracta ſuæ.
Ex oculis gravitas, virtus ex fronte relucet,
Mentem qui poſſet ſculpere nemo fuit.
Nec fuit artis opus: namq́; eſt ars cognita Divis.
Exteriora patent, interiora latent.

In effigiem armatam Ejuſdem.

Hæc eſt Ranzovii decens imago,
Quem vicaria Danici tot annos

Regis munia reddidêre clarum,
Immò claruit arte. Gens avita
Stemmatis ſeriem vetuſtioris
Summâ nobilitate ſemper auxit,
Raramq́ inſuper eruditionem
Adjecit. Cataphractus ecce præſtò eſt,
Mars thoraca viro dedit gerendum,
Sed Pallas galeam, caput Minervæ,
Robur corporis eſt ſacrum Gradivo.
Cui mirum, cate Ranzo, ſi vel unus
Multos Marte viros, & Arte vincas.

Paulus Meliſſus.

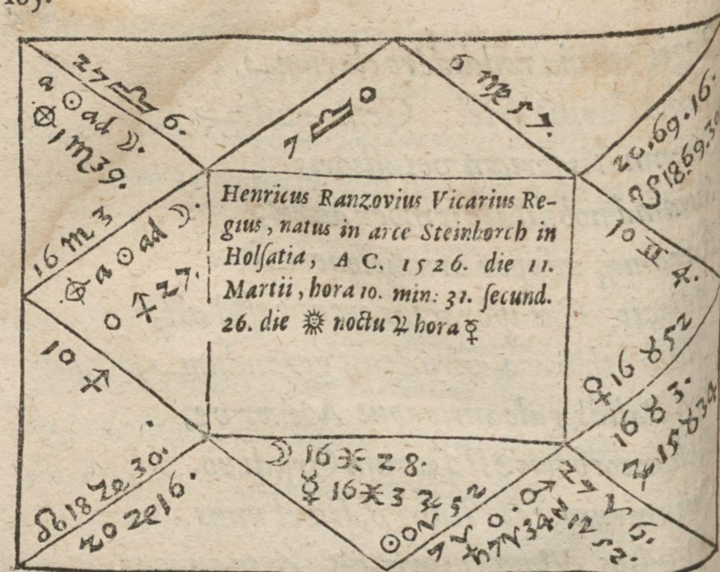
In Effigiem togatam
Ejuſdem.

Hactenus armatum, nunc me ſculpsêre togatum,
Namq́ annis habitus convenit iſte meis.
Dum poſtrema mihi fermè jam vivitur ætas:
Arma viros ornant, ſed toga longa ſenes.

Figura Nativitatis ejuſdem, cum ſuccincto judicio D. Conradi Daſypodii, anno 78 edita, quæ etjam in bibliotheca Bredenbergenſi argento incîſa conſpicitur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

♂ in propria domo
♀ in propria domo
☌ benigna ♃ & ♀
fortunatum in domo propria ♀
⚹ aſpectus ♀ & ♃
ad ☽ ex 7 Cardinali domo in 4.
⚹ aſpectus ♀ & ♃
ad ☿ ex ſeptima in 4.
☌ ☿ & ☽ in quarta domo Cardinali.
Caput Draconis et fidicula in ſecunda domo.
☍ Solis & ♄ in ♈ infortunata eſt.
Cætera omnia bona feliciaq́; ſunt.
Directi & veloces ſunt omnes planetæ, excepto Mercurio retrogrado.

Series directionum pertinentium ad morbos, pericula, & vitæ longitudinem.

	In annis	Menſibus	Diebus
Solis ad Saturnum	7	5	0
Lunæ ad Saturnum	22	4	24
Solis ad Martem	24	8	0
Horoſc ad cor Scorpii	31	10	6
Lunæ ad Martem	36	10	6
Horoſc. ad ☐ Lunæ	43	0	0
Horoſc. ad ☐ Solis	60	3	6
Horoſc. ad ☐ Saturni	67	1	12
Horoſc. ad ☐ Martis	79	10	

Se-

Series directionum pertinentium ad bona fortunæ.

	In annis.	Menſibꝰ.	Diebꝰ.
M.C. ad trigonum Jovis	8	3	6
M.C. ad trigonũ Veneris	8	11	12
M.C. ad oppoſitum Saturni	29	0	24
M.C. ad ſpicam virginis	36	10	6
M.C. ad oppoſitum Martis	24	2	18
M.C. ad ſortem	50	8	12
Solis ad corpus Jovis	51	1	0
Solis ad corpus Veneris	53	3	0
M.C. ad luminoſiorem lancis	57	4	0
Vel juxta alios	58	2	0
Lunæ ad corpus Jovis	60	7	0
Lunæ ad corpus Veneris	61	7	0
M.C. ad oppoſitum Jovis	64	8	24
M.C. ad oppoſitum Veneris	65	2	18
M.C. ad cor Scorpii	81	2	24

Motus ſolis eſt computatus in hac figurâ ſecundum tabulas Alphonſinas: ſecundum autem tabulas Prutenicas locus ⊙ 0. *grad.* 22. *min: Arietis. Omnes Planetæ ſunt in Planetarum exaltationibus, ergò honores ipſi promittuntur.*

Oppoſitio præcedens nativitatem cadit in

10 domum, id ſignificat etjam honores.

Sol in exaltatione excellentes honores atq; dignitates largitur.

Duo Planetæ in propriis domibus faciunt illuſtrem, ſplendidam & celebrem fortunam, & in ſuis actionibus felicem & fortunatum.

Mercurius in angulo dat alacritatem ingenii, literarum ac diſciplinarum ſtudium, inprimis verò rerum mathematicarum & naturalium.

Conjunctio Mercurii & Lunæ, in quocunq; ſigno fiat, excellentia facit ingenia.

Jupiter generalis ſignificator divitiarum in ſeptima, ex conjugio divitias durabiles largitur, præſertim cum ſit fortis & fortunatus, conjunctus Veneri in proprio ſigno.

Diuturnam autem fore vitam Henrici Ranzovii oſtendunt Jupiter & Venus in ſeptima, quæ felicem plerumq; deſignant ſenectutem. Atq; idem conſtat ex aſcendente & Luna, quæ eſt Hilech. Deinde ex Almuthen genituræ ſcilicet

licet

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

licet Marte: Et Lunæ ſigna ſunt humida, & ſatis humidi radicalis ſuppeditant ipſi, tamen morte mirabili eſt periturus.

DE HUMANIS CONſiliis H. R.

Quò nunc humanæ penetrat ſolertia mentis?
Quid non conſiliis ſubijcit illa ſuis?
Nec latebris adeò res ulla reconditur altis,
Quas acies animi non penetrare queat.
Hæc res evolvit dubias, penituſq; latentes
Eruit, & lucem cogit habere ſuam.
Quæ ſint eventura videt, præſentia tractat,
Tempore quæ lapſo præteriêre, tenet.
Omnia rimatur, perpendit, verſat, & optat,
Linquit inexcuſſum ſedula cura nihil.
Fallitur illa tamen, plerumq; vacillat & errat:
Nam ſtant arbitrio cunctaque caduntq; DEI.

Cicero lib. I. de Divinatione.

Affert vetuſtas omnibus in rebus longinqua obſervatione incredibilem ſcientiam.

In Inſignia H. R.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Quænam hæc ſimplicitas à noſtro diſſona ſeclo?
An non Ranzovii divite ſtirpe ſati?
Fallor? an his paucis ſubſunt quàm plurima: du-
Diſtinguunt clypei forma colorq́; latus. (plex
Perfuſum minio dextrum, candore ſiniſtrum,
Candor huic generi eſt, ingenuuſq́; pudor.
Caſsis habet geminum cornu, conſtantia fortes
Corpore non ſolùm, ſed quoq; mente facit.

San-

Sancta ô ſimplicitas: ô ingenioſa vetuſtas,
Quæ tàm ſuccinctè plurima dona notat.

Salomon Frenzelius
Poët. Laur.

ALIVD.

Quàm benè cum Muſis communia templa tene-
Alcides forti promptus ad arma manu. (bat,
Doctrinæ & præſes, cerebro Jovis edita Pallas,
Invictos animos ad fera bella gerit.
Tàm benè Ranzovio fulgent in ſtemmate juncti,
Hinc certè rubeus, candidus inde color.
Martius ille color, caſtrenſibus aptus & armis,
Hic pace & ſtudiis dignus Apollineis.
Seu Martem ſpectes, Muſaſq; & cætera dona
Ingenii, æternum gens ea nomen habet.

De nomine ejuſdem.

Ecquod, Mæcenas, veſtri ſit nominis omen,
Dum variis mecum voluo revolvo modis:
Carminis inventor vellit mihi Cynthius aurem,
Et, quòd quæris, ait, lingua Pelaſga docet.

Nam ſi Ῥαντίζω Grajis aſpergine luſtro
Dicitur, ac vitæ norma modusq́; βίος.
Nominis omen habes: famæ quia labe carentis
Gloria RANZOVIOS puraq́; vita facit.
Chriſtophorus Sylvius.

In effigiem armatam, ſtrenui & fortiſsimi Herois,
Joannis Ranzovii, Henrici patris.

Ranzovii præſens monſtrat ſculptura figuram,
Cui nomen mitis gratia mite dedit.
Qui ſit, qui fuerit, teſtantur plurima bella,
Bella peracta ſolo, bella peracta ſalo.
Illius & reliquos quâ præſtitit, enthea virtus,
Famaq́; nota homini, factaq́; grata Deo.
Omnia non dicam, ex hoc uno cætera diſces,
Factis Divus erat, corpore verus homo.
Petrus Lindebergius.

In effigiem togatam ejuſdm.

Hoc Ego Non, Ratio Illius Cum Vera SubituR
E ſſe decus magnum ſtatuo, tractata per arm A
N on etjam pacis ſtudio ſibi quærere nome N
R ectè agitur ſumptis cùm pax componitur armi S
I d decus eſt verum. Sic tu pater optime bell A
Cum gereres Regũ, hoc peragebas omnia fructV,
V t ſtabiliretur Pax & Concordia regn I
Sic & ego contendo, meo Pax ut bona ſuaſ V
Regnet Agris Noſtris, ſeq́; Addat Vt inclyta virtuS.
Henricus Ranzo-
vius.

Aliud

Aliud in laudem ejuſdem.

Cum Cæſar Quintus tractaret Carolus arma
Adverſus Regem martia liligerum.
Ranzovium ſcriptis inviſit uterq; Johannem,
Belligeri natum Martis ad arma virum.
Huc ades, ac dubiis fer opem fortiſsime rebus
1533. *Ranzovi, propriâ ſcripſit uterq; manu.*
Eſt tua nam perſpecta fides, tua cognita virtus,
Proq; tuis meritis præmia digna feres.
Regibus à tantis ad bellica caſtra vocari
Res eſt præcipuè laudis habenda loco.

Georgius Wippermannus.

Aliud in laudem ejuſdem.

Magnanimus fuit hic Heros, qui nomen ad alta
Egregiis factis extulit aſtra ſuum.
Carolus invictus, Rex Franciſcusq;, Monarchæ
Cum gererent forti mutua bella manu.
1533. *Herois tanti commoti laudibus amplis,*
Hunc ſibi per literas expetiêre ducem,

Polli-

In effigiem Henrici I. Marchionis Luſatiæ, & Comitis ſeu Burggravii Liſnicenſis.

Effigies hæc eſt Henrici congrua primi,
Qui Luſatorum Marchio ritè fuit.
Ac Liſnicenſes rexit Burggravius idem,
Ottonis ſummus laude vehendus avus.
Ottonis: de quo ſurgit Ranzoa propago,
Pro meritis nunquam ſat celebrata ſuis.
Hoc liquidò monſtrant utriuſq; inſignia ſtirpis,
Diſcerni parvâ quæ ratione queunt.

Dethlevus Sylvius.

ALIUD.

Si migrat in natos genitorum maſcula Virtus,
Naturæq; manent ſemina quæq; ſuæ.
Hic etjam Comitũ Groitzenſiũm ſtemmate cretus,
Ritè ſui poterit filius eſſe patris.
Cui ſimilis Virtutis amor, par gratia formæ,
Mens veneranda togâ, mens memorãda ſago.
Et patris eſt rebus cunctis veriſſima proles,
Sicut ea ex multis conſpicienda patent.

Petrus Lindebergius.

In

Inſignia Marchionatus Luſatiæ.

Inſignia Burggraviat⁹ Magdeburgenſis.

Comitatus Groitzenſis.

Comitat⁹ Liſnicenſis & Ranzoviorum.

Dynaſtiæ Swanfeldiæ circa Zuickaviam.

INSIGNIA.

WIPERTI II PRINCIPIS BELLICOSI MARCHIONIS LUSATIÆ, BURGGRAFFII MAGDEBURGENSIS ET LISNICENSIS, COMITIS GROITZENSIS CUIUS PRONEPOS OTTO FUIT RANZOVICÆ FAMILIÆ CONDITOR.

In inſi-

In inſignia Wiperti II.

Hæc quæ cernis ſunt inſignia vera Viperti,
Qui Groitzenſis erat, Liſniciūq́; Comes.
Robur BOS præſtās, AQVILæ pars nobile nomē,
Pro patriâ ſignant pondera geſta TRABES.
Pectora magnanimꝰ SONIPES ſpirantia Mar-
Delicias Divûm denotat albus OLOR. (tē,
DVPlex armorū quæ reſtat FORMA Colorq́;
Inditium belli eſt, inditiumq́; togæ.
Nobilis & gentis RANZOÆ inſigne paternū,
Hinc quæ deducit ſtemma genuſq́; ſuum.
Non obſtat, clypei quòd ſit mutata figura,
Ac omiſſus Equus, Bos, Aquila, albus Olor.
Tempore mutantur cuncta, & Ranzovia proles,
Non clypeo monſtrat robora, ſed manibus.

Petrus Lindebergius.

ALIVD.

Talia Vipertus princeps inſignia geſſit,
Marchio Luſatæ qui regionis erat.
Magdeburgiacis quoq; qui Burggravius oris
Groitzenſiſq́; Comes notus ubiq; fuit.

Ranzovicæ gentis qui conditor extitit Otto,
Ortus is ex hujus poſteritate fuit.

Dethlevus Sylvius.

Petrus Albinus Hiſtoriographus Electoris Saxoniæ, ex Buchavienſi Chronico, & ejus appendice demonſtrat, generoſam & nobilem Ranzoviorum familiam, quæ in Holſatiâ, Dithmarſiâ, & vicinis regionibus latè diſperſa eſt, oriundam eſſe ex nobiliſſimâ & vetuſtâ ſtirpe atq; poſteris Wiperti Comitis Groitzenſis in Miſniâ (qui duo Monaſteria fundavit, unum locupletavit, inter quæ ampliſsimum eſt Pegavienſe, quiq; propter virtutem bellicam divitiis & dignitate in imperio Romano crevit & floruit) ideoq; etjam agnatione junctam eſſe generoſæ & nobiliſsimæ familiæ Comitum ſeu Burggraviorum Liſnicenſium in Miſniâ, quæ itidem à Wiperto profecta, paulò ante noſtra tempora interiit. Illud autem veritati conſentaneum eſſe, non ſolùm Albinus, variis in medium adductis teſtimoniis, oſtendit, ſed etjam familiæ Ranzovianæ & Liſnicenſis, ſimilitudo nominum & armorum hoc indicat, in quâ certè non parum momenti ſitum eſſe doctis notum eſt. Comitum Liſnicenſium inſignia præcipua fuerunt, clypeus per longitudinem, ut loqui ſolemus, diviſus, cujus pars dextra rubea fuit, ſiniſtra flava ſive crocea. Hoc ſanè non valdè diſcrepant ab armis Ranzovianis, in quibus eodem modo diſtin-

diſtinctus, dextrum itidem rubeum latus habet, ſiniſtrum ſolummodò albo ſeu argenteo colore, pro croceo vel aureo Liſnicenſium, pingitur. Quibus verò modis ſtemmata illa præclara & inſignia fuerint immutata, ne extra metam vagari videamur, noſtri propoſiti non eſt hîc enarrare, cùm ad vnguem illa, in Genealogiâ Ranzovianâ ab Albino ſint conſcripta, ad quam Lectorem remitto.

ALIVD.

Talibus illuſtris ſtirps eſt inſignibus uſa,
De Liſnic comitum Miſnia nota tibi.

In inſignia Comitum Liſnicenſium, qui fuerunt congentiles Ranzoviorum.

Hæc ſunt Liſnicii dominorum inſignia priſcum,
A quibus exorta eſt Ranzoviana tribus.
Pars clypei princeps exſculpta, ac altera inanis
Majores uſos ſimplicitate docet.
Diſtinctæ TRABIbus TESSEllæ, pectora pura
Sejuncta à vitiis labeq; munda notant.

Magnanimus LEO inaurato diademate fulgẽs,
  Indicat auctoris palmam animumq; ſui.
Quid ſibi vult clypei ſpecies hæc? admonet omnes,
  Cum jam nil veteri ſimplicitate valent.
Nil homines pietate ſuâ, nil pectore puro
  Efficere, ut poſſint perpete pace frui.
Herculea intrepidi ſumant ſibi corda Leonis,
  Et ſuperent hoſtes, Marte juvante, truces.
O ſacra ſimplicitas: ô mens planè enthea patrum,
  Qui nos tam tectè, tam benè multa docent.

Petrus Lindebergius.

In arborem comitum Liſnicenſium

De Liſnec Comitum ſtirps his inſignibus olim,
Arbor quæ præſens exhibet, uſa fuit.
Quos congentiles Ranzoiæ gentis avitæ,
Armorum ſimilis forma, fuiſſe docet.

Dethlevus Sylvius.

ALIVD.

In pulcro veluti gravidis cum fructibus horto,
Explicat auguſtas arbor amœna comas.
Non aliter præſens etjam ſeſe explicat arbor,
Commonſtrans fructus undiq; paſſa ſuos.
Nempe octo Comitum noto cum nomine ſignã,
Olim Penicii quos habitâſſe ferunt.
Et tribuiſſe altum Ranzoi ſtemmatis ortũ,
Sicut id ex omni parte videre licet.
Vtq; magis videas, fecit cœlarier illud
Henricus patrii dia columna ſoli.
Ob quod poſteritas niſi fauſta precaberis ipſi,
Dicêris merito ter ſcelerata tuo.

Petrus Lindebergius.

Hacte-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CAPVT XII.

HActenus telam debitam liciis ſubactis pertexui,& curſim quæ digniora fuêre relatu percurri,nunc manum de tabulâ tollam,&coronidem huic libello imponam,priùs tamen additis, de Holſatiæ aliquot arcibus, urbibus & fluminibus primariis, item de aulâ & venatione,paucis Epigrammatibus, Ranzovianis Muſis nobis ſuppeditantibus, quæ ut cum ſuperioribus, Lector benevole, æqui boniq; conſulas, ſummopere oro.

Encomia arcium & urbium aliquot Holſatiæ.

Arx Cronenburgum.

Fama eſt Juſtinum ſtruxiſſe in rupibus arcem,
Rarâ qui fuerat Cæſar virtute ſecundus,
Illud habens nomẽ, SOphiæ quæ conjugis arx eſt,
Dicta novo titulo ByzantI in littoris orâ:
Ex hâc Europam, atq; Aſiam, telluris & æquor
Raucisonum mediæ, ſpectabat lumine Cæſar,
Invectas pelago puppes, terraſq; repoſtas.
Condidit hanc arcem regni FRIDericus in orâ,

Vir-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Virtute hic nulli Rex & pietate ſecundus:
Sedem hanc, & caræ SOPhiæ vult conjugis, inde
Rex amat hanc arcem, Regni et per ſæcla Coronã
Eſſe dedit nomen: Sed Virtus inclyta Regis
Xerxis ſplendorem, Crœſi quoq; vicerit aurum,
Deſpicit hâc velut ex ſpeculâ Rex altus, utrumq;
Arctoũ, Occiduumq; fretũ: hinc & Scania longè,
Nec non fertilibus Selandia cernitur arvis.
Jus Regis cogit puppes hîc ſiſtere curſum,
Æra dare, inde ratis felici naviget aurâ.

Aliud ejuſdem H. R.

Arx CRONEBVRGA *mihi, quod dicitur, eſſe videtur,*
Namq; artium corona verè eſt omnium.
Imò aliquid majus, quàm dicitur, eſſe videtur,
Si ritè rem, nomenq; penſites ſimul.
Ergò mihi liceat ſi vertere nomina rerum,
REgni COROnam verè eam eſſe dicerem.
Conſuetudo tamen vincat, nomenq; reſervet
Præſens, quod illi eſt inditum ſemel benè.
Si tamen hanc cernent ita, Rex Friderice, novatã
Per te, politam pulcriuſq; poſteri.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Agnoſcent facilè, hi tandemq́ loquentur apertè,
Auguſtâ id arce nomen eſſe anguſtius.

Arx Gottorpia.

Fortibus à Gottis habet arx Gottorpia *nomen,*
Holſati dudum quam tenuêre Duces.
Et jam magnanimus defuncto patre PHILippus
Poßidet, ut teneat, da Deus alme, diu.
Non referam illius ſubducta palatia cœlo,
Structuramq́ arcis, luxuriemq́ loci.
Omnia pulcra ſatis, ſic ut ſine crimine poßint
Hîc habitare Duces, hîc habitare Dii.

Arx Oitinenſis.

Arx Oitinenſis clara eſt, primaria ſedes
Quæ Lubecenſis præſulis eſſe ſolet.
Inclytus Holſatiæ comes hanc conſtruxit Adolphus,
Qui quondam iſtius nominis alter erat.
Idem etjam paruam juxta arcem condidit urbem,
Atq́ huic jus proprium municipale dedit.
Cum contra Holſatos bellum Lubeca moveret,
Arx per vim ſubito milite capta fuit.

At Rex Chriſtianus, qui Danica ſceptra tenebat,
Subjectam hanc aliis noluit eſſe diu.
Inq́ʒ fugam rurſus peregrinum depulit hoſtem,
Jani Ranzovii dum fuit uſus ope.

Arx Haffnia.

Arx jacet aëriis muris educta ſub auras
Nobile mirandi Martis & Artis opus.
Stant ubi marmoreo fabricata palatia ſaxo,
Pergama quale decus fama fuiſſe refert.
Hanc amat Auguſtam Majeſtas Regia ſedem:
Nam præclara ſitu, delicioſa loco eſt.
A boreo tractu, qua pars declinat in auſtrum,
Hanc velut Oceano circuit unda maris.
Circumfuſa facit, quæ tutam fluctibus arcem,
Æquoreoq́ʒ tumens aggere vallat eam.
At qua parte poli gelidas arx ſpectat ad arctos,
Haffnia contiguo te videt alta ſitu.
Stagna lacu tantùm quas interfuſa profundo
Diſtinguunt ſpacio ſed breviore duas.
Nil niſi magnifica hîc, mirandaq́ʒ cuncta viden-
Vnde etjam ſedes Regia bella manet. (tur,

Arx Bredenberga.

IANVS, poſt varii victricia prælia Martis,
RANZOVIVS patriæ redditus atq; ſibi.
Excelſam patriis exſtruxit collibus arcem,
Non procul à ripis, cærule Stora, tuis.
BREDENBERGA *vetus tenet arx firmiſſima nomen,*
Quâ ſua mellificæ regna tuentur apes.
Apta licet Martis ſedes, tamen aptior almæ
Palladis, hoc ſplendent arma utriuſq; loco.
Hîc arcis Dominꝰ Martem colit atq; Minervã,
Magnanimo Henricus pectore Ranzovius,
Tuta, favente Deo, maneat, dum Vellula lætas
Silva feret frondes, Storaq; voluet aquas.

Arx Segeberga.

Inter magnificas, & ſtructas montibus arces,
Extulit antiquũ jam SEGEBERGA caput.
Quam nunc HENRICVS *rurſum* RANZOVIVS *ornans,*
Deformem cultu non tulit eſſe locum.
Victis hâc victor Lotharius arce trophæum
Saxonibus poſuit, priſca trophæa manent.

Suaveſtedium arx Epiſcopalis.

Quòd ſuavi ſum ſtructa loco, SVABSTEDIA dicor,
Suavia enim mihi ſunt paſcua, ſuavis ager.
Paſcua; quæ pecori largiſsima pabula fundunt,
Agri; qui reddunt fœnore farra gravi.
Non mirum, Sleſuuiga, tui quòd Præſulis arx ſit,
Hi plerumq; ſolent ſuavi habitare loco.

Arx Bothcampia.

Planè exquiſitâ me condidit arte JOANNES
RANZOVIVS, primæ nobilitatis Eques.
Biſſeno lacui ſum proxima, qui fluitando
Magnâ ex parte ſuis me ſimul ambit aquis.
Hic locus Eidoræ fluvii fons eſt & origo,
Quæ mox navigeris ardua creſcit aquis.
In montis ſum ſtructa jugo, lapidêiſq; columnis,
In quibus Italicâ fulget ab arte decus.
Cinctaq; præterea benè ſum ſpirantibus hortis,
Non contemnendum quos decus eſſe puto.
Deq; tribus meritò conſtat mea gloria rebus:
Quòd meus eſt verè nobilis autor Eques:
Quòd ſedes alias mea magnificentia vincit
Nobilium, formâ, ſumptibus, arte, bonis:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Poſtremò fluviis quia ſum vicina duobus,
Veliferi Eidoræ ſcilicet, atq; Storæ.

Arx Arnsburgum.

RANzovius DANiel non infima gloria ſtirpis,
Quæſivit juſtâ me ratione ſibi.
Scilicet ære ſuo ſibi me devinxit & armis,
Quæ pro Danorum Rege potente tulit.
Cùm Suecus inferret bellum, Daniamq; feracem
Sumere pacificâ cogeret arma manu.
Et quia Ranzovius, conflictu Martis in iſto
Ictus tormento, fata ſuprema tulit.
Nunc ego ſum PETro fratri ſubiecta, ſepulti
Hæres legitimus qui Danielis erat.

Inſcriptio Curiæ Gerhardi Ranzovii, Canonici Bremenſis, ibidem exſtructæ.

Tempore cùm longo domus hæc collapſa fuiſſet,
Orbaq; jam cuncto penè nitore foret.
Sumptibus hanc propriis voluit reparare GERhardus,
Qui de Ranzoo ſtemmate nomen habet.
Eſſet ut hoſpitii ſedes ſibi grata, ſuiſq;
Qui cupiunt urbis commoditate frui.

CA-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CAPVT XIII.

Vrbs Hamburga.

Vrbs jacet indigenæ Stormarſo Saxonis agro,
Hîc ubi tranſverſo vertex Aquilonius axe
Quinq; ab humo decies & partes quatuor exſtat,
Hamburgum, ſylva cui notum nomen ab Hamâ,
Inter Billa tuos, & olorifer Alſtria ductus:
Vrbs antiqua, potens, quâ non eſt clarior ulla
Nomine per, quotquot Germanus navigat, undas:
Namq; ſuæ matrix terræ, & velut horrea circum
Regnantis Cereris, promiq; penaria condi,
Per varias gentes, per regna, per oppida, fruges
Navibus exportat procul, importatq; viciſsim
Omnigenas merces, & magni ponderis aurum
Albidos auſpiciis, qui ſecto interluit amni
Mœnia vicatim, ſeniſq; reciprocus horis
Vicina occidui petit & fugit oſtia Ponti.
Quid vero terra & muris commercia in ipſis
Mille? quid artifices? quid propugnacula, foſſas?
Turres, templa, ſcholas? quid tecta fauentia mor-
Aut ſenio affectos inopes? quid nobile veræ (bis,

Relli-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Relligionis opus? quid leges, munia patrum?
Quid populi mores? quid zythi commoda dicam
Nectarei, & victus? digniſsima ſingula multis
Laudibus, hæc multas cuperet ſi chartula laudes.
Pro re pauca loquar, dotata hæc cœlitùs urbs eſt,
Quidq; d enim eſt horũ, Deus ordinis autor in illã
Contulit, & conſervat adhuc ducente ſequaces
Juris in obſequium cives ſapiente ſenatu.
Gaude ergò Hamburgũ nullâ minor urbe per
Pax, pietas, leges, libertas, optima dona, (orbem,
Te non deficient, Chriſto duce & auſpice Chriſto.

C. S. H.

Vrbs Chilonium.

Chilonium, Holſatiæ non infima gloria terræ,
A cuneo nomen, quo vocitatur, habet.
Quacunq; aſpicias urbem, fluitare videtur,
Eſt etenim liquidis undiq; dives aquis.
Principis hæc etjam benè ſtructã continet arcem,
Structuris quæ ſe monſtrat ubiq; novis.
Et quia nobilium turma hìc numeroſa quotannis
Confluit, Holſatiæ dicitur eſſe caput.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Et portu gaudet vectandis mercibus apto,
Haud parva utilitas civibus unde venit.
Cum Sueco Danus, cum Germanoq; Livonus,
Currere ad hanc urbem per mare nave poteſt.

Vrbs Flensburgum.

Me Fleno ſtruxit vicino in littore ponti,
Nota ſatis non eſt cujus origo viri.
Antè fui ſedes horum, qui fallere piſces
Norunt, nunc domibus floreo magnificis.
Aptior haud urbs eſt mutandis mercibus ulla,
Prædita ſum portus commoditate boni.
Arx mihi perpulcra eſt, ſunt tēpla decore ſuperba,
Regibus & Ducibus ſunt data jura mihi.
Nunc me jure regit pariter Chriſtianus et arcem,
In Daniæ regno qui modò ſceptra tenet.

Vrbs Rensburgum.

Vrbem quā ſpectas hæc Reinholdsburga vocatur,
Eidora eſt fluvius, qui prope voluit aquas.
Altis munita eſt foſſis, munitaq; vallo,
Limes & Holſatici, Daniaciq; ſoli.

 Indi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Indidit huic urbi nomen Reinholdus, & arci,
Quas Rex nunc retinet Danica ſceptra gerens.
Vrbs Haderslebia.
A duce Woldemaro *primùm HADerſlebia no-*
Jutia cui quondam paruit, urbis habet. (men,
Arx hîc ſtructa fuit vicino in colle, JOANNES
Quam dux illuſtris diruit Holſatiæ.
Diruit, ac arcem vicino in littore cœpit
Sumptibus haud paruis ædificare novam.
HAnsburgum dicunt: ſimul ut cum nomine notũ,
Arcis quis fuerit conditor, eſſe queat.
Struxit in hoc templũ ſpecioſum marmore & au-
Sincero verbi motus amore DEI. (ro,
At Rex qui Danici regni moderatur habenas,
Nunc me, cujus erit fama perennis, habet.
Et quia Dux moriens multa imperfecta reliquit,
Rex hæres, opibus perficit iſta ſuis.
Ædis præterea Cathedralis in urbe videtur,
In quâ RVMPoldi ſunt monumenta Ducis.
Gymnaſium quoq; Dux magnâ cum laude Joan-
Exſtruxit, curam relligionis habens. (nes
Attri-

Attribuit reditus opulento principe dignos,
Nam ſtudia in pretio duxit habenda ſibi.
Inſuper & tutum maris Haderſlebia portum,
Fœcundos agros, paſcua læta tenet.

Vrbs Sleſuviga.

Planities inter Scotos ſpectatur & Anglos,
Quæ licet exigua eſt, æquora bina ſecat.
Et Cherſonneſi Cimbrorum dicitur æſtus,
Non procul à Threnâ flumine velifero.
Cingitur hic iſthmus vallo, vallumq; vocatur
Danorum, ſtruxit quod Godefridus opus.
Sleſuvigam porrò nos illam dicimus, inde
Quod Slyæ ad curvum eſt ædificata ſinum.
Ampla fuit quondam, portuq; excepit amico
Omnigenas merces, quam maris unda vehit.
Res ea decrevit, ſic ut non ampliùs urbis,
Ceu priùs, eximiæ nomen habere queat.
Sic variat ſortem, ſic verſat Juppiter urnam, "
Vrbs una emoritur, quando alia exoritur. "

Vrbs Itzehoa.

Bellingo Duce Saxoniæ munita Ludero
Sum, quando Cæſar Tertius Otto fuit.
Meq́ꝫ mei cives defenſavêre potenter,
Vandaliâ Holſaticas depopulante domos.
A Woldemaro porrò ſum victa Secundo,
Qui tenuit forti Danica ſceptra manu.
Prata mihi & ſylvas Quartus donavit Adolphꝰ,
Et jus conceſsit municipale ſimul.
Quodq́ꝫ Monaſterium cernis, cum laude Gerhar-
Filius ipſius condidit ære gravi. (dus
In quo cum reliquis poſt ultima fata quieſcit,
Exſpectans reditum, Chriſte benigne, tuum.

Vrbs Crempa.

Vrbs ego Cimbrigenæ non infima gloria terræ,
Velifero Crempâ flumine, Crempa vocor.
Quod ſimul in Storã reſonans ſe iactat & Albim,
Me mediâ, curſu præpete, parte ſecans.
Municipale meis jus ac inſignia ceſsit
Civibus, Holſatiæ Stormariæq́ꝫ Comes.
A Quarto celebris genitore Gerhardus Adolpho,
Alter & iſtius nominis ipſe Comes.

Cum

Cum vallo foſſas, & propugnacula ſtruxit
Auratus ſummâ laude vehendus Eques
Janus Ranzovius, bello flagrante Lubecâ,
Munitam ſatis ut dicere jure queas.
Rure mei vivunt cives, ac merce paluſtri,
Quòd ſum fœcundis perbenè ſtructa locis.
Porrò Chriſtiano jam ſum ſubjecta potenti,
Qui Daniæ Rex, & Dux ſimul Holſatiæ eſt.

Vrbs Tundera.

Exiguo quamvis ſpatio comprenſa ſit, omni
Non tamen omninò, TVNdera, laude caret.
Nam pulcrè ſtructas hæc in ſe continet ædes,
Annua cultori datq; alimenta ſuo.
Fertilis hîc primùm ſeges eſt in pinguibus arvis,
Prataq; graminibus luxuriare ſolent.
Huc ſimul Heſperium ſua brachia porrigit æquor,
Excurſu portum conſtituitq; ſuo.
Per quem naviculis merces portantibus itur,
Vt mercaturam civis habere queat.
Navibus hunc Anglus, non rarò Belga, Scotuſq;
Innumeris portum mercibus ingreditur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Effigies igitur tua ſunt inſignia navis,
Hoc uti veteri, Tundera, more ſoles.
Arx muris, vallo, nec non circumdata foſſâ,
Vicino Ducis eſt ædificata loco.
Nobilium quoq; finitimæ paulumq́; remotæ
Sunt arces aliquot, Tundera pulcra, tibi.
Nec fœcunda tuis à finibus ora receſſit
Longiùs, à priſcis Anglia dicta viris.
Creditur hinc Anglos olim migrâſſe, ſuumq́;
Mutaviſſe ſolum, quâ ratione latet.
Hæc ſunt, quêis meritò tu commendabilis eſſe
Verſibus in paucis, Tundera parva, potes.

Vrbs Ekeleforda.

Creditur à parvo nomen traxiſſe Sciuro,
Salſi dives aquis Ekeleforda maris.
Eceleforda tamen dicendum rectiùs eſſet,
Antiqua oppiduli ceu monimenta docent.
Nominis ejuſdem fuit hîc arx tempore priſco,
Aſt ea nunc bello diruta tota jacet.
Ad centum paſſus circumfluit æquor Eoum
Oppidulo, portum conſtituitq́; bonum.

Ex

Ex quo ſit tutus varias tranſcurſus in oras,
Si quem mercandi functio grata juvat.
Suntq; duæ oppidulo portæ, ſub luce viator
Solari, per quas ire redire poteſt.
Ligneus hic pons eſt, idemq; oblongus eunti,
Mons quidam excelſus non procul inde jacet.
In quo deſtructæ ſunt arcis lucida ſigna,
Eſtq; locus liquidis undiq; cinctus aquis.
Nec non oppidulis eſt annumeranda vetuſtis
Eceleforda, ſui neſcia principii.
Ignoratur enim quis ſit fundator & autor,
Oppidulum certè pervetus eſſe liquet.
Hîc quos mireris capiuntur in æquore piſces,
Longi tres ulnas ſcilicet, atq; decem.
Hîc quoq; nobilium ſedes ſpectare licebit,
Quæ ſunt oppiduli non mediocre decus.
Nam toties paſſa eſt flammâ crepitante ruinam,
Ac amiſit opes Eceleforda ſuas.
Sunt hîc in pretio mediocri cuncta, nequitq;
Incola de durâ conditione queri.

Hic

Hîc multis victum cereviſia cocta miniſtrat,
Nomine in Holſato ſat benè nota ſolo.

Vrbs Huſenum.

Huſenum illuſtris pars eſt quotacunq; Ducatus,
Qui Sleſuvicenſi nomine nomen habet.
Holſatiæq; Duci jamdudum paret ADOLPho,
A quo juris habet principe, quidquid habet.
Nam licet egregio ſit felix incola portu
Huſenſis, tutò ſolvere ut inde queat.
Mercibus atq; ſuis Hollandos poßit, & Anglos
Viſere, & externas inde referre domum.
Et licet haud cedat Flensburgo, quò ſua crebrò
Transportare ſolet, vendere quæ ſtatuit.
Ritè per Heſperium queat & mare currere, nec
Longiùs amotos viſere poßit agros.
Non huc uſque tamen jus municipale valebat,
Quamvis optaret ſæpè, parare ſibi.
Non ædes muro, foßis, vallovè licebat
Cingere, ne contra ſumeret arma Ducem.
Nec ſe Dithmarſis adjungeret, effera quorum
Vita, eheu, belli fax furioſa fuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

His verò victis eſt exoratus Adolphus,
Et jus Huſeno Municipale dedit.
Illic & magnis exſtruxit ſumptibus arcem,
Quâ vix his ipſis pulcrior ulla locis.

Vrbs Roſchildia.

Vrbs vetus à Roe Roſchildia condita Rege
Danorum, celebris commoditate loci eſt.
Largiflui præſtant hîc maxima commoda fontes,
Percipit hîc fructus incola pinguis agri.
Hanc ratibus portus merces Iſora ſub urbem
Commodus importat, per Boreale fretum.
Structura hanc ornat Cathedralis ſplendida tem-
Haraldi autoris nobile Regis opus. (pli,
Sueno furcatæ clarus cognomine barbæ,
Jus populo hic aucto municipale dedit.
Hîc monumenta operis præclari illuſtria Regum
Sacræ ædi cernas multiplicare decus.
Hîc ſchola Pieriis celeberrima floret alumnis,
Hîc docti tradunt dogmata ſacra viri.

Vrbs Haffnia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Haffnia Daniacis cunctas ex urbibus urbes
Exſuperatq́; bonis, exſuperatq́; ſitu.
Balthica nec retinet celebrem magis Inſula rebus,
Cimbria nec famæ nomine clara parem.
Non huic æquandã Gothlandia laudibus urbem,
Inſula ſit quamvis, hinc quoq; robur habet.
Non ſimilem æquoreo ſtagnans Selandia ponto
Cernit, & invicto Jutia Marte potens.
Non jactans meritas virtute Fionia laudes,
Nec quæcunq́; ipſi eſt Inſula juncta videt.
Sunt munita ſuis hîc propugnacula foßis,
Juncta quibus ſtagnans foſſa liquore jacet.
Aëreoq́; jugo mons illam terreus ambit,
Mars ubi tuta ferus caſtra locare poteſt.

Berga Norvvegiæ.

Norwegiæ regno ſubjecta eſt BERGA potenti,
Vrbs mercaturâ ſat benè nota ſuâ.
Vrbibus hæc aliis Hanſe ſe fœdere junxit,
Non contemnendum quas decus inter habet.
Nec, quòd inacceſſos eſt inter condita montes,
Temporibus priſcis Berga vocata fuit:

Sed

Sed quòd veliferis ſtatio eſt jucunda carinis,
Eripit & merces naufragio ipſa graves.

ENCOMIA
Fluviorum aliquot Holſatiæ, ac Sleſvicenſis ducatus.

CAPUT XIV.

ALBIS Fluvius.

Vomere ubi terram ſcindunt caſtriſq; Bohemi,
Albis ego puro profero fonte caput.
Hinc & per ſylvas delabor & invia ſaxa,
Germaniæ campos hîc & ubiq; rigans.
Certâ lege maris tumidi mea fluctuat unda,
Et ſolet Holſatis limitis eſſe loco.
Germaniæ fluvios inter niſi Rhenus honorem
Dicitur haud ullus præripuiſſe mihi.
Sæpè fero naves peregrinâ merce refertas,
Vicinis præbens commoda multa locis.

Squamigeræ gentis varias ego profero formas,
Hic quoq; vel Rhenus ceſſerit ipſe mihi.
Complures in ſe recipit meus alueus amnes,
Ipſe ſed immenſo mergor in Oceano.

TRAVENA.

Non poſtrema mihi debetur gloria, quando
De fluviis fuerit mentio facta vagis.
Vnde ſed emergam quæris? meus unde ſit ortus?
Villa meo dudum nomine dicta docet.
Nam Travenhorſtorum nomen teſtatur abundè,
Iſtius tractum me genuiſſe loci.
Hinc ego progrediens ſtagno commiſceor iſti,
Quo fruitur largè Wenſiniana domus.
Hinc mea Segbergæ caſtrum præterfluit unda,
Et per agros placido tramite carpit iter.
Hinc Oldeſloam curvis ſeco flexibus urbem, &
Vicini Abbatis vertice ſtringo ſolum.
Tum celeri curſu Lubecam deferor, & mox
Cæruleis præceps in mare voluor aquis.
In mare vicinum duo per miliaria diſtans
Oſtia, quæ noſtro nomen ab amne trahunt.

EIDO-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

EIDORA LO-
quitur.

Ranzovium ſtagno Botkampia cingitur aula,
Ex iſto fluxus pendet origo mei.
Inde ego proſiliens, Borsholmi tecta vetuſta
Cœnobii curſu liberiore peto.
Atq; hinc Chilonium tendit meus amnis ad urbē,
Sunt ubi nobilium principis atq; domus.
Hinc Rendesburgum pergo propriuſq; ſaluto,
Quod Rex nunc retinet Danica ſceptra gerēs.
Vlterius vero placidis ambagibus errans,
Halenſis caſtri flumine rura rigo.
Eſt etiam populus ſignatus nomine noſtro,
Qui me conſpicui limitis inſtar habet.
Hunc ego finitimis Dithmarſis ſeparo terris,
Heſperio tandem devoror ipſe mari.

DE STORA FLVVIO
arcem Bredenburgenſem præterlabente.
M. H. Conradinus.

Ortus ab Holſatis qui Stora paludibus exit,
Stormariam priſco nomine ſignāt humum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Ranzovicam refluens certa vice præterit arcem,
Veliferas alto portat & amne rates.
Hic latus Holſatæ ſtringit regionis ad auſtrum,
Fœcundoſq; ſuo flumine reddit agros.
Piſce ſcatet, merceſq; vehit, ditatq; colonos,
Mixtus & albiacis in mare fertur aquis.

DE BILLENA.

Clarus ubi ſurgit Billena virentibus agris,
Holſatum claudens ex oriente latus.
Et curſum flectit puri torrentis ad arcem,
Proventus princeps cujus Adolphus habet.
Bergerdorphiacam nec non præterfluit urbem,
Totus in Albiacas quàm propè fertur aquas.

SVENTINA LOquitur.

Piſce ſcatens multo ſtagnum fluitare videtur,
Haud procul à tectis Plœna vetuſta tuis.
Hinc ego proſiliens flexis ambagibus erro,
Fœcundoq; meis prata frequenter aquis.
Cœnobium Pretzenſe meo præterfluo curſu,
Sic & Odendorphum, quæ loca villa tenet.

Hinc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hinc propè Chiloniũ præceps devolvor in æquor,
Exeo dum, placido murmure carpo viam.

Alſtria de ſeipſa loquitur.

Non procul à templo, frigus cui nomina fecit,
Vndarum primus fons & origo mihi eſt.
Inde ſed Hamburgi tandem commiſceor Albi,
Servioq́; haud parva commoditate molis.
Hamburgi coquitur de me Cereviſia, quæ mox
In loca devehitur multa, ſapore placens.

Sleja.

Vicinam præſtans habet arx Gottorpia ſylvam,
Nomine quæ proprio Poela vocata fuit.
Hinc Sleja exoritur fluvius, qui piſcifer urbem
Sleſvigam tumidis undiq́; ſtringit aquis.
Ingenteſq́; olim poterat tranſmittere naves,
Fœtas omnigena merce ſoli atq́; ſali.
At nunc obſtructus belli molimine portus
Navigiis magnis commoda priſca negat.
Fertq́; ſcaphas tantùm parvas, ſed munere Di-
Halece exuberat, piſce ferace ſcatet. (vûm

Præterquam pius Anſcharius quòd tempore priſ-
Hoc baptizavit millia multa lacu. (co

Treja.

Ex ſylvis, quibus arx Gottorpia cingitur, amnis
Treja fluit, triplici nomen ab amne trahens.
Tres etenim rivi fluvium miſcentur in unum,
Teutonicum nomen Treja vocata tenet.
Navigiis tantùm parvis eſt apta ferendis
Suaſſtediamq; arcem præterit uſq; fluens.
Intrat & Eidoram, cum qua conjungitur, ac mox
Oceani vaſtis conſociatur aquis.

Schvala.

Saltibus ex gelidis Bordesholmenſibus ortum
Principiumq; ſuum Schvala paluſtris habet.
Atq; Monaſterii quod de novitate vocatur,
Oppidulum curſu præterit inde ſuó
Tandem non uni molitori commoda præbens,
Per Storam in Albiacis exoneratur aquis.

Milda.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

A Sleſuicenſi quondam Eiderſtadia tractu,
Ad Boream Mildæ flumine ſecta fuit.
Quâ Sleſuiga ferax Borealem ſpectat ad Arctō,
Nunc aliam faciem ſed tibi Milda refert.
Per plures etenim foſſas diducta videtur,
Incluſa anguſtis & fluit alveolis,
Cædeq; Danorum funeſtâ Regis Abelis,
Vt celebris fieret, nobilitata fuit.
Friſius huic etenim vitam Eidorenſis ademit,
Haud procul à ripis lucida Milda tuis.
Delevitq; gregem, quem ſecum duxerat omnem,
Ex illo celebris tempore Milda fuit.

Hevera

Hevera finitimos Huſeno proluit agros,
Priſcum cui nomen Cimbria priſca dedit.
Civibus Huſanis dat portum, littore gaudens,
Quo varium puppis navita ponit onus.
Hinc etjam Eidoræ, Strandumq; interluit arva,
Occiduaſq; petit vortice ſævus aquas.
Hunc ſecat Hiſpanus fluvium Cantorq; Britan-
Hucq; alia adveniūt regna remota trabe. (nq,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

CAPVT XV.

Aula depicta

Ex Luciani περὶ τῶν μισθοσυνόντων adumbratione, proſopopœis & verſibus ab Hen: Ranz:

PAlatium in faſtigio montis abrupto ſitum eſt, veſtibulo inaurato, lubrico & præcipiti aditu. In interiori parte domus OPVLENTIA ſedet, tota, uti apparet, aurea, deſiderabilis, & ſui amore inflammans intuentes. Porrò amatorem aulæ ſtupeſcentem, & aurum oculis devorantem SPES verſicolor introducit; recentem aulicum excipiunt duæ mulieres FRAVS & SERVITUS: Hæc LABORI per manus tradit: illa confectum & morbidum ſenectæ committit. Pòſt contumelia agit ad deſperationem. Ex hinc ſpes avolans evaneſcit. Tum verò miſer extruditur non per aureas quas ingreſſus erat fores, ſed per poſticum quoddam tenebroſum & occultum, pallens, tremulus, ventriculoſus, annis panniſq; obſitus. Deniq; ejecto occurit POENITVDO. Poſtremò tot modis confectum & jam trepidum, incurvum in ipſo contumeliæ dolore ſagittâ interemptũ, MORS optatiſsima ſola fœderis tenax præcipitat in egeſtam ſcrobem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Emblema de Aula.

Mœnia, quæ ſummo ſpectant de vertice montis
Sydera, dic quod nam nomen & omen habent?
AVLam Roma vocat, ſedes Regumq́; Ducumq́;
Luxu, divitiis, ambitione potens. (*eſt,*
Lubrica mortalis vitæ & ſinuoſa palæſtra,
Excipiens pravos non minus atq; bonos.
Cur juvenis, lauri reſidens viridantis in umbrâ
Triſtia defixus lumina ſpectat humum?
Ille operum patiens mœſto ſub corde volutat,
Quam malit vitam, quod ſtudiumq́; ſequi.
Ne trahat ignavam laſciva per otia vitam,
Molliaq́; ætatis tempora ducat iners.
SPES Dea cur niveâ juveni ſtat proxima pallâ,
Commonſtrans digitis regia tecta ſuis?
Allicit incautas juvenum Reſpublica mentes,
Et ſplendor nimias qui comitatur opes.
Sed cur aſtat HONOR, Tyrio velatus amictu,
Cui levis ambroſio ſpirat odore coma?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

„ *Nominis & famæ cuncti fulgore trahuntur,*
„ *Ambitio multis exitiale malum eſt.*
Cur FORTuna aſtat læto blandiſsima vultu?
„ *Adjuvat audaces Sorſq; Deuſq; viros.*
Ergò quiſquis amas vitam traducere in aulâ,
Continget votis Aula petita tuis.
„ *Fata hominum cedunt interdum proſpera cœptis,*
„ *Irrita nec ſemper fert pia vota Notus.*
Quid de nocte ſtruunt BACchuſq; CEreſq; VE-
Otia lethifero candida melle fovent. (nuſq;?
Hæc capiunt fluxâ juvenum dulcedine mentes,
Vt ſe regna Deos inter habere putent.
Interea luxu tranſactæ corpora noctes
Attenuant, animis & vigor omnis abit.
Cur abjecta jacet PALLAS? cur aliger ille
Hanc levat & pictas non ſinit ante fores?
Nil animum formâſſe juvat, pietate boniſq;
Artibus, & mores addidiciſſe graves:
Si non eloquio polles, verſatile ſi non
Affers ingenium multipliceſq; dolos.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

At juvenem excipiens auratâ compede vinctus,
Dic cur regales ſtat LABOR ante fores?
Sit licet immenſo circumdatus Aulicus auro,
Suſtinet immenſi grande laboris onus.
Succeſſuſq; dolens hominum, cur juncta labori
Squallida vipereo felle ſtat INVIDIA?
Nemo fuit, nec erit tam præſtans fortibus auſis,
Vt valeat morſus effugere Invidiæ.
Vt comes eſt radios per Solis euntibus umbra: „
Virtutum livor ſic comitatur iners. „
Aulai in medio cur torva CALVmnia picta eſt,
Et, quam præterea, cætera turba, vides?
Quò non ſacrilegæ penetrant mendacia linguæ,
Jactaq; ſub blandis ſcommata ſalſa jocis?
Nam quicunque ſuâ virtute emergere neſcit,
Obtrectare aliis, creſcat ut ipſe, ſolet.
Dic cur PERFIdia aßiſtit? quia tempore noſtro,
Sub blando eſt fidei nomine rara fides.
Peßimus is certè eſt inimicus, quiſquis amicus „
Creditus, occultâ ſubdolus arte nocet. „

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

„ Quiſquis adulari, palpumq́; obtrudere neſcit
„ Blandius, hunc aulam non adiiſſe velim.
Nam paraſitus edax Regum dominatur in aulâ,
Principibuſq́; placet dulcior ore Colax.
Semper adulator veſcens popularibus auris
Blandiloquus, domino quæ placuêre probat.
Cur juvenem rurſus NEMESIS de turbat ab aulâ,
En quàm non magnis eiiciens foribus? (rat:
Admonet hæc Nemeſis, ne quis nimis alta requi-
„ Eſt aliquid parvam poſſe habitare caſam.
„ Multos aula viros ad ſummum evexit honorem,
„ Aulaq́; permultis attulit exitium.
„ Ferre moram, moderari iram, contemnere riſum,
„ Dura pati, cunctos aulica vita docet.
Cur MORBVS pallens regali limine pulſum
Excipit, & tremulo tarda ſenecta pede?
Debebant multi poſito benè fine malorum
Vivere non ullo ſollicitante metu.
Quos ubi jam ſubeunt morbi, triſtiſq́; ſenectus,
Deiicit extremo tramite cauſſa levis:

Deſpectiq; jacent; & dulcia limina ſæpe
Ejecti mutant, exilioq; domos.
Nil fulſiſſe juvat meritis inſignibus olim:
Nil rerum molem ſuſtinuiſſe gravem.
At cur aſsiſtit tumulum propè noxia torquens
Spicula, funeſtâ MORS violenta manu?
Fallit Spes & Honor, fallit Fortuna Laborq;,
At Lacheſis certam ſervat ubiq; fidem.
Rebus ab immodicis animum ſubducito ſemper: „
Ante oculos vitæ ſit tibi meta tuæ. „

JUDICIUM HENRICI Ranzovii de irâ Principum.

VIOLENTA res ira Principum, cui ſi incommodè reſiſtas, graviores excitant tumultus. Equi quemadmodum feroces non vi, ſed popiſmate leniuntur. Et nautæ non pugnant adverſus impotentem tempeſtatem: ſed vel quiete, vel obliquis curſibus utentes exſpectant cœlum commodius. Multis rebus medetur tempus, quas nullâ vi emendare poſsis. Res humanæ ſemper quidem fluctuant, ſed quoties incidit inſignis aut fatalis rerum mutatio, multi periclitantur, qui non cedunt turbini.

Idem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Idem verſibus Elegiacis.

Ira gravis Regum eſt, cui vi ſi fortè repugnes,
Inſano turbant cuncta furore magis.
Vt ſonipes non vi, ſed victus ab arte domatur,
Nauta nec in ventos irrita bella movet.
Sed fugit obliquis Borealia murmura velis,
In tutâ tacitus vel ſtatione manet.
„ *Multis ſæpè dies atq; ætas longa medetur,*
„ *Quæ nullâ in melius vi retuliſſe queas.*
„ *Caſibus incertis mortalia cuncta rotantur,*
„ *Præſentiq; horæ vix adhibenda fides.*
„ *Sed tamē ille ſapit, qui in tempore credere novit,*
„ *Cum fatale Jovis fulmen ab arce cadit.*
„ *Perfer & obdura, noliq; reſiſtere fatis,*
„ *Tempus erit tibi cùm proderit iſte dolor.*
„ *Diſcito fortunam placidè ſuperare ferendo,*
„ *Atquè animum ſortis ſpe melioris ale.*
„ *Suggeret ingenuas animos tolerantia vires:*
„ *Vincere felices ſpes ratione docet.*

ALIVD HEN. HVSAN.

Ser-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Servivi patriæ diverſas miſſus in oras,
Gratia dum cari ſalva manebat heri:
Obrutus aſsiduâ multorum mole laborum,
Ut variè curas erogat aula ſuas.
Triſte ſed heu pretium nactus ſub fine laborum,
Expertuſq; tuum mobilis aula fidem.
Qui mea forte leges veſtigia deditus aulæ,
Huc ades, exemplo diſce docende meo:
Fidere nec magnis, Ducibus nec Regibus, auſis,
Ah miſer illorum quiſquis adorat opes:
Quippe voluntatis, fortunæ, deniq; vitæ
Unica quos certos non videt hora ſuæ.
Sunt homines, magniq; Duces Regeſq; ſuperbi,
Fallit in humanis ſpes ſita præſidiis. „
Mobilis Euripo magis eſt humana voluntas,
Semita fortunæ lubrica, vita fugax.
At ſi perpetuò conſtat divina voluntas, „
Æterno ſtabilis vita vigore manet. „
Finibus arctata eſt immenſa potentia nullis: „
Ergò ſit in ſolo ſpes tua fixa Deo. „

Cautio aulica Doct. Huſani.

 Qui

» *Qui controverſâ de relligione, viriſq;*
» *Principibus loqueris, pauca loquare benè.*
» *Ne vox per jugulum redeat tibi, linguaq; magni*
» *Attrahat incautâ futilitate malum.*
» *Ergò quòd eſſe vides in eis laudabile, lauda:*
» *Cætera, ſed tacitè, diſsimulare potes?*

Regula Aulica.

Mancipii quicunq; tui potes eſſe, caveto,
Ne te mancipio ſubjuget aula ſuo.
Si tamen aula tibi placet & cultura potentum,
Hæc præcepta memor mente reconde tuâ:
» *Prima timere Deum ſit lex, agere altera rectè,*
» *Tertia mercedem dum datur accipere.*
» *Quarta favori adeò nunquam confidere herili,*
» *Huic ſimul ut credas corpus, opeſq; tuas.*

Ad aulicum dulci fortunâ ebrium.

» *Dum te Regis equi geſtant curruſq; citati,*
» *Per populoſq; ſono quadrupedante ruis,*
» *Quid ſis, quid fueris, quid poſsis eſſe, moneris,*
» *Qualibet à currus circumeunte rotâ.*

Aſpi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Aſpice quos abſis ſurſum vehit incita canthos,
Hi verſo jam mox orbe teruntur humi.
Talis vita hominum eſt, talis fortuna per aulas:
Si ſapis, inſtabili fidere parce rotæ.

De Curto Cane Ducis Joannis Megapolitani, H. Huſan.

Nare ſagax, animo præſtans, gratiſsimus aulæ,
Delitiæ Domini: gloria prima canum:
Diſreptus periit malè cicure Curtus ab urſo,
Colluſore diu quo prius uſus erat.
Magnorum quicunq; Ducum verſaris in aulâ, „
Cicuribus nimiùm fidere parce feris. „

De eodem Andreæ Mylii.

Nare ſagax, pedibusq; celer, ſed lumine læſus,
Delitiæ Domini Curtulus occubuit.
Sed quâ morte rogas? immundæ dentibus urſæ,
Cum quâ ſæpè priùs ludere viſus erat.
Non benè diſparibus concordat gratia rebus, „
Vt tutò poſsis ludere, lude pari. „

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Morus de Aula, quibus verſibus quaſi exitium ſibi præſagiit.

Sic inter domitos ſine noxâ ſæpè leones
Luditur, ah noxæ non ſine ſæpè metu.
Infremit incertâ crebra indignatio cauſſâ,
Et ſubitò mors eſt, qui modo ludus erat.

Conqueſtio canis, & applicatio ejuſdem ad Aulicos.

Dum licuit, domini fidus cuſtoſq; comeſq;
Inter eram celeres gloria prima canes.
Quin etjam reliquos ſuperabam curſibus omnes
Cum pede venabar non remorante feras.
Sed poſtquam ſenio confectus tardior eſſe
Incepi, & me omnis gratia deſervit.
In contemptum abii, dominuſq; nihil memor acti
Olim ſervitii, me quoq; deſervit.
Inſuper ante diem fato mulctavit amaro,
Et percuſſori præmia larga dedit.
Sic quoq; dum vegeto ſua munia robore curat
Aulicus, in pretio permanet ille ſuo.

Dumq́; vigor ſtudii, dum vires corporis adſunt,
Acceptus cunctis ille miniſter erit.
Sed miſer aſsidui ſi fractus mole laboris,
Se queritur ſenii debilitate premi.
Nec ſolitas ſolitâ felix res conficit arte,
Et putat hunc iſtis non magis eſſe parem:
Aulica decreſcit mox gratia: linquitur ille,
Mercedem emeriti percipit atq́; canis.

De Aula, H. Conradini.

Aula quid eſt? ſplendor mundi: faſtigia vitæ:
Res videt aula graves Marte togâq́; geri.
Aula quid eſt? labes mundi: faſtidia vitæ:
Sæpè malas etjam res videt aula geri.
Curarum pelagus, vaga ſpes: via plena pericli:
Splendida damna: quies irrequieta: dolor.
Sepiùs utilius nihil eſt & clarius Aula:
Vtilis & clara eſt Aula: ſed ignis edax.
Si quis abeſt nimiùm: non percipit inde calorem,
Si quis adeſt propiùs, læditur igne ſtatim.
Nec propè, nec procul hinc ſit, qui vult carpere fru- „
Tutior omninò eſt, ſi quis abeſſe poteſt. (ctu, „

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

De Aula Peucerus.

Aula ſuis rapidos imitatur moribus ignes:
Errat ad hanc facilem qui putat eſſe viam.
Vrêris, propiùs ſi paulò acceſſeris: at mox
Frigidus algebis, ſi procul abſueris.
Si medium teneas, calidi ſplendoris ab aulâ
Quæ ſatis eſt, nunquam copia defuerit.
Ergò frequens aulæ cave ne ſis hoſpes: eandem
Nec fugias, felix ſi cupis eſſe diu.

Antonius Cautius.

Vicinum torret, longinquum non juvat ignis:
Sic neutro potis eſt Aula juvare modo.
Ni nimiùm ſemotus eris nimiumvé propinquus,
Vtilis ignis erit: proderit Aula Ducum.

Aliter.

Aula utenda datur prudentibus, ignis ad inſtar:
Quæ propè nec nimis eſt, nec procul, áula iuuat.

In eandem ſententiam Henricus Ranzovius. V. R.

Aulica vita, genus vitæ eſt, quod ſplendet, & eſſe
Creditur à multis de meliore notâ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Reclamant alii, qui, quàm ſit plena timoris
Aulica vita, ſuo jam didicêre malo.
Gratia nam Regum magno quærenda labore,
Et variis curis eſt redimenda tibi.
Nec tamen eſt ſtabilis, ſed lubrica, falſa, caduca,
Semper & in magno te facit eſſe metu.
Nam fumus tenues velut evaneſcit in auras, „
Et citò bulla vagi fitq; peritq; maris. „
Sic quoq; res favor eſt magnorum evanida regū, „
Cùm minimè ſperas, avolat atq; perit. „
Momentoq; licet non acquiratur in uno,
Sed conſtet magno ſæpè labore tibi.
Momento penitùs tamen hic extinguitur uno,
Imprimis cum tu dixeris: Aula vale.
Tum tibi præteriti reſtat non ulla laboris
Gratia, ſed ſævum fulmen ab arce venit.
Tumq; tuam cingunt vel mille pericula vitam,
Ac in ſollicito cogeris eſſe metu.
Hinc fit, prælustri velit ut quis vivere in aulâ,
Suavius eſſe nihil, ſplendidiusvé putans.

Et

Et tamen expertus vitæ genus oderit illud,
Vitandum cunctis nil magis eſſe putans.
Aula quid eſt igitur, niſi res quæ ſplēdida cùm ſit,
Cultori tamen eſt tota moleſta ſuo:
Tempore nam veluti brumæ, cum ſtiria tecto
Pendet, & eſt acri terra peruſta gelu:
Tum ſi quis fuerit calido ſemotus ab igni,
Algendo tepidum quærit ubiqué focum,
Idem ſi propiùs flammas acceſſerit ignis,
Vritur, & damnum læſus ab igne capit.
Sic quoq; fit claris Aulai ſæpe miniſtris,
Quos externa rei fallere larva poteſt.
Eſſe putant miſerum Regum non vivere in aulis,
Cùm poßint lautâ vivere ſorte ſibi.
Aſt aulæ fructus ubi guſtavêre moleſtos,
Eſſe bonum perhibent vivere poſſe ſibi.

Aliud de Aula

Dulcis inexperto res aulica vita putatur,
Experto contrà triſtis amaricies.
Vtri credendum? res eſt tutißima, doctis
Credere, & alterius rem didiciſſe malo.

ALIVD.

Vtilius quò quis malè gratæ ſerviit aulæ:
Expoſitus damnis hoc magis eſſe ſolet.
Præterit obſcuram virulenta calumnia turbam, „
Quiq; magis proſunt, hos magis illa gravat. „

ALIVD.

Diſimulare potes benè diſsimulanda, viciſsim „
Diſsimulare etjam ſi ſimulanda potes: „
Aulicus es præſtans, nec te præſtantior alter „
Eſſe poteſt, ſummam totius artis habes. „

ALIVD.

Magnorum ingentem ſpem pluribus aula bono-
Dum facit, incautos allicit illa viros. (rum
Allectos longo blandè quoq; tempore lactat,
Suſpenſos animis ſollicitoſq; tenens.
Sed gravium tandem ſero ſub fine laborum
Fruſtratos, probris afficit, atq; fugat.
Exempla hiſtoriæ veteresq; novaq; recenſent,
Et ſatis illorum quælibet aula dedit.

ALIVD.

„ *Tutius in caulâ, blandâ quàm vivitur aulâ:*
„ *Aulâ ſecurus qui caret, ille ſapit.*

Aulicus ſenex.

Contrivi miſerè miſer tot annos
Guſtando mala, gratias agendo,
Sperando, ingenuèq; ſerviendo.
Tantorum mihi præmium laborum
Sunt ſerò ſapere atque pœnitere.
Aula vale, non me tua ſors juvat amplius Aula
Mors mea: quos nimiùm diligis, ipſa necas.

In vitam aulicam.

Qui trahere infelix ſpecioſo in carcere vitam,
Cunctaq; dura pati vult ſponte, moretur in aulâ.
Qui ſervis ſervire, moram qui ferre recuſat,
Seq; irridendum præbere, recedat ab aulâ.
Spemq; metūq; inter dubius qui vivere non vult,
Omnia qui neſcit ſimulare, recedat ab aulâ.
Qui verè eſſe pius, qui ſobrius eſſe laborat,
Quiq; valere diu, nocituram deſerat aulam.
Aula locus, fortuna ſuos ubi lubrica luſus
Ludit, & exaltat nunc hos nunc deiicit illos.

Aula

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Aula mare eſt, quo non aliud furioſius ullum.
Aula fera eſt capitum multorum bellua, ſervos
Peſſundans plerumq́; ſuos: O terq́; quaterq́;
Infelix, fatuâ quicunque ſeneſcit in aulâ.

ALIVD.

Splendidius nihil eſt aulâ, & cultoribus aulæ,
His quibus urbanis contigit eſſe locis.
Triſtius at nihil eſt aulâ & cultoribus aulæ,
His qui regales incoluêre domus.
Externam ſpectes ſi larvam, ſplendida res eſt
Aula, nec à paucis quæritur ipſa viris.
Aurea quos torques juvat, ac hyacinthina veſtis,
Quiq́; ſalutari numina magna volunt.
Hic oculos hominū ſplendor perſtringit, ut omnes
Hoc vitæ adfectent nocte dieq́; genus.
Longè aliud ſentit, Regum qui vixit in aulâ,
Cui velut experto major habenda fides.
Is genus hoc odit vitæ cane peius & angue,
Et metuit veluti læſus ab igne puer.
Nam favor inſtabilis Regū eſt, mutatur in horas,
Et citiùs quàm ſit (tu mihi crede) perit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Euripus abſorbet nunc, & nunc evomit undas:
  Sic quoq; magnatum dicitur eſſe favor.
Elevat atq; premit, bona dat terreſtria et aufert,
  Jam ridet, torvùm jam videt atq; furit.
Splendentiſq; velut lunæ variatur imago,
  Et tandem nullo cernitur eſſe loco.
Gratia ſic Regum momento extinguitur uno,
  Et levis eſt ratio, qua reus eſſe queas.
„ Dictio ſæpè movet magnatibus unica bilem,
„ Et tibi fit magni fons & origo mali.
Sit mihi non credis, Salomoni credito Regi,
  Conſilium ſuaſor qui tibi tale dedit.
Cœnandum fuerit tibi ſi cum Principe, fili
  Frenando linguam mox cohibeto tuam.
Et cultrum jugulò ſupponito, ſi tibi vitam
  Expetis, & placitos quæris habere dies.
Finge bonum Regem, tamen unica regnat in aulis
  Beſtia cordatis inſidioſa viris.
Quâ nec Tiſiphone, nec Alecto, aut ulla Megæra,
  Si rabiem ſpectes, tetrior eſſe poteſt.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hæc quoq; virtuti laudem concedere neſcit
Peſsima, ſi nomen quæritur, Invidia eſt.
Hæc ſequitur benefacta viri, ſed dente canino,
Nigra ſolet paſsim corpus ut umbra ſequi.
Exemplum præbet tibi Belliſarius heros, [1]
Qui belli primùm dux fuit eximius.
Et tandem in triviis exegit duriter annos
Cœcus, & exutus poſt benefacta bonis.
Ergò quid aula? gravis libertas, dulce venenum,
Anxietas animi ſplendida, dura quies.
Hæc aulæ facies nativa eſt, deſipit ille,
Si quis, cùm poſsit, non fugit illud onus.
Aulâ exi, moneo, nihil inconſtantius aulâ,
Et Regum ſalſus dicitur eſſe cibus.
Aſt honor eſt, aurũ non eſt, quòd ſplendet ut aurũ,
Hic honor eſt onus, & deniq; dulce malum.

De vita Aulica H. R.

Aulica vita licet multis ſit ſplendida pompis,
Non tamen eſt felix vita putanda diu:
Nam ſedes Stygii eſt turpiſsima dæmonis aula,
Aulicus hunc etjam non bonus ipſe refert.

Non etenim cultus divini numinis ullus
Eſt ibi, ſed faſtu pectora cæca tument.
Crimen & invidiæ ſemper dominatur in aulis,
Omnis ibi pietas exſulat atq; fides.
Nec ſatis eſt tutum domino ſervire potenti,
Qui ſtricto offenſus vindicat enſe ſuos.
Sæpè ibi per ſortem multi tolluntur in altum,
Continuò lapſu qui graviore ruunt.
Non ſecus atq; rotæ pars infima tendit in altum,
Hæſerat obſcœno quæ modo fixa luto.
Perq; vices rurſum, quæ pars verſatur in altum,
Depreſſa obſcœno mergitur inde luto:
Fluctuat aula velut tumidum mare portubus or-
Mergitur in cujus naufraga puppis aquâ. (bũ,
Inviſuſq; ſtatim domino, cùm debita longi
Servitii tandem præmia poſcis, eris.
Si tamen interdum ſectari cogeris aulæ
Limina, præcepti ſis memor uſq; mei.
Scilicet ardenti dominis utaris ut igni,
Quem meritò dominis aſsimulare licet.

Si

Si quis enim calidum nimiùm prope frigidus ignẽ
Accedit, calido læditur igne citò.
Si quis at abfuerit nimiùm procul inde remotus
Alget, & inde parum commoditatis habet.
Sic etjam domino qui ſemper inhæret eidem,
Huic erit inviſus, cui modò carus erat.
Si quis at interdum felici ſidere præſens
Adfuerit, ſed mox rurſus abeſſe ſtudet.
Crede mihi multò reliquis erit ipſe miniſtris
Gratior, atq; etjam præmia plura feret.
Ad nutum domini ſemper componito vultum,
Ne gravis ipſius te premat ira diu.
Si te proſequitur forſan Rex ipſe favore,
Tunc tibi crede mihi, cætera turba favet.
Lubrica ſed ſimul ac mutatur gratia regis,
Nemo, tuam cauſſam qui tueatur, erit.
Quantò deterior quiſq; eſt, ac vilior aulæ, „
Tantò majori debet honore coli. „
Multa ibi, quæ non ſunt, tacitè ſimulare neceſſe (eſt,
Atq; eadem rurſus diſſimulare decet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Hæc præcepta tibi non aſpernanda relinquo,
Horum ut ſis, felix ſi cupis eſſe, memor.

De Aula.

Splendida, qui dicit, magnum patet aula per or-
Meq́; tenet, multos quæ ſimul aula tenet. (be,
Me decor, & mirè comitatur gratia plauſu,
In terris mihi nunc credo favere Deos.
Quæ cupis iſta tenes, huic experientia reddit:
Tu bellè hæc dicis: cætera quæſò vide.
Luxuries, epulæ, nugæ, convicia, rixæ,
Ebrietas, livor, culpa libido, ſtupor:
Cuncta tuos, quos nunc dicis, comitantur honores:
Et nihil eſt, ſimul hâc quòd modò laude vacet.
Gratia magna licet: tamen hæc virtute carebit,
Cunctaq́; ſunt, quæ tu colligis, aura, nihil.

In appellationem aulici Epig:
Petri Lindebergii.

Quæſitum ſæpè eſt à multis, AVLICVS unde
Deductum poßit nomen habere ſuum.
Nonnulli à Græco cupiunt, quòd ſit λύκος ἀυτὸς,
Hoc eſt carnivoris par feritate lupis.

Nugæ:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Nugæ: Vox Latia eſt, & dicitur Aulicus, aulas
Regum quòd ſummâ ſedulitate colat.

ALIVD.

Qui vult laudari à Dominis, caruſq́; vocari, „
Diſcat adulari, nam tales ſunt modò cari. „

ALIVD.

Conturbare cave, non eſt placare ſuâve, „
Infamare cave, nam revocare grave. „

CAPVT XVI.

Encomia venationis.

Laudibus eximiis ars eſt decoranda Dianæ,
Si non exſuperet cum feritate modum.
Reddit enim timidos proceres ad prælia fortes,
Anxia lætificans corda dolore gravi.
Mollitiem pellit, ſæviq́; Cupidinis arcus,
Languida jucundo membra labore levat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Sternit apros, cervoſq; premit, qui damna colonis
Triſtia dant rudibus, dum malè farra terunt.
Suppeditatq; dapes, nigræq; alimenta culinæ,
Pellibus hirſutis corpora nuda tegit.
Ergò venandi ne tu contemne laborem;
Hic tibi quandoquidem commoda dicta feret.

ALIVD.

Si Spartam, Chriſti quæ munere contigit, ornes,
Et facias purâ conficienda fide.
Nunc leporem catulo quid obeſt excire ſagaci,
Nunc in frondoſo tendere rete jugo.
Ardua nunc in apro venabula condere diro,
Nunc vario cervos exagitare metu?
Ipſe Deus generi dedit hæc animalia noſtro,
Quis tibi conceſſum jus prohibere poteſt.
Quid, quòd ſollicitis arentia corpora curis
Lætificet, vires ſuſcitet atq; pigras?
Quid, quòd militiæ ſpecies ſit magna tremendæ,
Horret ſi quis apros, horret & ille viros.

Quid quòd Oreſteæ radiantia tela Dianæ
Excutiant arcus, ſæve Cupido, tuos.
Præterea nigræ quòd fert alimenta culinæ?
Nudaq; detractâ corpora pelle tegit?
Hactenus Exiguis Immenſa Negotia Rythmis
Explico, Jejunis Cantoq; Vaſta Sonis.
Reſtringas Autem Nimium Temnaſvé Sequen-
Occino, Venator Jus Violare Solet. (da

Diſceptatio Veneris, Junonis, & Dianæ venationis Deæ, de præſtantiâ, arbitro Apolline.

Margaridum niveam nectens Eris atra coronā,
Quæ minus, ô Divæ, noxia, tollat, ait.
Tum Juno: Paridis dirimantur jurgia voce,
Num Venus hoc etjam judice ſerta feret?
Phœbus ad hæc: animos Juno, ſed corpora Cypris
Corrumpit: virgo hæc ambo Diana fovet.

 Ejuſ-

Ejuſdem.

Hoc ſtudium patribus Cultū quoq; teſte probatuR
Ebrei vatis Religione ſacrA
Nomine Eſau venādi Inſignis laude quid? an noN
Robuſtus Nimrod Sic quoq; clarus eraT.
Infeſtus ſi non ſis Triſti clade coloniS
Cur refugis ſtudium? Jure fruare tuO.
Venari quiſquis Non gaudes zoile, luxV
Sis mollis, licitum eſt Aut piger uſq; ſitV.

Alterius.

Digna viro forti res eſt venatio, cladem
Dum nullam, ut doleat ſubditus, inde capit.
Cenſuit hoc Cyrus, contrà ſi ſentiat alter,
Deſidiâ ignavus torpeat ille ſuâ.

A L I V D.

Nobile ſi non eſt ſtudium venatio, quare
Hanc ſemper magni tam coluêre viri.

Allicit egregias varia oblectatio mentes,
Deſidiam & luxum deſidioſus amat.

Querimonia leporis Rythmica.

Flevit lepus parvulus,
Clamans altis vocibus,
Quid feci hominibus,
Quòd me querunt canibus?
Apertis oculis dormio,
Parum juvat id quòd video,
Quid feci hominibus,
Quòd me exagitant canibus:
Longas aures habeo,
Nec prodeſt quòd audio,
Quid feci hominibus,
Quòd me vexant canibus?
Breves pedes habeo,
Curſu velox abeo,
Quid prodeſt? ſequuntur homines,
Et canes incitant celeres.

Parvus ſum & placidus,
Et nemini noxius,
Quid feci hominibus,
Quòd me indagant canibus?
At in hortos quòd irruo,
Oluſq; quòd comedo,
Nonnunquam & tenuem,
Quòd proculco ſegetem.
Hanc licet juſtam ſcilicet,
Cauſſam putat quilibet,
Vt me canibus agitet,
In caſsibus lancinet.
At quid non atrocius,
Quid non & damnoſius,
Lupus facit rabidus,
Et ſus valens dentibus.
Hos rarus proſequitur,
De me præda petitur,
In me canes aluntur,
Et retia nectuntur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Adde, dum me canibus
Sectantur velocibus,
Sæpè ſic proterunt ſegetes,
Quòd centum nequeunt lepores.
Ego petor indies,
Mihi nunquam eſt quies,
Quid ô quid feci hominibus,
Quòd me lacerant canibus?
Pellis eſt ignobilis,
Ad nullam rem utilis,
Quid feci hominibus,
Quòd me agunt canibus?
At caro mea dulcis,
Et quæ ſapiat multis,
Hæc eſt, hæc cauſſa hominibus,
Quòd me inſectantur canibus?
Poſtquam vident me fugam capere,
Hiſcê, hiſcê, ab omni latere
Inclamant: quæ illis eſt maxima
Voluptas, mihi mors eſt pallida.

Canes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Canes ubi tenent me,
Dentibus laniant me,
Lætor, ſi effugio,
Si non, malum aufero.
Captus in aulam deferor,
Cum gaudio excipior,
Veru infixus torreor,
Inde in menſam collocor.
Lætis animis me comedunt,
Vinoq; dulci ſe proluunt,
Quid eſt, quòd feci hominibus,
Quòd me perſequuntur canibus.

CAPUT XVII.

COrollarii loco libuit adjicere inſcriptionem ſalini aurati, quod idem Henricus Ranzovius, Chriſtiano IIII. Regi Daniæ moderno, Friderici II. filio (Anno Domini 1577, Aprilis 12, horâ 4 poſt meridiem nato) cùm Fidejuſſor in Baptiſmo ejuſdem adhiberetur, dedit.

Deus trinus & unus, largiatur huic Regio Nato, abavi ſui Chriſtiani felicitatem & fortunam: Proavi Friderici I. manſuetudinem & benevolentiam:

tiam: Avi Chriſtiani III. pietatem & clementiam: Friderici II. patris ſui magnanimitatem & prudentiam: ac horum Regum omnium ſuorum majorum contra hoſtes ſuos glorioſas victorias. Hæ enim virtutes, ex tot Regibus & paterno Regio ſanguine, in illum defluxêre, taleſq; decent tot Regum prolem.

Aliter ſenariis converſum.

Qui trinus atq; unus Deus regit omnia,
Te clare Regum ſanguis, & flos Principum,
Qui fonte Chriſti in ſanguinem laveris puer;
Faciat Deus virtutibus clareſcere:
Abavi det hic fortunam amicam & gloriam,
Qui Chriſtianus nomine hoc Primus fuit:
Aviq; pietatem det & clementiam,
Qui Chriſtianus hoc Secundus nomine: (tiam,
Patriſq; magnum animum, & parem pruden-
Qui Fridericus hoc Secundus nomine eſt.
Donetq; majorum ſimul victorias,
Qui bellicoſâ hoſtes ſubegerunt manu:
Fortes creantur fortibus: boni bonis:

 Vir-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Virtuſq; Regia filios Regum decet.
Tu Chriſtiane nomen hoc abavi, ac avi,
Servans, eris felix, bonus, fortis, pius.
Florere te cernat potens Septentrio.

CAPVT XIIX.
DE STATV MVNDI.

Prælia crudeſcunt, gerit omnis natio bellum:
Omnia terribili regna fragore crepant.
Factio diſtractos in mutua vulnera cives
Armat, & alterna clade dat exitio.
Vſuris exhauſta jacent patrimonia Regum,
Vnciaq; in fœnus nulla ſat eſſe poteſt.
Non modus in victu, non eſt in veſte decorum;
Corpora luxuries, luxus inanit opes.
Quisq; ſui ſeſe ſupra genus ordinis effert,
Contentuſq; ſuo denegat eſſe gradu.
Nemo laborantis, nemo miſereſcit egeni,
Omnis in humano corde refrixit amor.

Integritas, ſincera fides, candorq́ʒ receſsit,
Melle fluunt linguæ, pectora felle tument.
Fœdera, contractus, commercia, pacta forumq́ʒ,
Mille Sophiſmatibus, pervia, mille dolis.
A centro dimota ſuo, diſpectaq́ʒ tellus
Intremit horrendis concutiturq́ʒ modis.
Æſtuat inſolitis agitatum fluctibus æquor,
Eluviem moles nulla coërcet aquæ.
Degenerant partes mutati enormiter anni,
Menſibus æſtivis frigida torpet hyems.
Tempore non alio defecit crebriùs unquam
Luna peregrino lumine, Solq́ʒ ſuo:
Nec prius ignoti toties arſère cometæ,
Ventorum gravior nec fuit antè furor.
Annona in pretio eſt vix ære parabilis ullo,
Vnde fames multis ſævit acerba locis.
In populos ſpargunt diræ contagia febres:
Nec mortis ſpecies una, nec una via eſt.
Deniq́ʒ ceu longo labefacta puerpera nixu
Anxia, ſemianimis plena dolore gemit:

Sic defeſſa malis natura fatiſcit, & optat
Exuvias oneris depoſuiſſe ſui.
O immenſe Gigas, qui ſuſtentantia mundum
Fulcimenta tenes omnipotente manu:
O lapis abſq; manu de monte revulſe ſuperno:
Rumpe moras, curſum corripe, Chriſte veni.
Deſtrue ſuccidui reliquum quodcunq; Coloſsi eſt,
Exordire tuum protinùs imperium.
In quo certa quies ſtat definita laborum,
Fixus ubi noſtri terminus exilii eſt.

ALIVD.
DE FIDE.

FIDe parùm, multumq; VIde: nam FIdere mul-
Et VIdiſſe parùm, maxima damna parat. (tù,
Fide DEO fidus, mortali fidito cautè,
Et bellè antè vide, dignus an ille fide.
Lubrica namq; FIDES ævo hoc: feliciter ergò
FIDIS, quando VIdes, cui ſit habenda FIdes.

Con-

Concluſio Hen: Ranz:
V. R.

Quicquid in hoc vaſto mortalibus accidit orbe, "
Sive ſit hocce bonum, ſive ſit hocce malum. "
Cœlitùs hoc domino fit permittente ſupremo, "
Qui Deus eſt ſolus condita cuncta regens. "
Conſilioq; Dei, quæ ſunt decreta potentis, "
Vllâ vitari non ratione queunt. "
Hinc quoq; cùm fatum magnas à numine vires
Accipiat, fato noſtra ſubeſſe ſcio.
Cuncta Deo parent, parent ſimul omnia fato,
Cum decreta Dei fata movere putem.
Ergò mihi ſi quid fauſti vel ſi quid acerbi
Eveniat, placido pectore utrumq; feram.
Novi etenim (bonitas cum ſit Deus ipſa) quòd il-
Ad finem tandem ducet agetq; bonum. (lud
Cùm vel ab aſſuetis me ſic revocare laboret
Criminibus, petulans né, velut antè, ſiem.
Vel commiſſa patris ritu peccata benignì
Sic mea caſtiget, ne graviora feram.

Vel

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

Vel quia vult alios noſtrâ quoq; clade moneri,
Illos ne ſimilis poſt quoq; pœna gravet.
Nec nova ſunt, quæ fata ferunt, nec mole pericli
Prudentum mentes terrificare queunt.
Sunt etenim noſtri paßi graviora priores,
Antiquum eſt nobis, quod fuit hiſce novum.
Et mihi ſi mortem minitentur fata propinquam,
Quâ nihil hîc nobis triſtius eſſe ſolet:
Fata voluntatis divinæ nuncia, promptus
Sponte ſequar, vita eſt mors quia porta novæ.
Fata ſequar, nec erunt mea vota rebellia fatis,
Cum nil fata, Deus ni moderetur, agant.
Alme pater vitæ qui das primordia noſtræ,
Quiq; ſacro nobis numine ſemper ades:
Fac etjam vitæ felix ſit & exitus hujus,
Vltima nec mortis ſit gravis hora mihi

Errata typographica ſic corrige.

Folio 29 pro temere lege remotè. fol. 61 Verſ. 24 pro bellicoſos lege bellicos. fol. 97. 6 diſt. pro uno lege uni. fol. 143. ult. diſt. pro ferè lege tres. fol. 159 verſ. 15. pro cœmetorio lege cœmiterio. fol. 170. verſ. 14. pro prodocte lege perdocte. fol 172. verſ. 19. pro paumné lege parumné. fol. 184. verſ. 2 pro artè lege antè. fol. 203. verſ. 1. pro conditur lege conditor. fol. 217 verſ. 4 pro cuperet lege caperet. fol. 230. diſt. 4. pro proprius lege propiùs. fol. 241. diſt. 9. pro animos lege animis. fol. 253. diſt. 2. lege torvum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]

3530.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3530 4° [45,-197]